SACHER-MASOCH
VENUS ÎNVEȘMÂNTATĂ
ÎN BLĂNURI
Roman
virtual-project.eu
virtual project
3
TREI
SACHER - MASOCH • Venus învesmântată în blănuri
3

Leopold von SACHER-MASOCH
VENUS ÎNVEȘMÂNTATĂ ÎN BLĂNURI

Traducere din limba germană de
DANIELA ȘTEFĂNESCU

Prefață de
ION VIANU

Ilustrată cu schițe de
HORAȚIU MĂLĂELE

virtual-project.eu

EDITORI
Silviu Dragomir, Vasile Dem. Zamfirescu

COPERTA
Faber Studio (Silvia Olteanu și Dinu Dumbrăvician)

FOTOGRAFIA COPERTEI Răzvan-Voiculescu

TEHNOREDACTAREA COMPUTERIZATĂ
Cristian Claudiu Coban

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SACHER-MASOCH, LEOPOLD von
Venus înveșmântată în blănuri / Leopold von Sacher-Masoch: trad. Daniela Ștefănescu: pref. Ion Vianu. – București: Editura Trei, 2005
ISBN 973-707-050-X

I. Ștefănescu, Daniela (trad.)
II. Vianu. Ion (pref.)

821.112.2(436)-31 = 135.1

Aceasta ediție a fost tradusă după Leopold von Sacher-Masoch, VENUS IM PELZ

Editura Trei, 2005
ISBN: 973-707-050-X

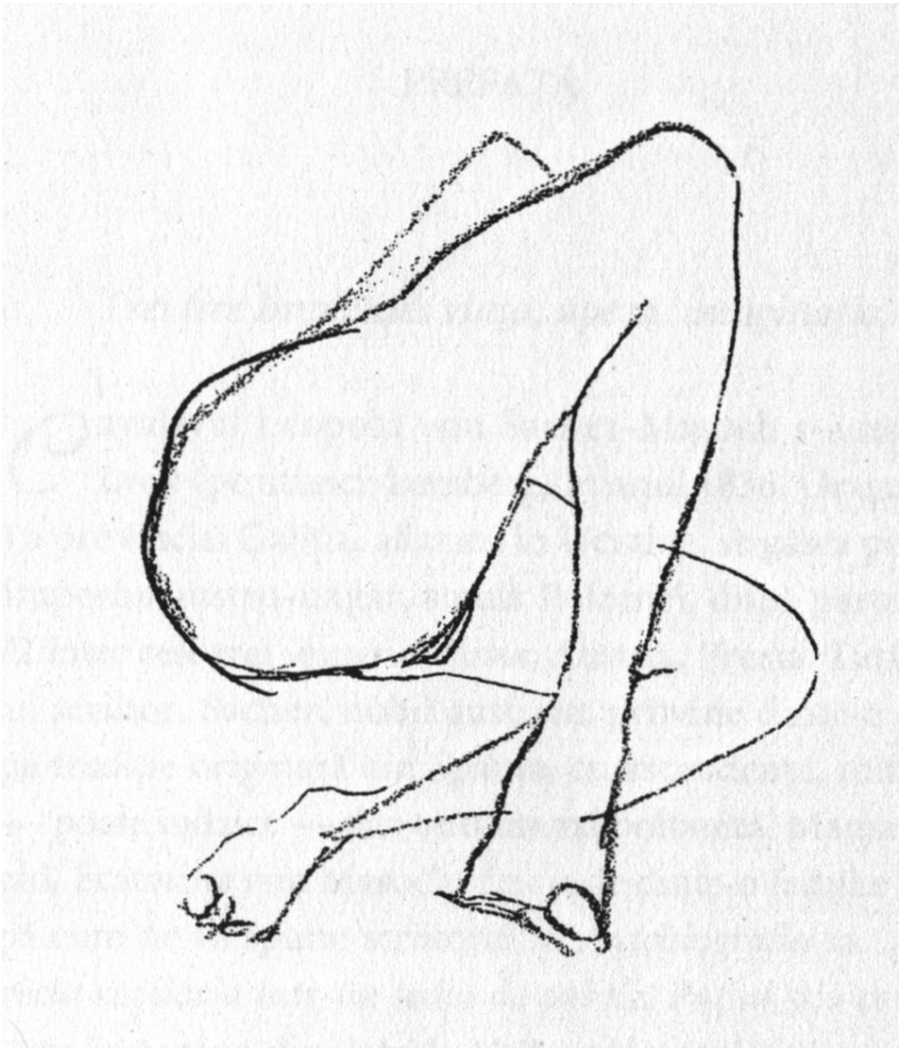

PREFAȚĂ

Trei fire împletite: viața, opera, imaginația

Cavalerul Leopold von Sacher-Masoch s-a născut la Lvov (pe atunci: Lemberg) în anul 1836. Orașul, capitală a provinciei Galiția, aflat azi în Ucraina, se găsea pe atunci în Imperiul austro-ungar, smuls Poloniei, după partajul din 1772 între cele trei imperii: Rusia, Austria, Prusia. Tatăl viitorului scriitor, Sacher, nobil austriac, provine dintr-o familie după tradiție originară din Spania, cu ascendențe, mitic, arabe – poate iudaice – dar cu o mamă poloneză. Mama lui Leopold, Ecaterina von Masoch, descinde dintr-o familie „slavă" după cum ne va spune scriitorul în *Autobiografia* sa. *„Mi-am petrecut copilăria într-un sediu de poliție. Puțini știu ce însemna asta în Austria dinainte de 1848: soldați polițiști care capturau vagabonzi și delincvenți pe care-i înlănțuiau, funcționari cu fețele sumbre, cenzori slăbănogi și târâtori, spioni care nu îndrăzneau să privească drept în față pe nimeni, săli de pedepse corporale, ferestre cu zăbrele prin care zăreai prostituate râzând, fardate și zâmbitoare, alături de conjurați polonezi melancolici și palizi. Dumnezeu mi-e martor, nu era un mediu agreabil*." Lemberg e capitala Galiției, provincie pe care, în același text scriitorul o descrie cu dragoste, ca pe un loc cu peisaje încântătoare, populat de etnii diferite, galițieni, polonezi, ruși, ruteni, evrei… trăind în armonie. Pe cât pare să fie de reținut scriitorul în exprimarea sentimentelor față de tatăl său, care îi inspiră totuși interesul pentru natură și pasiunea pentru vânătoare, pe atât o laudă pe mama sa, „dulce și inteligentă". Alături de mama o influență, „încă mai mare, poate" o exercită doica, o țărancă ruteană. *„Era o femeie mare și puternică… ani mai târziu, am redescoperit dulcea ei față la Florența, în nobila Madonna della Sedia, pictată de Rafael*". Doica e o povestitoare care face să trăiască în imaginația copiilor povești slave: *„…pe hoțul Dobosch, pe frumoasa Estarka, acea Pompadour evreică a Poloniei, pe nenorocita Barbara Radziwill, pe Bogdan Hmelnițchi care, în fruntea cazacilor, a pus, de atîtea ori, pe fugă aristocrația poloneză pe câmpurile de luptă; îmi povestea istoria Voivodului Potoțchi care îi izgonise pe polonezi și apoi înnebunise într-o noapte auzind de la balconul castelului său din Ucraina un cântec popular care-l slăvea pe veci…* (*doica*) *îmi cânta toate aceste frumoase cântece melancolice, cele pe care le cântă țăranul Micii Rusii și care nu au un echivalent ca putere, poezie, pentru melodia ce-ți cuprinde inima*".

Aceste rânduri au nu numai farmecul evocării; ele pun în evidență o trăsătură definitorie pentru opera și personalitatea lui Sacher-Masoch: valorile sale sunt, în primul rând, cele „disidente". Crescut în cultura oficială germană, fiu al unui funcționar austriac,

este atras cu precădere de valorile populare, slave, care-l farmecă, incarnate de figura doicii. Nici măcar polonezii, fosta națiune dominantă, acum asuprită dar nobilă prin definiție, nu constituie idealul lui, ci mai cu seamă rutenii și „micii ruși", populații minoritare, fără stat. *„Din această perioadă încă*, notează Sacher-Masoch, *țăranii galițieni erau oamenii pe care-i preferam. Îmi plăcea să fiu alături de ei și luam parte febril la povestirile lor, când îmi vorbeau de vremea cazacilor, de masacrele aristocrației poloneze, de viața hoților din Carpați*". Totuși tatăl veghează asupra lui, îl duce la vânătoare, așa că este chiar de pe atunci, și în ciuda iubirii veleitare pentru țărani, „*un mic soldat perfect*".

Care sunt cărțile preferate ale copilului? – *Don Quijote, Gulliver, Aventurile lui Telemah, Paul și Virginia, Povestirile* lui Andersen. Printre lecturile copilăriei, nici una germană.

Adolescența și-o petrece la Praga, capitala Boemiei, unde tatăl său asumă aceleași funcții marțiale, de director al Poliției. Viitorul scriitor este un mare cititor, îl descoperă pe Goethe, pe Shakespeare… pe clasicii greci și romani; ca filosofi, alege pe Schopenhauer, pe Hegel; printre muzicieni îl preferă pe Beethoven, printre pictori pe Tițian.

Tânărul face studii universitare, vocația literară neîntârziind să se manifeste. Este numit la Universitatea din Graz; dar mediul germanic îi rămâne îndepărtat, străin. O dovedește povestirea întoarcerii sale de o vară în regiunea natală: „*…era în vara lui 1857, am vărsat lacrimi când am zărit primul țăran galițian, dar numai când am intrat în Lemberg… și am recunoscut casa, străzile, copacii de pe promenadă am început să plâng ca un copil. Bunica mea era încă în viață, iar casa familiei așa cum o lăsasem cu zece ani înainte. Era ca o povestire după un somn de o mie de ani*."

Începe o carieră bogată de scriitor. Romanele-i sunt publicate, citite. După debutul cu *O poveste galițiană,* urmează *Emisarul* a cărui acțiune se desfășoară tot în Galiția. Scrie romane istorice: *Kaunitz, Contele Donski.* Dar abia cu *Don Juan de Kolomeea* începe tânărul autor să fie mulțumit de sine. Constată faptul că operei lui i se atribuie influențe schopenhaueriene. Este doar o comunitate de spirit, precizează el. De altfel, țăranul galițian este un schopenhauerian spontan! Iar Schopenhauer este un pesimist, în timp ce el, ne-o afirmă, e totdeauna doritor să găsească soluția pozitivă.

Romanele continuă să apară într-un ritm susținut. *Moștenirea lui Cain* (*Das Vermächtnis Kains*) *„era o operă de mari proporții care își propunea să trateze în șase părți despre amor, proprietate, război, stat, muncă și moarte*".

Care este „moștenirea lui Cain"? – faptul că omul „*de la Cain la Cristos este fără iubire sexuală, fără proprietate, fără patrie, fără muncă… și moare consimțitor, personificând ideea de umanitate*". Numai primele

două părți sunt realizate. *Venus înveșmântată în blănuri, „Venus im Pelz”* (apărută în 1870), face parte din primul volum, consacrat dragostei.

Critica literară germană, ne spune scriitorul în *Autobiografia* citată, a purtat asupra *Moștenirii lui Cain* judecăți amestecate. Cedând unui anumit sentiment de persecuție, Sacher-Masoch pune accentul pe reacția *„fariseilor noului Reich”,* a deținătorilor autoproclamați ai cenzurii morale, a *„temerii de Dumnezeu și a moravurilor curate”*. Libertatea cu care erau tratate chestiunile sexuale nu convenea. Din ceata detractorilor fac parte și aceia pe care-i numește *„patrioții germani orbi, nu rari, căci deosebit de bine plătiți”* care cred să discearnă în scrierile austriacului o inspirație franceză ce nu putea decât să le stârnească ura. Opera lui este calificată drept *„iudeo-franceză”,* o calificare, în ochii acestor critici, cât se poate de negativă. Dar scriitorul nu ezită să recunoască el însuși apropierea sa de literaturile slave, de cea rusă îndeosebi, referindu-se mai ales la Gogol. „Moștenirea” apare simultan în mai multe limbi europene, iar traducerea franceză din 1874 este cea mai apreciată de autor. Urmează gloria, dacă e să judecăm după voiajele la Paris și mai pretutindeni în Europa. Reputația lui are deja un miros de pucioasă și este paralelă cu o contestație din cele mai violente care-i lasă adesea un gust amar și pare a-i fi acrit caracterul.

Moare în 1895, înainte de-a fi împlinit șaizeci de ani. Opera lui este deja demodată, aproape uitată.

Iată destinul omului public. Dar în cazul lui Sacher-Masoch experiențele intime sunt vizibil și strâns legate de caracterul operei. De aici și interesul lor. Mai trebuie spus că între datele biografice atestate și fantasme nu există, în cazul lui, o frontieră precisă, așa încât nu credem că vom trăda precizia cerută relatându-le împreună.

O evocare din copilărie pare fundamentală: a mătușii, contesa Zenovia. Portretul ei fizic și moral, anumite întâmplări legate de viața ei amoroasă, par să-l fi influențat atât de tare pe scriitor încât putem spune că și intrigile și concepția despre dragoste sunt variante ale evocării acestei femei. Ea este prototipul „femeii sarmate”, așa cum o numește într-un text publicat în traducere în *Revue bleue* din 1888 (reluată, în apendice, în cartea lui Gilles Deleuze). Într-o altă amintire e descrisă drept *„contrariul mamei, copilul teribil al familiei… cea mai frumoasă fată din Galiția, o adevărată poloneză, cu toate farmecele și defectele neamului său, plină de spirit și temperament*”, suverana și curtezana realizau în ea în cea mai reușită sinteză, de vreme ce unea în aceeași ființă *„demnitatea Ecaterinei a II-a a Rusiei și farmecul, grația lui Manon*[1]”. Copilul care o cunoaște o percepe ca pe „o *figură extrem de primejdioasă, un demon seducător… enigma copilăriei mele*”. Să fie opera lui Masoch încercarea de-a găsi o soluție acestei enigme?

Băiatul are prilejul și privilegiul de a o ajuta pe contesă să-și

scoată greaua blană pe care o purta pentru a se îmbrăca cu o bundiță de casă. Ascuns, asistă la o întâlnire amoroasă a tumultuoasei mătuși cu un frumos tânăr. Cuplul este surprins de soțul ultragiat care intră pe neașteptate, însoțit de martori. Surprinzător, soțul este întâmpinat de nevasta necredincioasă cu o lovitură în obraz, atât de puternică încât îi dă sângele. Soțul se retrage, ca și prietenii. Băiatul se ascunsese pentru a asista la neobișnuita scenă: este prins și biciuit, ceea ce-l face să simtă o stranie plăcere. Soțul revine, este și el biciuit. *„Această întâmplare,* scrie Masoch, *mi s-a întipărit în suflet ca un fier încins. Nu pricepeam femeia, înveșmântată-n voluptuoasele blănuri, care-și trăda soțul, maltratându-l mai apoi, dar uram și iubeam în același timp această creatură care, prin forța și frumusețea ei, brutale, părea născută pentru a călca, insolent, cu piciorul pe grumazul omenirii*".

Amintire sau fantasmă infantilă? – Răspunsul nu poate fi dat, memoria însăși fiind o reconstrucție. Sigur e că povestea Zenoviei devine un soi de matrice nu numai a operei lui Masoch ci și a vieții sale. Va repeta ritualul masochist cu iubita sa, Anna von Kottowitz, cu prima soție, Aurora Rümelin, care în romane apare sub numele de Wanda. Aceasta îl înșală cu un anume Armand Rosenthal, tânăr insolent și arivist, într-un anumit fel reproducerea vie a amantului mătușii Zenovia. Se va căsători a doua oară, în 1887, cu guvernanta copiilor, viitoarea sa văduvă, Hilda von Sacher-Masoch.

„Venus înveșmântată în blănuri", un roman masochist

Toate preocupările masochiene despre iubire și ritualurile ei se regăsesc în povestirea, publicată în 1874, *Venus înveșmântată în blănuri.* Povestitorul are un prieten, pe Severin, care *„dresează femeile cu cnutul".* Același Severin are însă o poveste de spus, *Venus înveșmântată în blănuri,* povestea relației lui cu o frumoasă femeie slavă întâlnită la băi, Wanda de Dunaiev. Pe atât de pătrunzătoare psihologic pe cât este de atrăgătoare, Wanda nu întârzie să descopere în iubitul ei un bărbat care se teme de femei, simțindu-se în același timp atras de ele. Wanda nu e adepta acestui fel de-a iubi, care i se pare „modern". Împărtășește senzualitatea senină a grecilor, se califică pe ea însăși drept o „păgână"; în timp ce senzualitatea doloristă a lui Severin este mai aproape, spune Wanda, de idealul creștin, care leagă, prin istoria Patimilor, a Răstignirii, iubirea de suferință, iubirea prin suferință. Dar Severin stăpânește arta de-a convinge și, încetul cu încetul ajunge să o aducă pe Wanda la ideea „contractului". Ajungem aici la un punct esențial al masochismului. Severin acceptă o relație de dragoste cu frumoasa Wanda numai dacă încheie un angajament reciproc: contractul. Este vorba de un document în două părți. Cea dintâi face din amant un sclav, care va trebui să-și schimbe până și

numele; reciproc, iubita se obligă să poarte blănuri, mai ales atunci când se poartă crud cu sclavul ei. Al doilea document incorporat în contract este o scrisoare de sinucidere a amantului, cu data în alb, care permite, deci, uciderea lui în condiții de impunitate{2}.

Iubirea dintre Severin și Wanda năzuiește să fie „supra-senzuală". Aspectul sexual nu este ascuns sau înlăturat, ca în intrigile romanești de factură idealistă; mai degrabă este depășit și sublimat. Nu este vorba de un amor „platonic", lucru demn de menționat, deoarece, așa cum vom arăta, această noțiune joacă un alt rol în opera lui Sacher-Masoch. Ce înseamnă „supra-senzual" nu ni se spune cu limpezime, dar trebuie să înțelegem, probabil, că plăcerea genitală este înlocuită prin suferință, o suferință totodată morală și fizică. Umilirea iubitului, reducerea lui la starea abjectă de sclav este de natură a-i produce plăcerea. O plăcere care nu este, așa cum arată paralela dintre iubirea păgână și cea creștină, străină de suferința Mântuirii.

Wanda a rezistat câtva timp nebunești propuneri a curtezanului ei, aceea a contractului. Ea, adepta iubirii „păgâne", senine, senzuale, am putea spune „venerice", face o concesie ciudatelor gusturi ale lui Severin. Dar, o dată contractul semnat, se comportă într-adevăr ca o metresă arbitrară și crudă. Urmează o serie de umilințe, precum cele care implică participarea slujnicelor. Numai că în acest joc feroce, dorit de Severin, Wanda, care la un moment dat ar voi cu adevărat să iubească fără alte condiționări, își pierde sufletul. „*Te-am iubit atât de arzător, atât de pasional, atât de adânc cât pot iubi dar acum,* declară Wanda, *nu mai pot nici eu. Inima mi-e golită, moartă, asta mă face melancolică… nici tu, în curând, nu mă vei mai iubi… să-mi spui când vei ajunge acolo, îți voi înapoia libertatea*". Scenariul cel mai rău s-a produs, din punctul de vedere al lui Severin: jucând prea bine jocul propus chiar de el, Wanda a pierdut dragostea. O dragoste, de fapt, imposibilă.

Nu mai rămâne decât o treaptă a umilinței, dar ea nu face parte din contract: iubirea „în trei". După o legătură trecătoare cu un pictor german care face portretul Venerei în blană, urmează întâlnirea (suntem la Florența) cu „Grecul". Acest tânăr atrage nu numai pe Wanda dar și pe Severin: *„Înțeleg acum erotismul care emană din acest bărbat și îl admir pe Socrate care a rămas virtuos în fața unui Alcibiade atât de seducător*".

Aventura nu este încă ajunsă la capătul ei. Ca în toate ficțiunile romanești – ca în viața reală – în relația celor doi amanți există mai multe urcușuri și coborâșuri. Dragostea Wandei pare să revină – numai pentru a dispărea. Scena în care „Grecul" îl biciuiește pe Severin e un moment culminant al plăcerii masochiste, dar și o dezlegare definitivă. — *Care este morala povestirii*? îl întreabă povestitorul pe Severin — *Dacă măcar aș fi biciuit-o*!, răspunde eroul.

Iată-l vindecat de ciudatul lui viciu, dar cu ce preț? Brutei care a devenit, Severin nu-i mai rămâne decât să biciuiască slujnicele de la moșie!

În fond, Severin pierde în momentul când intervine un al treilea personaj. Atunci regula jocului îi scapă. Este biciuit, dar nu așa cum își dorește; ci conform unei reguli pe care, de-acum încolo, nu o mai dictează el, ci adversarul. Wanda devine stăpâna *reală,* nu stăpâna aflată indirect sub controlul celui care a impus termenii contractului. Este eșecul lui Severin, care-l va face în cele din urmă să abandoneze jocul.

Ultima lui înțelepciune va fi aceea pe care o formulase deja Goethe: „În viață trebuie să fii sau ciocan sau nicovală".

De la Krafft-Ebing la Gilles Deleuze

Venus înveșmântată în blănuri a atras foarte curând atenția cercetătorilor vieții sexuale. Cel mai celebru dintre sexologii de la pragul secolelor 19 și 20, Krafft-Ebing, a și denumit pasiunea masculină pentru flagelarea de către femei „masochism", după numele scriitorului austriac. În felul acesta i-a întărit reputația, în declin antum, dar, în același timp, a contribuit la marginalizarea lui ca scriitor, fixându-l în rândul autorilor „ciudați", la limita cazului clinic. Freud, care merge pe urmele lui Krafft-Ebing în ceea ce privește clasificările (dar oferind o viziune „dinamică") menține termenul. Pentru Freud, masochismul este numai un comportament în cadrul unei sinteze perverse mai cuprinzătoare care include și comportamentul sadic. De unde sintagma: „sado-masochism".

Două concepții se succed în opera freudiană în ce privește sado-masochismul.

În perioada primei topici, cu partiția conștient/inconștient, sado-masochismul este văzut ca o perversiune care face să domine pulsiunile agresive asupra celor de autoconservare. Această concepție este ilustrată în *Trei eseuri asupra teoriei sexualității* ca și în *Pulsiuni și destinul pulsiunilor*. Masochismul nu are o existență autonomă. Este numai un sadism „întors pe dos". Dar aici apare o dificultate, sesizată și de Gilles Deleuze în eseul *Présentation de Sacher-Masoch.* Masochismul nu provine din simpla culpabilitate, cum ar trebui să fie dacă ar fi doar un sadism întors pe dos. El este chiar o dorință de-a fi pedepsit. După cum scrie Deleuze, *„pedeapsa rezolvă culpabilitatea și angoasa ce-i corespunde, deschizând posibilitatea unei plăceri sexuale*". În consecință, *„masochismul se definește mai puțin prin întoarcere pe dos* (*retournement*) *cât prin sexualizarea a ceea ce a fost întors*".

Reflecția asupra dificultății de-a interpreta sado-masochismul a fost unul din motivele cardinale ale elaborării celei de-a doua topici

freudiene. Elaborarea antagonismului: instincte ale vieții/instincte ale morții, Eros versus Thanatos, a impus noua topică. Textul fundamental este *Dincolo de principiul plăcerii.* Concepția masochismului revizuită prin această optică apare și în *Problema economică a masochismului.* Trimițând la texte, fără să reluăm analizele lui Freud, vom spune numai că sado-masochismul apare ca expresie a instinctelor morții, expresie disimulată, deturnată, întrucât – o lege care nu suferă excepții – Thanatos, instinctul morții, nu acționează decât pe ascuns, utilizând măști înșelătoare. Sexualizarea sado-masochismului este tocmai transfigurarea în plăcere, aparențele de Eros ale lui Thanatos.

Acestei viziuni moniste a sado-masochismului, Deleuze îi opune una dualistă: sadismul și masochismul sunt entități perverse fenomenologic distincte, în bună măsură opuse, corespund unor structuri psihologice divergente. La prima vedere, sadicul este o ființă la care supraeul este absent, în timp ce masochistul are un supraeu hipertrofic. E un fel de-a spune că sadicul nu are alt principiu moral decât acela că nu există frâne morale în pornirile lui către plăcere, în timp ce, aparent, masochistul, creându-și suferința, preamărind-o, anulează însăși noțiunea de plăcere sau, mai bine zis, o trăiește pe căi întotdeauna deturnate. În ceea ce privește eul, remarcă Deleuze, cel masochist nu este mic, zdrobit, decât în aparență. În fața iubitei, masochistul nu se preface într-o ființă „mică" decât pentru a o supune, a o aduce la codurile propuse chiar de el. Masochistul manifestă o voință gigantică și are, își oferă, mijloacele spre a o pune în practică, pentru a supune pe cea al cărei sclav devine, numai aparent.

Ar fi greșit să postulăm că sadicul se satisface doar făcând pe celălalt să sufere. Cine își aduce aminte de scenele de scatofagie din *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei* ale lui Sade nu poate decât să constate că sadicul își aplică sie însuși rigoarea atroce pe care o impune și victimelor. Supraeul triumfă pe toată linia când e vorba de sine dar tot așa și când e vorba de celălalt. De călău ca și de victimă. Există totuși un punct în care sadicul se oprește: acela că nu-și va da moartea (ceea ce nu șovăie s-o facă atunci când e vorba de victimă). Dimpotrivă, satisfacția masochistului e asimetrică: suferința proprie e preamărită. Plăcerea e atinsă pe căi întortocheate, cu parfum clandestin, într-o comedie mereu reluată, a rușinii și nerușinării. Pe de altă parte, masochistul este legat prin ceea ce el numește un „contract" adică o regulă care, odată adoptată, creează obligații ambilor parteneri. În timp ce sadicul promulgă o lege care nu obligă pe victimă, singura obligație fiind cea impusă de forța brută a stăpânului.

Dar este oare alternativa contract/lege totalitară absolută? – avem motive să ne îndoim. Pe de o parte, contractul nu este etern, ireversibil. În *Venus înveșmântată în blănuri,* iubita are dreptul să-l

elibereze pe amantul-victimă de rigorile lui. Contractul nu este *ad vitam.* Pe de altă parte, termenii contractului au fost impuși de acesta din urmă. Cât despre sadic, el este cel care, după cum rezultă din *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei,* își va impune regula în modul cel mai arbitrar. Ceea ce nu înseamnă că el ascultă de un soi de contract implicit, interior, de vreme ce se supune singur abjecției pe care o constituie scatofagia.

Antigerman și bisexual

Să vedem acum dacă o cunoaștere mai aprofundată a operei lui Sacher-Masoch poate contribui la clarificarea problemei masochismului.

Am arătat mai înainte că scriitorul adoptă o poziție ambiguă fața de cultura germană, căreia îi aparținea. Că sursele lui sunt în mare parte germane nu ne putem îndoi. El se referă adesea la Goethe și la Hegel. Schopenhauer pare să-l fi influențat profund. Dar referințele lui sunt universale, europene, ar trebui spus mai corect: Shakespeare, Boccaccio, și, mai puțin cunoscuți pe atunci în Vest, scriitorii ruși, Gogol cel dintâi, dar și Pușkin, sau Turgheniev. Pe de o parte, cultura tatălui, niciodată renegat fățiș dar desigur suspect, dacă e să judecăm după felul sinistru în care descrie meseria de șef de poliție (a se vedea mai sus); pe de alta a mamei, a strămoșilor slavi și a ambianței galițiene-cosmopolite locale. Totul se petrece pentru scriitor ca și cum s-ar strădui să administreze culturii germane o lecție de cosmopolitism și de slavism pe care aceasta refuză să o asimileze, rămânând în îngustul conformism naționalist germanic. Există în critica germanității la Sacher-Masoch accente nietzscheene. Ca și la Nietzsche, cel de după „Originea tragediei", discernem o anumită exasperare față de pozițiile închistate ale germanității, sentimentul unei anumite înapoieri a conștiinței germanice în raport cu cea europeană. Apetența pentru cultura franceză este explicabilă prin contrast. Izbitor, de pe cu totul alte poziții, acest ecou se percepe și în corespondența dintre Marx și Engels. Că spirite aflate pe poziții atât de diferite pot spune același lucru ne face să credem că există o anumită validitate a afirmațiilor lor.

Poate că psihanaliza ar putea să spună dacă un individ dat aderă mai curând la cultura maternă decât la cea paternă. În ce privește pe autorul nostru, el pare mereu să dea o lecție de cosmopolitism culturii paterne, cu mijloace materne. Faptul că fusese acceptat în Franța – cultura franceză îi pare ca un soi de aliat ideologic – îi dă sentimentul că a avut dreptate.

Însă accentul pe influența mamei capătă un ton mai straniu – și aici par să joace un anumit rol tendințele perverse – când descoperim

cultul pe care Sacher-Masoch îl are pentru împărăteasa Ecaterina a II-a, „Cea Mare” a Rusiei, teribila autocrată a secolului al XVIII-lea. Idealul politic, niciodată exprimat direct, se convertește într-unul erotic, fapt atestat de numeroase pasaje ale operei. Femeia cu blană este în primul rând împărăteasa, o femeie mare, puternică, violentă, capabilă să ofere desfătarea, dar și pedeapsa, dispunând de viața și de moartea bărbaților care o înconjură. Împărăteasa nu mai e o reprezentantă a puterii ci un fel de arhetip feminin suprem. În filigran, împăratul (al Austriei, al Germaniei) e o figură slabă, anodină. Imperialism rusesc contra imperialism germanic? – Trebuie să ne întrebăm ce fel de femeie este Ecaterina a II-a pentru Sacher-Masoch. Am spune că este *o femeie falică.* Biciul joacă rolul unui organ viril, înzestrat mai ales cu virtuți pedepsitoare (trăsături ce rezultă cel mai bine din povestirea *Diderot la Sankt-Petersburg*). În această perspectivă, contractul masochist nu joacă alt rol decât al unui sărman compromis. Deoarece împărăteasa nu are nevoie de contract pentru a biciui! Numai femeilor fără o adevărată vocație de cruzime, ca Wanda, trebuie să li se impună acest subterfugiu și, în ciuda subterfugiului, eșecul relației masochiste este programat.

Politicul e, la scriitorul nostru, o alegorie a eroticului.

Relația lui Sacher-Masoch cu bisexualitatea trebuie precizată. Două sunt documentele care ne promit o explicație în această privință. Cel dintâi este o povestire intitulată *Dragostea lui Platon.* Micul roman este conceput ca un șir de epistole pe care eroul, un tânăr ofițer numit Henryk, le adresează, din garnizoană, mamei sale. A întrezărit o dată, trecând în goana unei sănii, o femeie de o nemaipomenită frumusețe. Nu o va atinge, fiindcă o femeie frumoasă este precum o operă de artă, nu poate fi atinsă dacă nu vrei ca farmecul să i se stingă. Idealismul extrem în materie de dragoste al lui Henryk se datorează unei inimi – nu bolnave, pur și simplu moarte. Mama lui nu este străină de această stare morbidă. A fost nefericită în căsnicie și dacă *ea* a fost nefericită cum se mai poate concepe dreptul la fericire? Mai târziu, tânărul locotenent o întâlnește pe frumoasa întrezărită în fuga saniei. Este contesa Adela Potocka. Atât de minunată, cu dinți de care te-ai dori mușcat! De altfel, mărturisește tânărul mamei sale, îi este frică de femei, simte în ele ceva ostil, o natură străină. Contesa nu ar fi de necucerit, dar este respinsă de reacția sălbatică și timidă a lui Henryk. Curând, o altă femeie apare: contesa Nadejda, o femeie de douăzeci și doi de ani, bogată, acoperită de vulpi albastre, plină de diamante, stăpână a mii de șerbi. Imperiala făptură îi face avansuri, dar la ce bun? – Henryk le respinge. Poate, între ei, o dragoste spirituală ar fi posibilă, sugerează Nadejda. Numai între bărbați poate să fie așa ceva, răspunde tânărul. Apare Anatol, fratele Nadejdei cu care se leagă curând o relație pasională, o mai-mult-ca-prietenie.

Întâlnirile au loc într-un salon obscur unde silueta este vag percepută, iar vocea, șoptită, e greu de identificat. Și într-o zi se face lumină: Anatol poartă cizme înalte, o bluză neagră cu pliuri, rusească. Părul îi e blond. Apariția îi amintește de zeul Apollo. Se ating, mâna e mică și arde ca focul. E un bărbat, o femeie sau amândouă? – Henryk începe să se îndoiască. Dar idila continuă, momente fierbinți au loc – ce se va petrece, exact, va rămâne obscur – până când dovada e făcută: „fratele" este chiar Nadejda – travestită, ca într-o comedie shakespeariană. Iubirea este încă și mai imposibilă când Henryk descoperă adevăratul sex al lui „Anatol". În epilog, cei doi amanți se regăsesc, ani mai târziu, se căsătoresc chiar, dar căsnicia e un eșec. Henryk se retrage în Ungaria împreună cu un camarad de arme, cumintele Schuster.

A doua anecdotă este, ca și amintirea despre mătușa Zenovia, la limita dintre fantasmă și amintire. Nu este povestită de scriitor, ci de prima lui soție, Wanda{3} von Sacher-Masoch, în autobiografia sa. În 1877, scriitorul primește o scrisoare de la un anonim care-i cere o întâlnire. A citit, spune misteriosul corespondent, *Dragostea lui Platon,* și este și el în căutarea aceleiași iubiri pure. Anatol, cel pe care-l zugrăvești sunt chiar eu, afirmă admiratorul anonim, care dorește să păstreze o discreție absolută, fiindcă este cineva important. Scrisorile continuă să sosească, puse la poștă din toate colțurile Europei. Leopold speră ca ființa să fie o femeie dar îi spune soției, pentru a-i potoli gelozia, că este vorba de un bărbat. Întâlnirea va avea loc, în cele din urmă, într-un hotel din Bruck. Scriitorul este legat la ochi. Un bărbat, recunoscut după voce (ca în *Dragostea lui Platon*) intră. Îi mărturisește că este tânăr, puternic dar n-a cunoscut femeia. O da, ești frumos, murmură scriitorul, simt după vocea ta că ești frumos. Misteriosul personaj se retrage, după ce, cu buzele fierbinți, i-a sărutat mâna. Corespondența continuă, până la o scrisoare de ruptură: Leopold, spune misteriosul corespondent, aparține soției sale… „*În această lume de trupuri nu există iubire spirituală*". Până la urmă, relația se întrerupe cu totul. Printr-un concurs de împrejurări, soții Masoch află că misteriosul personaj nu este altul decât Ludovic al II-lea, regele Bavariei, inițiatorul acelor arhitecturi fantastice care sunt castelele lui, protectorul și Mecena lui Richard Wagner, prototipul homosexualului idealist. Ne aducem aminte de remarca lui O. Wilde: *„Natura începe să semene cu tablourile domnului Whistler"*. Nuvela *Dragostea lui Platon* și-a generat propria ei realitate, ceea ce, s-o recunoaștem, trebuie că este dorința secretă a oricărui scriitor.

Relația care guvernează masochismul lui Sacher-Masoch apare destul de evidentă. Femeia falică, „împărăteasa", este un compromis între atracția homoerotică, inacceptabilă, și iubirea heterosexuală, imposibilă. Plăcerea este înlocuită cu suferință așa încât, printr-o

manevră psihologică subtilă, culpabilitatea (bărbatului, de-a fi atras de bărbați) este rezolvată, suferința convertindu-se în plăcere, o plăcere care te face să suferi.

Durere fizică, brutalitate – pe de o parte. Idealism, preamărire a iubirii pure – pe de alta. Totul se petrece ca și cum masochistul și-ar lua un exces de măsuri de siguranță, pentru a rezolva contradicția în care-l închide iubirea incestuoasă pentru mamă, imposibil de lichidat, dar pentru care se dezvoltă strategii de substituție. Construcția masochistă se dovedește de o mare complexitate.

Ursul și Marsyas

Mai rămâne de înțeles complexul blănurilor. Trebuie să ne întoarcem la povestirea *Diderot la Sankt-Petersburg.* Enciclopedistul, invitat de Ecaterina cea Mare în capitala Rusiei imperiale, se îndrăgostește de ea sau – o ipoteză mai probabilă – o curtează, din arivism feroce. În drumul către inima imperială se izbește de un rival, taxidermistul{4} Lagecinikov, un ins care are și pretenția nejustificată de a fi savant naturalist. Diderot a făcut la o ședință a Academiei, în prezența împărătesei, afirmația că există în Madagascar maimuțe înzestrate cu darul vorbirii. Somat – chiar și de împărătească – să facă dovada afirmației, Diderot se vede nevoit să se îmbrace în blana unei maimuțe, sperând să joace în fața Maiestății Sale rolul jivinei vorbitoare. Dar Lagecinikov veghează, pune mâna pe el, cu intenția să-l ucidă și să-l împăieze. Începe prin a-l biciui, el însuși fiind îmbrăcat într-o somptuoasă blană. Faptul ajunge la urechile Ecaterinei, pe care hazlia posibilitate a împăierii filosofului o amuză nebunește. Îl grațiază totuși, iar Diderot părăsește, în grabă și furios, Rusia.

Al doilea element semnificativ se găsește într-un pasaj din *Venus înveșmântată în blănuri.* „Grecul", amantul norocos al Wandei, este – așa cum am mai văzut – comparat cu zeul Apollo. Nu numai cu Apollo – tânărul cel mai frumos ce poate fi închipuit, dar în special cu Zeul într-o ipostază particulară a mitului, pregătindu-se să jupoaie pe satirul Marsyas, ca pedeapsă pentru că îndrăznise să-l înfrunte într-un concurs muzical, și chiar să câștige, juriul fiind compus din cele nouă Muze. „Grecul" este comparat cu Apollo; Severin își imaginează a fi în Marsyas, iar Wanda, psiholoagă neîntrecută, ghicește fantasma iubitului ei: *„Îți închipuiai,* îi spune ea lui Severin, *că acest om era amantul meu, că te biciuia, iar pentru tine era o voluptate să fii biciuit de el…*

Avem de-a face cu două obiecte, blana și biciul. În economia mitului masochist, blana este un obiect magic, ambivalent: pe de o parte ascunde sexul real al purtătorului, pe de alta îl pune în evidență.

Este simbolul însuși al ambivalenței sexuale, ascunde sexul și face prin urmare posibile dorințele cele mai nelegitime. Pe de altă parte, blana este un fel de piele suprapusă peste pielea adevărată, care poate fi jupuită. Diderot, amenințat de rivalul său că va fi jupuit pentru a fi împăiat, este o figură asemănătoare cu Marsyas, rivalul lui Apollo. Figurile feminine impunătoare, precum Muzele, trebuie să aleagă. Marsyas era o figură mitică apreciată în Roma antică, ca unul care a sfidat pe zei, un simbol și un martir al adevăratei *autonomii*. În ce privește biciul, nu numai că pedepsește, dar și jupoaie. De vreme ce „Grecul" este comparat cu Apollo iar Severin cu Marsyas, trebuie să presupunem că biciul poate să ia pielea de pe trupul celui lovit. El devine astfel un *ecorșeu viu*, o ființă care suferă peste orice măsură, o imagine a lipsei de apărare. Diderot, cel din povestire, silit să recunoască impostura, apare ca un antierou, o caricatură a viteazului satir Marsyas.

Perversiuni statice și perversiuni dinamice

Argumentația lui Deleuze, conform căreia sadismul și masochismul constituie entități psihanalitic diferite este convingătoare. Comparația cu marchizul de Sade trebuie să meargă și mai departe: romanele lui Sade pun în scenă situații de o remarcabilă monotonie. Catalogul plăcerilor sadiene, pe care și le oferă stăpânii și al suferințelor sclavilor, este extraordinar de variat. Cu toate acestea, oricât de larg ar fi spectrul situațiilor erotice, el este limitat de imaginația scriitorului. Ceea ce surprinde pe cititorul modern este faptul că, de la început la sfârșit, eroii povestirilor sadiene nu evoluează. Psihologia lor s-a format înainte de începutul peripețiilor descrise și nimic nu-i va face să se schimbe. S-ar putea obiecta că este vorba de o anumită stare a literaturii, arhaică, ce nu a înregistrat încă transformarea personajului ca procedeu epic. Fără să intrăm în amănuntele discuției vom observa că eroii voltairieni, Candide de pildă, sunt evolutivi. Sade este contemporan cu Goethe, autor al *Bildungsromanului „Wilhelm Meister*". Perversitatea unui Merteuil este imobilă, definitivă; ea oferă, în ciuda variatelor sale fantezii, același chip. Nici eroinele Iustine sau Juliette nu se schimbă prea mult: una din ele e supusă suferinței pentru că, de la un capăt la altul al existenței, nu acceptă viciul, cealaltă face o strălucită carieră în prostituție fiindcă de la bun început consimte. Există un desen al lui Man Ray, care-l închipuie pe Sade construit din aceleași cărămizi ca și fortăreața Bastiliei unde a fost întemnițat. Esența lui Sade, se poate spune, este imobilitatea, pietrificarea. O imobilitate fierbinte, după cum remarcă pe bună dreptate Deleuze. Interesul scrierilor lui Sade nu vine din calitățile romanești, ci din interesul ideologic pe care-l

provoacă. Este o încercare de-a descrie un rău fără limite, de-a imagina o lume fără „frica lui Dumnezeu”, în care plăcerea este un pretext pentru a semnifica lipsa oricărei interdicții.

Literatura masochiană se opune aproape diametral celei a „divinului marchiz”. În primul rând, nu e o literatură pornografică. Scenele erotice sunt descrise în așa fel încât ele nu devin inaccesibile „persoanelor sensibile”. Este o literatură care acordă un Ioc important sentimentelor frumoase, idealurilor nobile. Dar mai mult decât orice, ceea ce o desparte de Sade este capacitatea personajelor de-a suferi transformări, de-a evolua sub presiunea evenimentelor. Severin, eroul din *Venus învești mântată în blănuri,* trăiește „masochismul” ca pe o experiență în mărime naturală, care îi demonstrează că dorința lui e imposibilă: pe de o parte, își distruge iubita, inima acesteia devine moartă, rece. Pe de altă parte, el trăiește chinul suprem al geloziei, al unei relații în trei, pe care, poate, ar fi dispus s-o accepte, suferind. Dar acest lucru nu este cu putință din cauza rivalului, care nu e legat prin nici un fel de contract. În fond, experimentul dă rezultate negative pentru că nu rezistă la proba realității, pune în scenă situații instabile, nedurabile. Personajele nu mai sunt la sfârșit ce erau la început. Wanda se întoarce la amorul „păgân”, Severin devine un „macho” brutal. Intrăm în zonele fără surprize ale normalității. În același fel, lui Henryk, din *Amorul lui Platon,* dragostea, adică acel amestec „impur” al trupului și sufletului, i se pare imposibilă. După cum imposibil este și amorul ideal, platonic, cu o femeie. Travestirea Nadejdei în „Anatol” este atât de neverosimilă încât trebuie să acceptăm că este vorba de căutarea unei variante homosexuale. Dar această iubire nu este cu putință (fiindcă nu e acceptabilă social? Fiindcă eroul nu e pulsional apt pentru homosexualitate?). Rămâne convertirea la o dragoste matrimonială, încercarea acelui *mixtum compositum* psiho-fizic pe care-l propune instituția căsătoriei. Care se dovedește și ea un eșec. Soluția este relația incompletă, homosocială, mai mult decât homosexuală, cu amicul Schuster.

Caracterul episodic și experimental al pasiunilor masochiene mi se pare trăsătura lor cea mai semnificativă.

La ce bun masochismul?

Demersul psihanalitic este un vast proces de intenții. Nici nu poate fi altfel, de vreme ce-și propune analiza unui substrat mintal – nu direct, a actelor umane. Așa cum presupune Sartre în „Ființa și Neantul”, *homo psychanalyticus* suferă de o „rea-credință patologică”. Relei-credințe i se potrivește procesul de intenție.

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia „banală” mi se pare

binevenită; amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (așa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedește falimentară, pentru că iubita găsește mereu noi mijloace de-a înșela vigilența celui ce o iubește, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul masochian a inventat însă contractul. Așa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune, o exigență în aparență minoră: portul blănii; și una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav și ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forță dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voință, acceptând suferința lui proprie.

Se pune în evidență un alt raport de forțe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relația amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferință, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relațiile omenești în general și în cele de dragoste, în special.

În cel puțin un pasaj al lui *Venus înveșmântată în blănuri* se face aluzie la caracterul „modern" al „masochismului" în comparație cu „păgânismul" antic al pornirilor Wandei. Trebuie să ne întrebăm dacă masochismul are într-adevăr ceva de-a face cu mesajul creștin. Este adevărat că Cel ce a spus: dacă ți se dă o palmă, întoarce și obrazul celălalt, a făcut să se înțeleagă pentru totdeauna puterea celui ce suferă, în fața celui ce face să sufere. Dar aceasta este numai unul dintre aspectele situației. Ideea că Mântuitorul ar fi resimțit plăcerea de a suferi în momentul biciuirii sale este o speculație lipsită de orice sens. În schimb, nu suntem siguri că atâția și atâția flagelanți, atâția practicanți ai mortificării, de purtători de ciliciu nu au fost adepții-precursori ai scriitorului. Memoria lor va rămâne ascunsă între zidurile lăcașelor care au putut să adăpostească astfel de contracte, scrise sau nescrise.

Ion Vianu

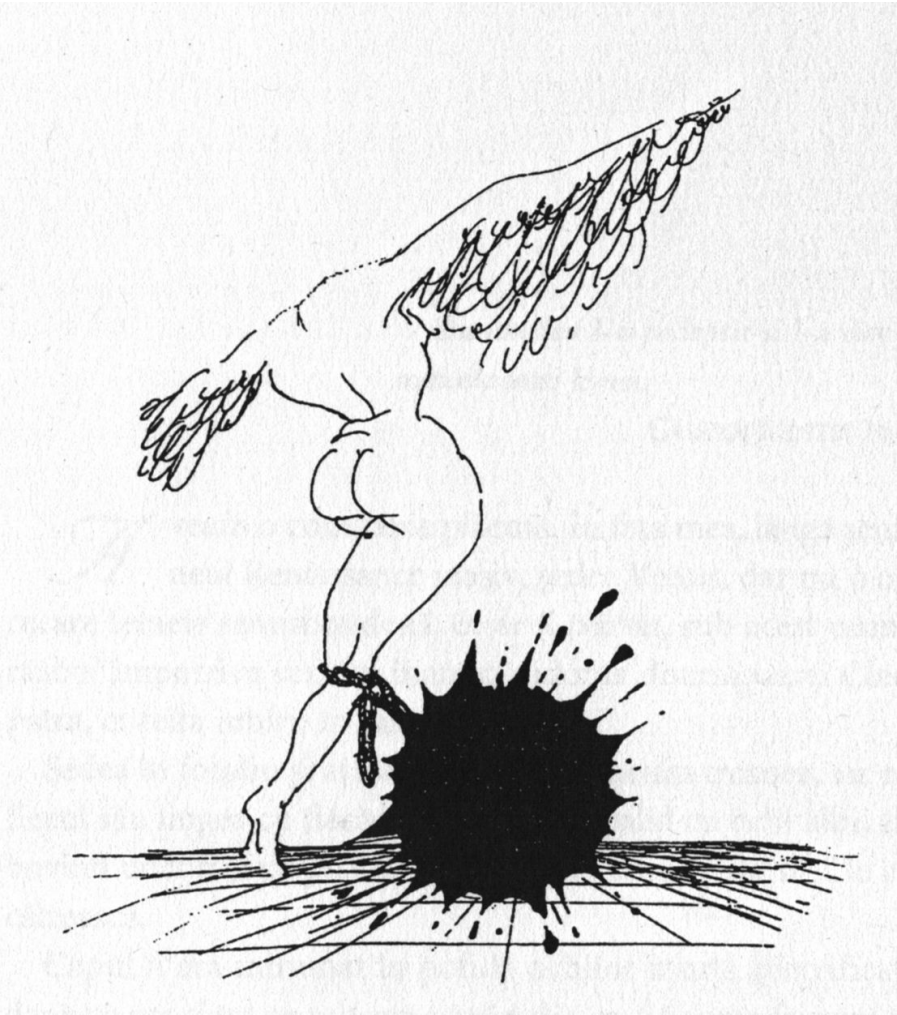

Dumnezeu l-a pedepsit și l-a dat pe mâinile unei femei.

CARTEA IUDITEI 16, 5

Aveam o companie plăcută. În fața mea, lângă șemineul Renaissance masiv, ședea Venus, dar nu o oarecare femeie semimondenă, ce ar fi purtat, sub acest nume, război împotriva sexului inamic, aidoma domnișoarei Cleopatra, ci zeița iubirii în carne și oase.

Ședea în fotoliu și ațâțase un foc care acum trosnea, iar reflexul său lingea cu flăcări roșii chipu-i palid cu ochi albi, zăbovind uneori și pe picioarele ei, atunci când căuta să și le încălzească.

Capul îi era minunat în pofida ochilor morți, pietrificați, dar ăsta era și tot ce puteam să văd din ea. Sublima făptură își înfășurase trupul de marmură într-o blană mare și se ghemuise ca o pisică, tremurând.

— Nu înțeleg, stimată doamnă!, am exclamat. Chiar nu e frig deloc, de două săptămâni încoace avem parte de o primăvară splendidă. În mod evident, de vină este starea dumneavoastră nervoasă.

— Vă mulțumesc pentru primăvara dumneavoastră, a rostit cu o voce profundă, cu rezonanțe de piatră, după care a strănutat divin, și anume de două ori la rând fără pauză; chiar că nu pot să rezist, și încep să înțeleg…

— Ce anume, draga mea?

— Încep să cred incredibilul, să înțeleg incomprehensibilul. Înțeleg dintr-o dată virtutea feminină germanică și filosofia germană și nici nu mă mai surprinde că voi, cei din nord, nu puteți să iubiți, ba nici măcar nu aveți habar ce este iubirea.

— Fie-mi îngăduit, doamna mea, am replicat spumegând de furie, efectiv nu v-am dat nici un motiv…

— Ei bine, dumneavoastră…, și divina creatură strănută pentru a treia oară și ridică din umeri cu o grație imposibil de imitat. De aceea am și fost mereu îngăduitoare cu dumneavoastră și chiar vă vizitez din când în când, deși răcesc de fiecare dată în ciuda blănurilor mele. Vă mai aduceți aminte cum ne-am întâlnit prima dată?

— Cum aș putea să uit, am spus, aveați pe-atunci bucle castanii bogate, ochi căprui și gura roșie, dar v-am recunoscut imediat după trăsăturile feței și după această paloare de marmură – purtați întotdeauna o haină de catifea albastră ca vioreaua, tivită cu blană de

veveriță cenușie.

— Da. Erați de-a dreptul îndrăgostit de această toaletă. Și ce capacitate aveați de a învăța…

— M-ați învățat ce este iubirea; voiosul dumneavoastră serviciu divin m-a făcut să dau uitării două milenii.

— Și cât de nespus de fidelă v-am fost!

— Ei, în ceea ce privește fidelitatea…

— Ingrat ce sunteți!

— Nu vreau să vă aduc reproșuri. Sunteți, e-adevărat, o femeie divină, dar rămâneți femeie totuși, și în dragoste sunteți crudă ca orice femeie.

— Numiți cruzime, replică energic zeița iubirii, chiar senzualitatea, dragostea înseninată, natura femeii de a se dărui atunci când iubește și de a iubi tot ce îi place.

— Există oare pentru cel care iubește o mai mare cruzime decât infidelitatea iubitei?

— Ah! veni replica ei, noi suntem credincioase atâta timp cât iubim, dar voi cereți de la femeie fidelitate fără dragoste și dăruire fără desfătare… cine dă atunci dovadă de cruzime, femeia sau bărbatul? Voi, cei din nord, luați în general iubirea prea în serios și îi acordați prea multă importanță. Amintiți de îndatoriri acolo unde ar trebui să fie vorba numai de plăcere.

— Da, doamnă, chiar avem în acest sens simțăminte foarte respectabile și virtuoase, și relații durabile.

— Și totuși, acel dor fierbinte, acea nostalgie veșnic nesătulă după păgânismul pur, rosti doamna… Dar acea dragoste, care este bucuria supremă, seninătatea divină însăși, nu valorează nimic pentru dumneavoastră, cei moderni, copii ai reflecției! Vă aduce numai necazuri. *De îndată ce vreți să fiți naturali, deveniți grosolani*. În ochii voștri natura este o inamică, voi ați făcut din noi, zeii zâmbitori ai Greciei, niște demoni, din mine o diavoliță. Știți doar să aruncați anatema asupra mea și să mă blestemați sau să vă înjunghiați în frenezie bacantică, oferindu-vă ca jertfe în fața altarului meu. Iar dacă unul dintre voi a avut o dată cutezanța să-mi sărute gura roșie, atunci el merge în pelerinaj, desculț și în cămașă de pocăință, la Roma și așteaptă să apară flori pe lemnul uscat, în timp ce sub picioarele mele răsar clipă de clipă trandafiri, viorele și mirt. Numai că mireasma lor nu vă este destinată. Rămâneți așa, în ceața voastră nordică și în tămâia creștină; lăsați-ne pe noi, păgânii, să zacem sub dărâmături, sub lavă, nu ne dezgropați, pentru voi Pompeiul nu a fost edificat, pentru voi vilele, băile, templele noastre nu au fost construite. Nu aveți nevoie de zei! Noi înghețăm în lumea voastră!

Frumoasa doamnă de marmură tuși, iar apoi își trase și mai strâns blana sumbră de zibelină în jurul umerilor.

— Mulțumim pentru lecția de clasicism, am replicat, dar nu puteți să tăgăduiți că bărbatul și femeia sunt, de fapt, în lumea dumneavoastră însorită și veselă, la fel ca și în lumea noastră învăluită în pâclă, dușmani, că dragostea îi unește pentru scurt timp într-o singură ființă capabilă de un singur gând, de o singură simțire, de o singură vrere, pentru ca după aceea să-i dezbine și mai mult și – o știți mai bine ca mine – cine nu poate apoi să subjuge va simți foarte rapid piciorul celuilalt în ceafa sa…

— Adică de obicei bărbatul va fi cel care va simți piciorul femeii, exclamă doamna Venus cu o ironie arogantă, ceea ce tot dumneavoastră știți mai bine decât mine.

— Bineînțeles, și tocmai de aceea nu-mi fac nici un fel de iluzii.

— Ceea ce vrea să însemne că dumneavoastră sunteți acum sclavul meu lipsit de iluzii, iar eu vă voi călca în picioare fără îndurare!

— Doamna mea!

— Nu mă cunoașteți încă? Ei da, sunt *crudă* – asta pentru că tot găsiți atâta satisfacție în acest cuvânt –, dar nu am oare dreptate să fiu așa? Bărbatul este cel care dorește, femeia este obiectul dorinței, acesta este singurul avantaj al femeii, dar avantajul ei decisiv; natura a lăsat bărbatul pradă femeii grație patimii lui, iar femeia care nu știe cum să facă din el supusul ei, sclavul ei, ba chiar jucăria ei pentru ca la urmă să-l trădeze râzând, femeia aceea nu este isteață și pricepută.

— Principiile dumneavoastră, draga mea…, am protestat eu revoltat.

— …se bazează pe o experiență milenară, replică batjocoritor doamna, în timp ce degetele-i albe se jucau cu blana întunecată la culoare. Cu cât femeia se arată mai devotată, cu atât bărbatul va deveni mai lucid și mai stăpân pe situație; cu cât este ea mai crudă însă și mai necredincioasă, cu cât îl maltratează mai mult, cu cât se joacă mai păcătos de ușuratic cu el, cu cât arată mai puțină îndurare, cu atât mai tare va stârni voluptatea bărbatului, va fi mai iubită și mai divinizată. Așa a fost din toate timpurile, de la Elena și Dalila, până la Ecaterina a II-a și la Lola Montez.

— Nu pot să neg, am spus. Nu există nimic mai incitant pentru bărbat decât imaginea unei frumoase femei-despot voluptuoase și crude, care își schimbă favoriții cu insolență și lipsă de scrupule în funcție de capriciile ei…

— Și care mai poartă și o blană, strigă zeița.

— Ce vă veni să spuneți asta?

— Doar vă cunosc preferințele.

— Dar știți, am zis, că ați devenit tare cochetă de când nu ne-am mai văzut!

— În ce privință, dacă îmi permiteți întrebarea?

— În privința în care nu ar putea exista o nebunie mai splendidă pentru albeața trupului dumneavoastră decât această blană închisă la culoare și vă…

Zeița râse.

— Visați, exclamă, treziți-vă! și mă prinse de braț cu mâna ei de marmură, haideți, treziți-vă! răsună vocea ei încă o dată cu tonul gutural cel mai profund. Am deschis anevoie ochii. Am văzut mâna care mă zgâlțâia, dar această mână era deodată cafenie ca bronzul, iar vocea guturală era glasul răgușit de băutor înrăit al cazacului meu, care stătea în fața mea, etalându-și întreaga-i lungime de aproape șase picioare.

— Sculați-vă, continuă bravul de el, este o adevărată rușine.

— Și mă rog de ce este o rușine?

— Este o rușine să adormiți îmbrăcat și, pe deasupra, pe o carte. Curăță ceara picurată din lumânările arse și ridică de pe jos volumul care alunecase din mâna mea: o carte de – se uită pe copertă – Hegel, plus că este timpul să plecăm la domnul Severin, care ne așteaptă la ceai.

— Un vis straniu, a rostit Severin, după ce am ajuns cu povestitul la capăt, și-a rezemat brațele pe genunchi, chipul pe mâinile fine, străbătute de vene delicate, și s-a cufundat în gânduri.

Știam că nu se va mișca timp îndelungat, ba chiar că de-abia va respira, și chiar așa s-a întâmplat. Dar pentru mine atitudinea lui nu avea nimic frapant, fiindcă eram de aproape trei ani prieteni buni și mă obișnuisem cu toate ciudățeniile lui. Căci era un tip ciudat, asta nu se putea tăgădui, chiar dacă nici pe departe nebunul periculos așa cum îl considerau nu numai cei din vecinătatea lui, ci și întregul cerc din Colomeea. Felul său de a fi nu mi se părea doar interesant, ci și – de aceea treceam și eu în ochii multora drept nițeluș nebun – foarte simpatic. Pentru un nobil și moșier din Galiția vădea la vârsta lui – de abia împlinise treizeci de ani – o luciditate izbitoare, o anumită seriozitate, chiar pedanterie. Trăia după un sistem controlat cu minuțiozitate, pe jumătate filosofic, pe jumătate practic, ca după ceasornic, și nu numai așa, ci în același timp și după termometru, barometru, aerometru, hidrometru, Hipocrate, Hufeland, Platon, Kant, Knigge și Lord Chesterfield; și totuși, din când în când era cuprins de crize violente de pasionalitate, în timpul cărora era pe punctul de a trece cu capul prin perete, iar lumea aflată prin preajmă nu mai știa cum să-l evite.

Așadar, în timp ce el rămăsese mut, focul din cămin cânta, și cântau și marele samovar respectabil, și scaunul strămoșesc, în care, balansându-mă, îmi fumam țigara de foi, și greierul dintre zidurile vechi cânta deopotrivă. Iar eu mi-am lăsat privirea să rătăcească

asupra obiectelor bizare, schelete de animale, păsări împăiate, globuri, forme turnate în gips, care erau îngrămădite în camera sa, până ce a rămas întâmplător fixată pe un tablou pe care îl văzusem de atâtea ori, dar care mi-a făcut tocmai astăzi o impresie indescriptibilă, luminat fiind de reflexiile roșii ale focului din cămin.

Era un tablou mare în ulei executat în maniera viguroasă și bogată în culori a școlii flamande, cu un subiect destul de straniu. O femeie frumoasă, cu un râs însorit pe chipul delicat, cu un păr bogat prins într-un coc antic, pe care pudra albă lucea ca niște bobițe de rouă, se odihnea, sprijinită pe brațul stâng, goală, într-o blană neagră, pe un divan. Mâna ei dreaptă se juca cu un bici, în timp ce piciorul gol se rezema neglijent pe bărbatul care ședea în fața ei ca un sclav, ca un câine, iar acest bărbat, cu trăsături pregnante, dar bine armonizate, pe care se puteau citi o melancolie meditativă și o pasiune devotată, care privea la ea în sus cu fanaticii ochi arzători ai unui martir, acest bărbat, care forma un taburet pentru picioarele ei, era Severin, numai că fără barbă, părând cu vreo zece ani mai tânăr.

— *Venus învesmântată în blănuri*! am exclamat, arătând înspre tablou. Așa am văzut-o în vis…

— Și eu, spuse Severin, numai că eu mi-am trăit visul cu ochii deschiși.

— Cum?

— Ah! E o poveste stupidă.

— Este evident că tabloul tău mi-a prilejuit visul, am continuat, dar spune-mi odată ce e cu el; că a jucat un rol în viața ta, și poate chiar unul foarte decisiv, îmi pot imagina, dar restul îl aștept de la tine.

— Privește la replica din fața lui, spuse straniul meu prieten, fără să acorde atenție întrebării mele.

Era o copie remarcabilă a cunoscutei *Venus cu oglinda* de Tizian de la galeria din Dresda.

— Ei, și ce vrei să zici cu asta?

Severin se ridică și îmi arătă cu degetul blana cu care își învețmântase Tizian zeița iubirii.

— Și aici este o „*Venus învețmântată în blănuri*”, spuse râzând ușor, dar nu cred că bătrânul venețian a făcut-o intenționat. El a pictat pur și simplu portretul vreunei mesaline distinse și a avut amabilitatea să lase ca oglinda în care-și examinează șarmul maiestuos cu o plăcere rece să fie ținută de către Amor, căruia treaba pe care o are de făcut i se pare cam grea. Tabloul este o măgulire pictată. Mai târziu, vreun oarecare „cunoscător” al epocii Rococoului a botezat acest personaj cu numele de Venus, iar blana despoticei femei, în care frumosul model al lui Tizian s-a înfășurat desigur mai degrabă de teama guturaiului decât din pudicitate, a devenit simbolul tiraniei și al cruzimii care zac

în femeie și frumusețea ei. Dar ce contează: așa cum este acum, tabloul ne apare ca fiind satira cea mai picantă la adresa iubirii noastre. Venus, care trebuie să se înfășoare într-o blană mare și grea, în nordul abstract, în lumea creștină glacială, pentru a nu răci.

Severin râse și își aprinse o nouă țigară.

Deodată se deschise ușa și o blondă drăguță, cu forme pline, ochi inteligenți și prietenoși, îmbrăcată într-o rochie de seară neagră de mătase, intră și ne aduse carne rece și ouă la ceai. Severin luă un ou și îl tăie în două cu ajutorul cuțitului.

— Nu ți-am spus că le vreau moi? strigă el cu o violență care o făcu pe tânără să tremure.

— Dar, dragă Sevciu…, articulă ea cu teamă.

— Nici un Sevciu, țipă el, să asculți, să asculți, înțelegi!

Și smulse din cui cnutul care atârna lângă armele lui.

Femeia drăguță fugi din încăpere iute ca o căprioară speriată.

— Lasă că te prind eu, strigă în urma ei.

— Dar, Severin, i-am spus, punându-mi mâna pe brațul lui, cum poți să tratezi în așa fel această femeiușcă drăguță!

— Uită-te puțin la ea, replică el, făcând amuzat cu ochiul, dacă aș fi flatat-o, mi-ar fi pus lațul de gât, pe când așa, pentru că o educ cu cnutul, mă adoră.

— Ei, taci!

— Ba tu să taci. Așa trebuie dresate muierile.

— Nu ai decât să trăiești ca un pașă în haremul tău, dar nu-mi veni mie cu teorii…

— Și de ce nu? exclamă energic, nicăieri nu se potrivește vorba lui Goethe „trebuie să fii ciocan sau nicovală” mai bine decât aplicată relației dintre bărbat și femeie. Este ceea ce ți-a recunoscut printre altele și doamna Venus în vis. În pasiunea bărbatului rezidă forța femeii, și aceasta înțelege să facă uz de ea dacă bărbatul nu este precaut. El are de ales numai între a fi tiranul sau sclavul femeii. De îndată ce se dăruiește, și-a și băgat capul în jug și va simți biciul pe pielea sa.

— Ciudate maxime!

— Nu-s maxime, e experiență, replică el dând din cap. *Am fost biciuit cu adevărat* și m-am vindecat. Vrei să citești cum?

S-a ridicat și a adus din biroul său masiv un mic manuscris, pe care l-a pus în fața mea pe masă.

— Ai întrebat mai devreme de acel tablou. Îți datorez de mult o explicație. Poftim… citește!

Severin se așeză lângă șemineu, cu spatele la mine, și păru că visează cu ochii deschiși. Iarăși se așternu liniștea și iarăși cântă focul în cămin, și cântă și samovarul, și cântă greierul deopotrivă dintre zidurile vechi, iar eu am deschis manuscrisul și am citit:

Pe marginea manuscrisului stăteau ca motiv cunoscutele versuri din *Faust,* adaptate:

„Tu, pretendent senzual suprasenzual,
O femeie te duce de nas!”{5}

Mefisto

Am întors pagina de titlu și am citit: „Am extras cele ce urmează din jurnalul pe care-l țineam atunci, pentru că nu putem să ne prezentăm niciodată trecutul obiectiv, așa însă totul are culorile sale proaspete, culorile prezentului.”

Gogol, Molière-ul rus, spune – unde?… ei, pe undeva – „muza autentică a comediei este cea căreia i se preling lacrimile sub masca surâzătoare”. Minunate cuvinte!

Mă simt într-o stare ciudată când aștern aceste rânduri pe hârtie. Aerul îmi pare umplut cu o mireasmă de flori excitantă ce mă amețește și îmi produce dureri de cap, fumul din șemineu face rotocoale și plăsmuiește tot soiul de făpturi, niște spiriduși mici cu bărbi cenușii, care arată batjocoritor cu degetul spre mine, iar amorași cu obraji bucălați călăresc pe spătarul scaunului meu și pe genunchii mei. Îmi vine să râd fără să vreau, chiar să izbucnesc tare în râs, în timp ce-mi consemnez aventurile, și totuși eu nu scriu cu cerneală obișnuită, ci cu sângele roșu care picură din inima mea, căci toate rănile sale demult cicatrizate s-au redeschis și ea palpită și doare, iar din când în când câte o lacrimă cade pe hârtie.

Zilele se târăsc inerte în mica localitate balneară din Carpați. Nu vezi pe nimeni și nimeni nu te vede. Este atât de plictisitor, încât îți vine să scrii idile. Aș avea aici tihna necesară să umplu o galerie de tablouri, să furnizez unui teatru piese noi pentru un întreg sezon, să ofer unei duzini de virtuoși concerte, triouri și duete, dar – ce tot îndrug eu aici –, la urma urmei nu fac mult mai mult decât să întind pânza, să netezesc foile, să liniez portativele, căci eu nu sunt… vai, vai! fără falsă pudoare, prietene Severin, minți pe alții dacă vrei! Pe tine dar nu prea mai reușești să te minți… deci eu nu sunt nimic altceva decât un diletant; un amator în ale picturii, în ale poeziei, în ale muzicii și în câteva alte arte dintre acelea despre care se zice că nu sunt suficiente pentru câștigarea pâinii, dar care le asigură în ziua de azi maeștrilor lor venitul unui ministru, chiar al unui mic potentat, și mai cu seamă sunt un amator în ale vieții.

Până acum am trăit așa cum am pictat și am scris, adică nu am ajuns niciodată mult dincolo de primul strat de vopsea, de plan, de primul act, de prima strofă. Pur și simplu există oameni care încep totul și nu ajung niciodată să încheie ceva, și un atare om sunt eu. Dar ce tot sporovăiesc atât? La fapte!

Stau la fereastra mea și găsesc în fond infinit de poetic cuibul în care îmi consum disperarea: ce priveliște asupra peretelui înalt și vânăt al muntelui, încununat de negura aurie a soarelui; pâraie repezi se unduie aidoma unor panglici argintii; ce limpede și albastru este cerul, cu vârfurile înzăpezite care-l domină; cât de verzi și de proaspete sunt văile împădurite, pășunile pe care pasc turme mici și care ajung până la valurile aurii ale cerealelor în care secerătorii se tot apleacă și apoi se ridică din nou.

Casa în care locuiesc se află într-un fel de parc, sau pădure, sau sălbăticiune, cum om vrea s-o numim, și este foarte izolată. Nu locuiește nimeni în ea în afara mea, a unei văduve din Liov, a stăpânei casei, Madame Tartakowska, o femeie măruntă și bătrână, care devine pe zi ce trece mai măruntă și mai bătrână, a unui câine bătrân care șchioapătă târându-și o lăbuță și a unei pisici tinere care se joacă tot mereu cu un ghem de ață, iar ghemul de ață îi aparține, cred, frumoasei văduve.

Se pare că este realmente frumoasă acea văduvă, încă foarte tânără, cel mult douăzeci și patru, și foarte bogată. Ea locuiește la etajul întâi, iar eu la parter. Ține tot timpul jaluzelele verzi trase și are un balcon complet acoperit cu plante cățărătoare verzi; eu în schimb am jos pridvorul meu drag, intim, cu o boltă de verdeață, unde citesc și scriu și pictez și cânt, ca o pasăre pe ramuri. Pot să privesc sus spre balcon. Uneori chiar privesc sus și atunci se poate întâmpla să sclipească un veșmânt alb prin încrengătura deasă, verde.

De fapt frumoasa femeie de acolo de sus mă interesează foarte puțin, căci eu sunt îndrăgostit de o alta, și anume îndrăgostit fără speranță, mult mai nefericit decât cavalerul Toggenburg{6} și cel din *Manon Lescaut,* căci cea pe care o iubesc eu este de piatră.

În grădină, în mica sălbăticiune, se află o poieniță grațioasă, pe care pasc liniștite câteva căprioare blânde. În această poieniță este amplasată o statuie din piatră a lui Venus, originalul fiind, cred, la Florența; această Venus este cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o în viața mea. Asta nu spune multe, desigur, întrucât eu am văzut puține femei frumoase, ba chiar în general puține femei, și sunt în iubire numai un amator, care nu a trecut niciodată dincolo de primul strat de vopsea, dincolo de primul act. De ce să vorbim la superlativ, ca și cum ceva frumos ar putea să mai fie depășit! Este suficient că această Venus e frumoasă și că eu o iubesc, atât de pasional, cu o fervoare atât de bolnăvicioasă, atât de nebunește, cum

nu poți iubi decât o femeie care răspunde la dragostea ta cu un surâs pietrificat, mereu același, mereu calm. Da, o divinizez pur și simplu.

Adesea stau, când soarele poposește prin crâng, sub bolta unui fag tânăr și citesc, adesea îmi vizitez iubita rece, crudă și în vreme de noapte, și atunci mă plec în fața ei în genunchi, cu obrazul lipit de pietrele reci, pe care stau picioarele ei, și mă rog la ea.

Este un spectacol de nedescris când se ridică apoi luna – acum în creștere – și înoată printre copaci, cufundând poiana într-o strălucire argintie; zeița, ca transfigurată, pare a se scălda în lumina-i dulce.

O dată când, după aceste momente de reculegere, mă întorceam pe una dintre aleile care duc spre casă, am văzut brusc, despărțită de mine numai prin galeria verde, o siluetă feminină, albă ca piatra, luminată de razele lunii; atunci mi s-a părut că frumoasa femeie de marmură s-ar fi îndurat de mine și ar fi prins viață și m-ar fi urmat – pe mine însă m-a cuprins o frică indicibilă, inima amenința să-mi sară din piept, și în loc…

Ei bine, doar sunt un simplu amator. Am rămas, ca întotdeauna, poticnit la al doilea vers, nu, dimpotrivă, nu am rămas poticnit, ci am fugit, am fugit cât am putut de tare.

Ce coincidență! Un evreu care face comerț cu fotografii îmi pune o copie a idealului meu în mâini; este o foaie mică de hârtie, *Venus cu oglinda* de Tizian. Ce femeie! Vreau să fac o poezie. Nu! Iau foaia și scriu pe ea: *„Venus învești mântată în blănuri*. Îngheți în timp ce tu însăți stârnești flăcări. Înfășoară-te în blana ta de despot, cui i se cuvine dacă nu ție, crudă zeiță a frumuseții și a dragostei!”

Și după o clipă adaug câteva versuri de Goethe, pe care le-am găsit de curând în „Paralipomena” la *Faust.*

An Amor!
„Aripile-i sunt amăgitoare,
Săgețile sunt niște gheare,
Cununa ascunde cornițele,
Este, fără îndoială,
Precum ai Greciei zei,
Un diavol deghizat, ca și ei.”

Apoi am pus fotografia în fața mea pe masă, am rezemat-o de o carte și am privit-o.

Cochetăria rece cu care își drapează această femeie splendidă șarmul său cu blana sumbră de zibelină, severitatea, duritatea implântate în figura de marmură mă încântă și îmi provoacă în același timp groază.

Iau încă o dată pana; urmează acum aceste rânduri:

„A iubi, a fi iubit, ce fericire! Și totuși, cum pălește strălucirea sa în fața beatitudinii chinuitoare de a diviniza o femeie care face din noi

jucăria ei, de a fi sclavul unei frumoase tiranice care ne calcă nemilos în picioare. Și Samson, eroul, uriașul, s-a dat încă o dată pe mâna Dalilei, care îl trădase, și ea l-a trădat încă o dată și filistenii l-au legat în fața ei și i-au scos ochii pe care el îi fixă până în ultima clipă plin de furie și de dragoste pe frumoasa trădătoare."

Am luat micul dejun pe pridvorul meu și am citit din *Cartea Iuditei* și l-am invidiat pe violentul păgân Holofern pentru făptura regească ce i-a tăiat capul și pentru frumosul său sfârșit sângeros.

„Dumnezeu l-a pedepsit și l-a dat pe mâinile unei femei."{7} Fraza m-a frapat. Cât de negalanți sunt acești evrei, m-am gândit, iar în ceea ce-l privește pe Dumnezeul lor, ar putea să aleagă și expresii mai cumsecade când vorbește despre sexul frumos.

Dumnezeu l-a pedepsit și l-a dat pe mâinile unei femei, am repetat pentru mine. Ei bine, ce ar trebui să fac ca să mă pedepsească Dumnezeu?"

Cerule! Iat-o pe proprietăreasa noastră sosind; iar a devenit peste noapte mai micuță. Și acolo sus, între plantele agățătoare verzi înlănțuite, din nou veșmântul alb. Este Venus sau văduva?

De astă-dată este văduva, căci Madame Tartakowska face o reverență și mă roagă în numele ei să-i dau ceva de citit. Mă precipit la mine în cameră și adun în pripă câteva cărți.

Prea târziu îmi amintesc că fotografia lui Venus se află într-una dintre ele. Acum femeia cea albă o are acolo sus, împreună cu efuziunile mele. Ce o să zică oare?

O aud râzând. O fi râzând de mine?

Lună plină! Iat-o cum privește deja pe deasupra vârfurilor brazilor scunzi care împresoară parcul; o ceață argintie învăluie terasa, pâlcurile de copaci și arbuștii, întregul peisaj cât cuprinde ochiul, estompându-se apoi lin în depărtări, asemenea unor ape tremurânde.

Nu pot să rezist, ceva mă îmboldește și mă cheamă atât de straniu, încât mă îmbrac din nou și pășesc în grădină. Mă atrage înspre poiană, la ea, zeița mea, iubita mea.

Noaptea este răcoroasă. Tremur. Aerul încărcat de miros de flori și de pădure este îmbătător. Ce sărbătoare! Ce muzică de jur-împrejur! O privighetoare suspină. Stelele sclipesc ușor în luciul lăptos. Poiana pare netedă ca o oglindă, ca suprafața de gheață a unui eleșteu. Statuia lui Venus domină maiestuoasă și strălucitoare.

Dar… ce-i asta? De pe umerii de marmură ai zeiței cade până la călcâiele ei o blană mare neagră; rămân încremenit și o privesc uimit și iarăși mă cuprinde panica aceea de nedescris și o iau la fugă.

Accelerez ritmul pașilor; realizez atunci că am greșit aleea și, cum vreau să cotesc luând-o pe unul dintre culoarele de verdeață laterale,

o zăresc pe Venus, frumoasa femeie de piatră, nu, zeița iubirii în persoană, stând, cu sânge cald și vene pulsânde, în fața mea pe banca de piatră. Da, s-a însuflețit pentru mine, aidoma acelei statui care a început să respire pentru creatorul ei; e-adevărat că minunea s-a produs doar pe jumătate. Părul ei alb pare să fie încă de piatră și veșmântul ei de nea lucește ca lumina lunii, sau este satin? Iar de pe umerii ei se revarsă blana neagră – dar buzele ei sunt roșii deja și obrajii ei prind culoare și din ochii ei țâșnesc și mă sfredelesc două raze verzi diabolice. Și începe să râdă.

Râsul ei este atât de ciudat, atât de… ah!, este de nedescris, îmi taie răsuflarea. Alerg mai departe și sunt nevoit să-mi tot recapăt suflul la câțiva pași o dată, iar acest râs batjocoritor mă urmărește de-a lungul culoarelor de verdeață întunecate, peste gazoanele luminoase, până în desișul prin care pătrund numai câteva raze izolate ale lunii; nu mai găsesc drumul, rătăcesc de colo-colo, picături reci se adună în perle pe fruntea mea.

În sfârșit mă opresc și țin un scurt monolog. El sună… ei bine, față de noi înșine suntem întotdeauna fie foarte amabili, fie foarte grosolani. Îmi spun deci: „Măgarule!”

Acest cuvânt exercită un efect grandios, asemenea unei formule magice care mă eliberează și mă face să-mi regăsesc mințile. Pe loc mă calmez. Încântat, repet: „Măgarule!”

Văd din nou totul clar și distinct, uite ici fântâna arteziană, colea aleea de arbuști și dincolo casa spre care mă îndrept acum încet.

Dar iată cum brusc, în spatele peretelui verde, luminat sub clarul de lună, brodat parcă în fire de argint, apare din nou făptura albă, frumoasa femeie de piatră, pe care o divinizez, de care mă tem, de care fug. Din câteva salturi ajung în casă, respir adânc și încep să mă gândesc.

Ei, ce sunt de fapt acum, un mic amator sau un mare măgar?

O dimineață înăbușitoare, aerul este fără strălucire, dar foarte puternic înmiresmat, excitant. Șed iarăși în pridvorul meu și citesc în *Odiseea* despre vrăjitoarea fermecătoare ce-și transformă adoratorii în bestii. Imagine savuroasă a iubirii anticilor.

În crengile copacilor și în firele de iarbă se percepe un foșnet ușor, foile cărții mele foșnesc și se aude și pe terasă cum foșnește. Veșmântul unei femei…

Așa cum stă în picioare, îmbrăcată într-un dezabie alb, lejer și mă privește, făptura ei delicată pare poetică și grațioasă deopotrivă; nu este înaltă, dar nici micuță, iar capul este mai degrabă șarmant, picant – în sensul epocii franțuzești dominată de marchizi și marchize –, decât frumos în înțelesul strict al cuvântului, și totuși are un farmec particular; ce moliciune, dar și ce neastâmpăr plin de grație

înconjoară această gură cărnoasă, nu prea mică; pielea este infinit de delicată, așa încât pretutindeni transpar venele albastre, chiar și prin muselina care-i acoperă brațele și pieptul; cât de bogat se încolăcește în bucle părul-i roșu – da, este roșu, nu blond sau auriu; cât de demonic și totuși drăgălaș se joacă în jurul cefei ei; iar ochii ei mă ating acum ca niște fulgere verzi – da, sunt verzi acești ochi a căror dulce forță este indescriptibilă, verzi, dar așa cum sunt pietrele prețioase, cum sunt lacurile de munte adânci, insondabile. Îmi remarcă tulburarea, care mă face chiar să fiu nepoliticos, căci am rămas așezat și cu căciula pe cap. Zâmbește malițios.

În sfârșit, mă ridic și o salut. Se apropie și izbucnește într-un râs zgomotos, aș putea zice chiar copilăresc. Mă bâlbâi așa cum într-un asemenea moment nu se poate bâlbâi decât un mic amator sau un mare măgar. În acest fel facem cunoștință.

Zeița mă întreabă cum mă cheamă și îmi rostește numele ei. O cheamă Wanda von Dunajew. Și este într-adevăr Venus a mea.

— Dar, doamnă, cum v-a venit ideea?

— Datorită fotografiei mici care se afla într-una dintre cărțile dumneavoastră…

— Am uitat-o acolo.

— Remarcile ciudate de pe verso…

— De ce ciudate?

M-a privit.

— Mi-am dorit dintotdeauna să cunosc un fantast autentic – de dragul schimbării –, ei bine, după toate astea îmi păreți a fi unul dintre cei mai trăsniți.

— Stimata mea doamnă, de fapt…, și iarăși acea bâlbâială fatală, de măgar, apoi mai și roșesc, așa cum i s-ar potrivi desigur unui tânăr de șaisprezece ani, dar nu mie, care sunt cu aproape zece ani mai în vârstă…

— V-a fost teamă azi-noapte de mine.

— De fapt… desigur… dar nu vreți să luați loc?

Luă loc și se delectă de frica mea… căci acum, în plină zi, mă temeam și mai mult de ea; o ironie fermecătoare îi zvâcni pe buza superioară.

— Dumneavoastră vedeți în iubire și mai ales în femeie, începu ea, ceva ostil, ceva de care vă feriți, chiar dacă în van, ceva a cărui forță o resimțiți însă ca pe un dulce chin, o incitantă cruzime; o viziune asupra lucrurilor autentic modernă.

— Pe care dumneavoastră nu o împărtășiți.

— Eu nu o împărtășesc, vorbi ea repede și hotărât și clătină din cap, așa încât buclele ei se agitară ca niște flăcări roșii. Pentru mine senzualitatea senină a elenilor este bucurie fără durere – un ideal pe care năzuiesc să-l realizez în viața mea. Căci eu nu cred în acea iubire

pe care o predică creștinismul, modernii, cavalerii spiritului. Da, uitați-vă bine la mine, eu sunt mai mult decât o eretică, sunt păgână.

„Crezi că zeița iubirii îndelung a reflectat bunăoară
Când, în codrul ideic, Anchise i-a plăcut odinioară?”

Aceste versuri din *Elegiile romane* ale lui Goethe m-au încântat întotdeauna în mod deosebit. În natură rezidă numai acea iubire din timpurile eroice, „când zeii și zeițele iubeau”. Pe atunci „dorința urma privirea, plăcerea urma dorința”. Tot restul este fabricat, afectat, născocit. Abia prin creștinism, a cărui emblemă crudă, crucea, are pentru mine ceva cumplit, a fost introdus ceva străin, ceva ostil în natură și în instinctele ei inocente. Lupta spiritului cu lumea senzorială este Evanghelia oamenilor moderni. Nu vreau să particip la ea.

— Da, locul dumneavoastră ar fi în Olimp, doamnă, am replicat, dar noi, modernii, nu suportăm seninătatea antică, mai cu seamă în dragoste; ideea de a împărți cu alții o femeie, fie ea și o Aspasia, ne indignează, suntem geloși ca și Dumnezeul nostru. Astfel, numele minunatei Phryne a ajuns la noi o vorbă de ocară. Noi preferăm o fecioară sărăcăcioasă, palidă, holbeiniană – care ne aparține numai nouă – unei Venus antice, oricât de divin de frumoasă ar fi ea, dar care astăzi îl iubește pe Anchise, mâine pe Paris, poimâine pe Adonis; și dacă natura triumfa în noi, dacă ne abandonăm cu patimă arzătoare unei atare femei, pofta ei senină de viață ne apare ca o demonie, o cruzime și vedem în beatitudinea noastră un păcat pe care trebuie să-l ispășim.

— Așadar, și dumneavoastră sunteți entuziasmat de femeia modernă, de acele sărmane muieruște isterice care nu știu să aprecieze bărbatul cel mai bun din cauza goanei somnambulice după idealul masculin visat și își încalcă zilnic, în lacrimi și crize, îndatoririle lor creștine, înșelând și înșelate fiind; care caută și aleg și resping tot mereu, nu sunt niciodată fericite, nu fac niciodată pe cineva fericit și acuză destinul, în loc să admită liniștite „eu vreau să iubesc și să trăiesc așa cum au trăit Elena și Aspasia”. Natura nu cunoaște durata în relația dintre bărbat și femeie.

— Doamna mea…

— Lăsați-mă să termin. Este numai egoismul bărbatului care vrea să îngroape femeia ca pe o comoară. Au eșuat toate încercările de a impune, prin ceremonii sacre, jurăminte și contracte, durată în ceea ce este mai schimbător în sânul existenței omenești schimbătoare: iubirea. Puteți tăgădui că lumea noastră creștină a intrat în descompunere?

— Dar…

— Dar individul care se revoltă împotriva reglementărilor societății este repudiat, înfierat, lapidat vreți să spuneți. Ei bine, fie, îmi asum acest risc: principiile mele sunt de-a dreptul păgâne, eu vreau să-mi trăiesc viața din plin. Renunț la respectul dumneavoastră fățarnic, prefer să fiu fericită. Inventatorii căsătoriei creștine au făcut bine să inventeze în același timp și nemurirea. Eu însă nu mă gândesc să trăiesc veșnic, și când, o dată cu ultima suflare, totul aici este sfârșit pentru mine, Wanda von Dunajew, ce am de câștigat de pe urma faptului că spiritul meu pur cântă și el în corul îngerilor sau că țărâna mea formează o nouă ființă? Din moment însă ce eu, așa cum sunt, nu mai continuu să trăiesc, ce considerente m-ar putea face să renunț? Să aparțin unui bărbat pe care nu-l iubesc, numai din cauză că l-am iubit cândva? Nu, eu nu renunț, eu îl iubesc pe acela care îmi place și îl fac fericit pe acela care mă iubește. Este urât? Nu, este în orice caz mult mai frumos decât dacă mă bucur cu cruzime de chinurile pe care le produc farmecele mele și mă îndepărtez virtuoasă de sărmanul care se mistuie pentru mine. Sunt tânără, bogată și frumoasă și, așa cum sunt, îmi trăiesc senină și voioasă bucuria, plăcerea.

În timp ce vorbea iar ochii îi scânteiau malițios o prinsesem de mâini fără să știu prea bine ce voiam să fac cu ele, dar acum, ca un autentic amator, le-am dat drumul repede.

— Sinceritatea dumneavoastră, am spus, mă încântă, și nu numai ea…

Iarăși blestematul de diletantism care îmi paralizează gâtlejul.

— Ce voiați să spuneți?

— Ce voiam să spun… da, voiam… iertați-mă, stimată doamnă… v-am întrerupt.

— Cum?

O pauză lungă. Ea ține, desigur, un monolog care, tradus în limba mea, se poate rezuma la un singur cuvânt: „măgar”.

— Dacă-mi permiteți, doamnă, am rostit în cele din urmă, cum ați ajuns la aceste… la aceste idei?

— Foarte simplu. Tatăl meu era un om înțelept. Am fost înconjurată încă din leagăn de reproduceri după sculpturi antice, am citit la zece ani *Gil Blas,* la doisprezece *La Pucelle.* Așa cum făceau alții în copilăria lor cu *Tom Degețel, Barbă Albastră, Cenușăreasa,* eu îi numeam pe Venus și Apollo, pe Hercule și Laocoon prietenii mei. Soțul meu era o fire senină, însorită; nici măcar suferința incurabilă care s-a abătut asupra lui la scurt timp după cununia noastră nu i-a putut umbri vreodată fruntea. În noaptea dinaintea morții lui m-a luat la el în pat chiar, iar în timpul numeroaselor luni în care a zăcut muribund în scaunul său rulant, îmi zicea adesea glumind: „Spune, ai deja un adorator?” Roșeam de rușine. „Nu mă minți”, adăugă el odată, „asta mi s-ar părea urât, însă alege-ți un bărbat drăguț sau iubește mai

mulți. Ești o femeie cuminte, dar ești încă pe jumătate copil, ai nevoie de o jucărie.” Desigur nu este necesar să vă spun că, atât timp cât a fost în viață, nu am avut un adorator, dar a fost suficient că m-a educat să fiu ceea ce sunt: o grecoaică.

— O zeiță, am intervenit.

Ea a zâmbit.

— Care anume?

— O Venus.

M-a amenințat cu degetul și s-a încruntat, adunându-și sprâncenele.

— Ba chiar o *Venus înveșmântată în blănuri*, așteptați puțin… am o blană mare, mare, cu care vă pot acoperi complet, vreau să vă prind în ea ca într-o plasă.

— Credeți, am spus repede, căci îmi venise ceva în minte ce mi se părea a fi – așa plat și insipid cum suna – o idee foarte bună, credeți că ideile dumneavoastră se pot pune în practică în timpurile noastre, ca Venus să-și expună nepedepsită frumusețea și seninătatea ei neînvăluită, preumblându-se printre trenuri și stâlpi de telegraf?

— *Neînvăluită* desigur nu, dar în blană, da! exclamă râzând. Vreți bunăoară să o vedeți pe a mea?

— Și apoi…

— Apoi ce?

— Oameni frumoși, liberi, senini și fericiți, cum au fost grecii, este posibil să existe numai atunci când dispun de *sclavi,* care execută pentru ei treburile lipsite de poezie ale vieții cotidiene și mai cu seamă robotesc pentru ei.

— Firește, replică ea șiret, mai cu seamă însă o zeiță olimpiană, așa ca mine, are nevoie de o întreagă armată de sclavi. Feriți-vă deci de mine.

— De ce?

M-am speriat singur de îndrăzneala cu care emisesem acest „de ce”; ea, în schimb, nu s-a speriat câtuși de puțin, și-a retras puțin buzele, așa încât să devină vizibili dinții ei mici și albi, și a rostit apoi în treacăt, ca și cum ar fi fost vorba de ceva ce nu este demn de a fi menționat:

— Vreți să fiți sclavul meu?

— În dragoste nu există poziții egale, am răspuns solemn, cu gravitate, dacă am însă alegerea de a domina sau de a fi subjugat, mi se pare mult mai incitant să fiu sclavul unei femei frumoase. Dar unde găsesc femeia care nu încearcă să obțină influență cu un spirit certăreț meschin, ci știe să stăpânească liniștită și conștientă de sine, ba chiar cu severitate?

— Ei bine, la urma urmei asta nu ar fi atât de greu.

— Credeți…

— Eu, de exemplu, râse ea și se cambră, eu am talent despotic… dețin și blănurile necesare… dar v-ați temut noaptea asta cât se poate de serios de mine!

— Cât se poate de serios.

— Și acum?

— Acum… abia acum mă tem cu adevărat de dumneavoastră!

Suntem zilnic împreună – eu și… Venus; mult împreună; luăm micul dejun pe pridvorul meu și ceaiul în salonașul ei și am ocazia să-mi etalez toate micile, minusculele mele talente. La ce mi-ar fi folosit să mă instruiesc în toate științele, să încerc toate artele, dacă nici măcar o femeie mică și drăguță nu aș fi în stare să… Numai că această femeie nu e nici pe departe atât de mică și îmi cere mult.

Azi am desenat-o, și abia atunci am simțit pentru prima oară limpede cât de puțin se potrivește toaleta noastră modernă cu acest profil de camee. Ea are puține elemente romane, în schimb multe grecești în alcătuirea trăsăturilor ei. Ba îmi vine s-o pictez ca Psyche, ba ca Astarte, în funcție de expresia ochilor ei, care este ba visătoare și exaltată, ba semilanguroasă, semiarzătoare, voluptuos de epuizată; dar ea dorește să-i fac pur și simplu un portret.

Ei bine, o să-i dau o blană. Ah! cum am putut să mă îndoiesc oare, cui i-ar putea aparține o blană princiară, dacă nu ei?

Am fost ieri la ea și i-am citit *Elegiile romane.* Apoi am lăsat cartea deoparte și i-am vorbit câte ceva din capul meu. Părea mulțumită, ba mai mult, era pur și simplu suspendată de buzele mele și pieptul ei tresălta.

Sau m-am înșelat?

Apoi m-am așezat la picioarele ei și i-am citit o poezioară pe care o scrisesem pentru ea.

VENUS ÎNVEȘMÂNTATĂ ÎN BLĂNURI
Pune-ți piciorul pe-al tău sclav
Femeie mitică, diabolic de dulce,
Cu trup de marmură ce zace
Întins printre mirți și agave.

Ei, și acum mai departe! De data aceasta chiar că am trecut de prima strofă, dar în seara aceea i-am dat poezia la porunca ei și nu am nici o copie, iar astăzi când o scriu în jurnalul meu intim, mai pot reconstitui din memorie doar prima strofă.

Este o senzație ciudată cea pe care o am. Nu cred că sunt îndrăgostit de Wanda, cel puțin la prima noastră întâlnire nu am simțit nimic din acea înflăcărare electrizantă a pasiunii. Dar simt cum frumusețea ei extraordinară, cu adevărat divină, întinde treptat curse magice în jurul meu. Nu este o înclinație a sentimentului care crește în mine, este o supunere fizică, lentă, dar cu atât mai desăvârșită.

Sufăr pe zi ce trece mai mult, iar ea… ea nu face decât să surâdă.

Astăzi mi-a zis deodată, fără nici un motiv: „Mă interesați. Cei mai mulți bărbați sunt atât de comuni, fără avânt, fără poezie; în dumneavoastră există o anumită profunzime și un anumit entuziasm, mai ales o seriozitate care îmi fac bine. Aș putea să vă îndrăgesc.”

După o vijelie scurtă dar puternică, mergem împreună în poiană și la statuia lui Venus. Pământul fumegă de jur-împrejur, ceața se ridică asemenea unor aburi de sacrificiu către cer, un curcubeu fărâmițat plutește în aer, copacii încă mai picură, dar vrăbiuțele și pițigoii sar deja din ramură în ramură și ciripesc cu veselie, ca și cum s-ar bucura foarte mult de ceva. Totul este pătruns de un miros plăcut și proaspăt. Nu putem să traversăm poiana, căci deocamdată este complet udă și, luminată de soare, ne apare ca un mic elește din a cărui oglindă unduitoare răsare zeița iubirii; în jurul capului ei dansează un roi de țânțari care, în bătaia soarelui, par ca o aureolă.

Wanda se bucură de priveliștea încântătoare și, întrucât pe băncile aleii apa ploii încă nu s-a uscat, se sprijină, pentru a se odihni nițel, pe brațul meu; o dulce toropeală i-a cuprins întreaga ființă, ochii îi ține închiși pe jumătate, respirația ei îmi atinge obrazul.

Îi apuc mâna și – chiar nu știu cum am reușit – o întreb:

— M-ați putea iubi?

— De ce nu, răspunde și își lasă privirea calmă, însorită să zăbovească pe mine, dar nu îndelung.

În clipa următoare îngenunchez în fața ei și îmi adâncesc chipul înflăcărat în muselina parfumată a rochiei ei.

— Dar, Severin, asta nu se cade! exclamă.

Eu îi prind însă piciorul mic și îmi apăs buzele pe el.

— Deveniți tot mai necuviincios! îmi strigă, se desprinde de mine și fuge cu pași mari spre casă, în timp ce papucul ei adorabil rămâne în mâna mea.

Să fie ăsta un semn?

N-am cutezat toată ziua să-i stau în apropiere. Spre seară, în timp ce mă aflam pe pridvor, căpșorul ei roșu și nostim privi deodată printre ghirlandele verzi ale balconului.

— Dar de ce nu veniți? strigă ea nerăbdătoare în jos.

Am urcat treptele într-o fugă, sus mi-am pierdut din nou curajul și am bătut ușurel de tot. Nu mi-a zis să intru, ci mi-a deschis și a rămas în prag.

— Unde este papucul meu?

— Este… am… o să…, am bâiguit eu.

— Aduceți-l și haidem să luăm împreună ceaiul și să stăm de

vorbă.

Când m-am întors, se îndeletnicea cu prepararea ceaiului. Am pus solemn papucul pe masă și am rămas într-un colț, ca un copil care-și așteaptă pedeapsa.

Am observat că fruntea ei era puțin încruntată și că în jurul gurii ei plutea o expresie severă, dominatoare, care m-a încântat. Deodată izbucni în râs.

— Așadar… sunteți realmente îndrăgostit… de mine?

— Da, și sufăr mai mult decât credeți.

— Suferiți? râse din nou.

Eram revoltat, rușinat, distrus, dar degeaba…

— De ce? continuă, doar sunt bună cu dumneavoastră, din toată inima.

Mi-a întins mâna și m-a privit deosebit de amical.

— Și vreți să fiți soția mea?

Wanda mă privi – ei da, cum mă privi? – cred că înainte de toate mirată și apoi puțin ironic.

— De unde ați prins deodată atâta curaj? întrebă.

— Curaj?

— Da, curajul de a lua o soție în general și pe mine în special? Ridică papucul în aer. V-ați împrietenit atât de repede cu ăsta? Dar să lăsăm gluma deoparte. Chiar vreți să vă căsătoriți cu mine?

— Da.

— Ei bine, Severin, asta este o treabă serioasă. Cred că vă sunt dragă și mie îmi sunteți drag și, ceea ce este mai bine, manifestăm interes unul pentru celălalt, nu există pericolul să ne plictisim atât de curând, dar știți, eu sunt o femeie ușuratică și tocmai de aceea iau foarte în serios căsătoria, și dacă îmi asum îndatoriri, vreau să le și pot îndeplini. Mă tem însă… nu… asta o să vă doară.

— Vă rog, fiți sinceră cu mine, i-am replicat.

— Deci, sincer vorbind. Nu cred că pot să iubesc un bărbat mai mult de…, își lăsă capul cu grație într-o parte și începu să reflecteze.

— Un an.

— Ce vă închipuiți? Poate o lună.

— Nici pe mine?

— Pe dumneavoastră, ei… poate două.

— Două luni! am sărit în sus.

— Două luni, asta este un timp foarte îndelungat.

— Doamnă, asta este o viziune mai mult decât antică.

— Vedeți, nu suportați adevărul.

Wanda începu să pășească prin cameră, se rezemă apoi cu spatele de șemineu și mă privi, odihnindu-se cu brațul de cornișă.

— Ce să fac cu dumneavoastră? începu din nou.

— Ce vreți, am răspuns resemnat, ce vă face plăcere.

— Câtă inconsecvență! strigă. Mai întâi vreți să mă luați de soție și apoi vă oferiți ca jucărie.

— Wanda… vă iubesc.

— Atunci ajungem iar în punctul de unde am pornit. Mă iubiți și mă vreți de soție, eu nu vreau să închei însă o nouă căsătorie, pentru că mă îndoiesc de durata sentimentelor mele și ale dumneavoastră.

— Dar dacă eu vreau să cutez cu dumneavoastră? am replicat.

— Atunci se mai pune problema dacă vreau și eu să cutez, vorbi ea calm. Îmi pot imagina foarte bine să aparțin pe viață unui bărbat, dar acesta ar trebui să fie un bărbat în toată puterea cuvântului, un bărbat care îmi impune, care mă subjugă prin forța ființei sale, înțelegeți? Și orice bărbat – știu eu asta – devine, de îndată ce se îndrăgostește, slab, influențabil și ridicol, el se va da pe mâna femeii, va sta în fața ei în genunchi, în timp ce eu aș putea iubi constant doar pe cel în fața căruia aș îngenunchea eu. Însă mi-ați devenit atât de drag încât vreau să fac încercarea cu dumneavoastră.

M-am aruncat la picioarele ei.

— Dumnezeule! iată-vă deja îngenunchеat, spuse ea batjocoritor. Începeți bine, și după ce m-am ridicat, continuă: Vă dau un an răgaz să mă câștigați, să mă convingeți că ne potrivim, că putem trăi împreună. Dacă reușiți asta, atunci voi fi soția dumneavoastră, o femeie, Severin, care își va îndeplini obligațiile cu strictețe și conștiinciozitate. În decursul acestui an vom trăi ca și cum am fi căsătoriți…

Mi s-a urcat sângele la cap.

Și ochii ei se înflăcărară subit.

— O să locuim împreună, continuă, vom împărtăși toate obiceiurile noastre, ca să vedem dacă ne putem regăsi unul în celălalt. *Vă acord toate drepturile unui soț, unui adorator, unui prieten.* Sunteți mulțumit așa?

— Trebuie să fiu.

— Nu trebuie.

— Deci vreau…

— Excelent. Așa vorbește un bărbat. Iată mâna mea.

De zece zile nu am fost nici o oră fără ea, cu excepția nopților. Aveam voie să o privesc continuu în ochi, să-i țin mâinile, să-i sorb vorbele, să o însoțesc pretutindeni. Dragostea mea mi se pare ca o prăpastie adâncă, fără fund, în care mă scufund tot mai mult, din care deja de pe-acum nu mă mai poate salva nimic.

În această după-amiază ne-am așezat pe poiană la picioarele statuii lui Venus, îi culegeam flori și i le aruncam în poale, iar ea le împletea în coroniță cu care ne împodobeam zeița. Deodată Wanda mă privi într-un mod atât de special, tulburându-mi judecata și

simțurile, încât pasiunea mea mă cuprinse asemenea unor văpăi, învăluindu-mă. Nemaifiind stăpân pe mine, mi-am încolăcit brațele în jurul ei și i-am sărutat buzele iar ea… ea m-a strâns la pieptul ei ce palpita.

— V-ați supărat? am întrebat-o după aceea.

— Nu mă supăr niciodată pe ceea ce este natural, răspunse, mi-e doar teamă că suferiți.

— O, sufăr îngrozitor.

— Sărmane prieten, și îmi dădu peste cap părul ciufulit căzut pe frunte. Sper însă că nu din vina mea.

— Nu, i-am răspuns, și totuși dragostea mea pentru dumneavoastră a devenit un soi de nebunie. Gândul că vă pot pierde, ba că se poate chiar să vă pierd cu adevărat, mă chinuie zi și noapte.

— Dar nici nu mă posedați încă, spuse Wanda și îmi aruncă din nou acea privire vibrândă, umedă, mistuitoare, care mă înnebunise deja o dată, după care se ridică și puse cu mâinile ei mici și transparente o coroniță de anemone albastre pe capul alb și buclat al lui Venus. Aproape involuntar mi-am strecurat brațul în jurul taliei ei.

— Nu mai pot exista fără tine, frumoasă femeie, i-am spus, crede-mă, măcar de data aceasta crede-mă, nu este o frază goală, nu este o fantezie, simt profund în interiorul meu cum viața mea este legată de a ta; dacă te desparți de mine, voi înceta să trăiesc, voi pieri.

— Dar nu va fi nevoie de asta, căci te iubesc, bărbate, mă apucă de bărbie: prostuțule!

— Dar tu vrei să fii a mea doar în anumite condiții, în timp ce eu îți aparțin necondiționat…

— Asta nu-i bine, Severin, răspunse ea aproape speriată. Oare încă nu mă cunoașteți, nu vreți să mă cunoașteți cu adevărat? Sunt bună dacă sunt tratată serios și rezonabil, dar dacă cineva îmi este prea devotat, mi se abandonează prea mult, devin trufașă…

— Fii, fii trufașă, fii despotică! i-am strigat în deplină exaltare, numai fii a mea, fii a mea pentru totdeauna!

Ședeam la picioarele ei și îi cuprinsesem genunchii.

— Asta nu se va sfârși bine, prietene, rosti grav, fără să se clintească.

— O! tocmai că nu trebuie să se sfârșească niciodată, am strigat agitat, chiar violent, numai moartea să ne despartă. Dacă nu poți fi a mea, complet a mea și pentru totdeauna, atunci *vreau să fiu sclavul tău,* să-ți slujesc, să îndur totul de la tine, numai să nu mă respingi din apropierea ta.

— Reveniți-vă, spuse, se aplecă spre mine și mă sărută pe frunte. Sunt bună cu dumneavoastră din toată inima, dar nu aceasta e calea de a mă cuceri, de a mă reține.

— Vreau să fac tot, tot ce vreți, numai să nu vă pierd vreodată,

am exclamat, numai asta nu, acest gând nu-l pot suporta.

— Ridicați-vă.

M-am supus.

— Sunteți efectiv un om ciudat, continuă Wanda. Vreți deci să mă posedați cu orice preț.

— Da, cu orice preț.

— Dar ce valoare ar avea de exemplu posesia mea pentru dumneavoastră…, reflectă, ochii ei pândindu-mă de o manieră neliniștitoare, dacă nu v-aș mai iubi, dacă aș aparține altuia?

Era prea mult pentru mine. Am privit-o: ședea așa nemișcată și foarte conștientă de sine în fața mea, iar ochii ei emanau un luciu glacial.

— Vedeți, continuă, vă sperie gândul.

Un zâmbet drăgălaș îi lumină deodată chipul.

— Da, mă îngrozesc când îmi imaginez că o femeie pe care o iubesc și care a răspuns iubirii mele se dăruiește altuia fără îndurare pentru mine; dar mai am o altă alegere? Dacă iubesc această femeie, dacă o iubesc nebunește, să-i întorc orgolios spatele și să pier din cauza forței fanfaronadei mele? Să-mi trag un glonte în cap? Am două idealuri de femeie. Dacă nu mi-l pot găsi pe cel nobil, însorit, o femeie care să-mi împărtășească fidelă și binevoitoare destinul, atunci nu vreau jumătăți de măsură și lucruri călduțe! Atunci vreau să mă dăruiesc mai degrabă unei femei fără virtute, fără fidelitate, fără milă. O astfel de femeie este și ea un ideal în măreția ei egoistă. Dacă nu pot savura din plin și complet fericirea iubirii, atunci vreau să sorb până la fund cupa durerii, a chinului; vreau să fiu maltratat de femeia pe care o iubesc, trădat de ea. Cu cât mai cumplit, cu atât mai bine! Este și asta o voluptate!

— Sunteți în toate mințile? strigă Wanda.

— Vă iubesc din tot sufletul, am continuat, cu toate simțurile mele, așa încât apropierea dumneavoastră, atmosfera dumneavoastră îmi sunt indispensabile, dacă e să mai trăiesc. Alegeți deci dintre idealurile mele. Faceți din mine ce vreți, soțul sau sclavul dumneavoastră.

— Ei bine, vorbi Wanda, încruntându-și sprâncenele mici dar energic arcuite, mi se pare foarte amuzant să am pe deplin între mâinile mele un bărbat care mă interesează, care mă iubește; măcar nu voi duce lipsă de divertisment. Ați fost atât de imprudent să-mi lăsați mie alegerea. Aleg deci: vreau să fiți sclavul meu, voi face din dumneavoastră jucăria mea.

— O! faceți asta, am exclamat pe jumătate înfiorat, pe jumătate încântat. Dacă o căsnicie se poate întemeia numai pe egalitate, pe înțelegere reciprocă, atunci, în schimb, cele mai mari pasiuni iau naștere din contraste. Noi suntem astfel de contraste, care se opun

aproape ostil unul altuia, iată de unde această dragoste a mea, care este parțial ură, parțial teamă. Într-o atare relație însă numai unul poate fi ciocanul, iar celălalt nicovala. Vreau să fiu eu nicovala. Nu pot să fiu fericit dacă privesc de sus spre iubita mea. Vreau să pot diviniza o femeie, și asta nu pot decât atunci când este crudă față de mine.

— Dar, Severin, replică Wanda aproape cu furie, mă credeți oare capabilă să maltratez un bărbat care mă iubește așa ca dumneavoastră și pe care îl iubesc?

— De ce nu, dacă pentru asta vă ador și mai mult. *Putem să iubim cu adevărat numai ceea ce stă deasupra noastră,* o femeie care ne subjugă prin frumusețea, temperamentul, spiritul, forța voinței ei, care devine despotul nostru.

— Așadar, ceea ce altora le repugnă pe dumneavoastră vă atrage?

— Așa e. Este pur și simplu ciudățenia mea.

— Da, la urma urmei în toate pasiunile dumneavoastră nu este nimic atât de aparte și de bizar, căci oricui îi place o blană frumoasă și oricine știe și simte cât de înrudite sunt voluptatea cu cruzimea.

— La mine însă totul este dus la extrem, am replicat.

— Adică rațiunea nu are putere asupra dumneavoastră și sunteți o natură senzuală, slabă și dăruită.

— Erau și martirii naturi senzuale slabe?

— Martirii?

— Dimpotrivă, erau oameni *suprasenzuali,* care găseau în suferință o plăcere, care căutau chinurile cele mai cumplite, ba chiar moartea, așa cum caută alții bucuria, și un astfel de *suprasenzual* sunt eu, doamnă.

— Aveți numai grijă să nu deveniți și martirul dragostei, *martirul unei femei.*

Stăm pe micul balcon al Wandei în noaptea de vară călduță, puternic parfumată, cu un acoperiș dublu deasupra noastră, mai întâi plafonul verde al plantelor cățărătoare, apoi bolta cerească, presărată cu un număr infinit de stele. Din parc răsună mieunatul ademenitor, slab, plângăcios al unei pisici îndrăgostite, iar eu șed pe un taburet la picioarele zeiței mele și îi povestesc din copilăria mea.

— Și încă de pe-atunci erau evidente la dumneavoastră toate aceste bizarerii? întrebă Wanda.

— Sigur că da, nu-mi amintesc de nici o perioadă a vieții în care să nu le fi avut, ba chiar în leagăn, așa mi-a povestit mama mea mai târziu, eram *suprasenzual,* disprețuiam pieptul sănătos al doicii și a trebuit să fiu hrănit cu lapte de capră. Băiat mic fiind, manifestam o timiditate misterioasă față de femei, în care se exprima de fapt doar un interes neliniștitor pentru ele. Bolta cenușie, semiobscuritatea unei biserici mă înfricoșau, iar în fața altarelor strălucitoare și a icoanelor pur și simplu mă cuprindea angoasa. În schimb mă furișam în taină, ca spre o bucurie interzisă, la o Venus din gips, care trona în mica încăpere a bibliotecii tatălui meu, îngenuncheam în fața ei și îi înălțăm rugăciuni pe care fusesem pus să le învăț, Tatăl nostru, Bucură-te, Marie și Crezul.

O dată mi-am părăsit noaptea patul, pentru a o vizita. Secera lunii răspândea o lucoare slabă și zeița mea părea scăldată într-o lumină rece de un bleu pal. M-am aruncat pe jos în fața ei, i-am sărutat picioarele reci, așa cum văzusem la compatrioții noștri că sărutau picioarele Mântuitorului mort. Mă cuprinse un dor de nepotolit. M-am ridicat și am îmbrățișat frumosul trup rece și am sărutat buzele reci; un fior adânc mă invadă și am luat-o la fugă, iar în vis mi s-a părut că zeița stătea în fața patului meu și mă amenința cu brațul înălțat.

Am fost trimis de timpuriu la școală, așa că am ajuns devreme în liceu. Tratam cu pasiune tot ce promitea să îmi dezvăluie lumea antică. Am fost curând mai familiarizat cu zeii Greciei decât cu religia lui Isus, i-am dat lui Venus, împreună cu Paris, mărul fatal al discordiei, am văzut Troia în flăcări și l-am urmat pe Ulise, rătăcind în călătoriile sale aventuroase. Imaginile primordiale a tot ce e frumos au pătruns adânc în sufletul meu, iar la vârsta când alți băieți se poartă brutal și grosolan, eu vădeam o repulsie de neînvins față de tot ce era josnic, trivial, urât. Ceva deosebit de josnic și de urât i se părea însă tânărului aflat la vârsta pubertății iubirea față de femeie, așa cum i se arată ea mai întâi în toată banalitatea ei. Evitam atingerea cu sexul frumos, pe scurt, eram suprasenzual până la demență.

Mama mea a angajat – aveam pe atunci vreo paisprezece ani – o cameristă încântătoare: tânără, drăgălașă, cu forme rotunde. Într-o dimineață, în timp ce îl studiam pe Tacit și mă entuziasmam de virtuțile vechilor germani, micuța veni să mătură la mine în cameră; deodată se opri, se înclină spre mine, cu mătura în mână, și două buze proaspete și delicioase le atinseră pe ale mele. Sărutul pisicuței îndrăgostite mă umplu de fiori, dar eu am ridicat „Germania" mea ca un scut în fața celei ce voia să mă seducă și am părăsit indignat camera.

Wanda izbucni în râs.

— Sunteți într-adevăr un bărbat fără pereche. Continuați!

— O altă scenă din acea vreme îmi rămâne neștearsă în amintire, am povestit mai departe. Contesa Sobol, o mătușă îndepărtată a mea, o femeie de o frumusețe maiestuoasă cu un surâs fermecător, a venit în vizită la părinții mei; eu însă o detestam, căci era considerată în familie o mesalină, și m-am purtat cu ea cât am putut de necuviincios, răutăcios și mojic. Într-o zi, părinții mei erau plecați în oraș. Mătușa mea a decis să profite de absența lor și să mă judece. Pe neașteptate, a intrat la mine în *kazabaika*{8} ei căptușită cu blană, urmată de bucătăreasă, rândășiță și de pisicuța pe care o disprețuisem. Fără a pune multe întrebări, m-au apucat și, în ciuda gesturilor mele violente de apărare, m-au legat de mâini și de picioare, apoi mătușa mea și-a suflecat mânecile cu un zâmbet răutăcios și a început să mă bată cu o nuia mare, și lovea atât de tare, încât mi-a dat sângele. Până la urmă, în ciuda curajului meu eroic, am țipat și plâns și am cerut îndurare. Atunci a pus să fiu dezlegat, dar m-a obligat să-i mulțumesc în genunchi pentru pedeapsă și să-i sărut mâna.

Vedeți acest nebun suprasenzual! Sub nuiaua frumoasei femei voluptuoase, care îmi apărea în haina ei îmblănită asemenea unei regine mânioase, se trezi în mine întâia dată simțul pentru femeie, iar mătușa mea mi s-a părut de atunci încolo a fi cea mai excitantă femeie pusă de Dumnezeu pe pământ.

Austeritatea mea catonică, timiditatea mea în fața femeii nu erau nimic altceva decât un simț pentru frumos dus la extrem; senzualitatea deveni acum în fantasmele mele un fel de cultură și mi-am jurat să nu irosesc cumva senzațiile ei sfinte asupra unei ființe obișnuite, ci să le păstrez pentru o femeie ideală, dacă era posibil pentru zeița iubirii în persoană.

Am ajuns foarte devreme la Universitate, în capitala districtului, unde locuia și mătușa mea. Odaia mea se asemăna pe atunci cu cea a lui Doktor Faust. Domnea aceeași dezordine confuză: dulapuri înalte burdușite cu cărți pe care le cumpărasem la prețuri de nimic de la un anticar evreu din Servanica, globuri pământești, atlase, fiole, hărți de astronomie, schelete de animale, capete de morți, busturi ale unor

spirite mari. Din spatele sobei verzi mari putea să răsară în orice clipă Mefisto ca student călător. Am studiat de toate de-a valma, fără un sistem, fără o selecție: chimie, alchimie, istorie, astronomie, filosofie, științe juridice, anatomie și literatură; am citit Homer, Virgiliu, Ossian, Schiller, Goethe, Shakespeare, Cervantes, Voltaire, Molière, Coranul, cosmosul, memoriile lui Casanova. Am devenit pe zi ce trece mai confuz, mai dăruit fantasmelor și mai suprasenzual. Și mereu aveam o femeie frumoasă ideală în cap, care îmi apărea din când în când, aidoma unei viziuni, întinsă pe un pat de trandafiri, înconjurată de amorași, printre volumele mele legate în piele și printre oseminte, ba într-o toaletă olimpiană, cu chipul alb și grav al lui Venus în ghips, ba cu cosițe șatene bogate, ochi albaștri zglobii și în *kazabaika* din catifea roșie, garnisită cu hermină a frumoasei mele mătuși.

Într-o dimineață, după ce mi se ivise din nou, atrăgătoare cu șarmul ei jucăuș, răsărind din negura aurie a imaginației mele, m-am dus la contesa Sobol, care m-a întâmpinat amabil, chiar cordial și mi-a dat drept bun venit un sărut ce mi-a tulburat toate simțurile. Se apropia acum de patruzeci de ani, dar ca majoritatea acelor femei mondene pe care trecerea timpului nu le afectează, inspira încă dorință. Purta și acum ca întotdeauna o haină tivită cu blană, și anume de astă dată din catifea verde cu jder cafeniu. Iar din acea severitate care mă încântase odinioară nu se putea detecta nici o urmă. Dimpotrivă, a fost atât de puțin crudă față de mine, încât mi-a dat fără multe ocolișuri permisiunea să-mi manifest adorarea mea.

Ea mi-a descoperit cât se poate de curând inocența și nebunia mea suprasenzuală și o amuza să mă facă fericit. Iar eu… eu eram, într-adevăr, fericit ca un tânăr zeu. Ce deliciu pentru mine când, stând îngenuncheat în fața ei, îi puteam săruta mâinile cu care mă pedepsise odinioară. Ah! ce mâini minunate! atât de frumos modelate, atât de fine și de albe, și ce gropițe adorabile formau. De fapt, eram îndrăgostit numai de aceste mâini. Îmi făceam jocul cu ele, le lăsam să dispară sub blana închisă la culoare și apoi să reapară, le țineam contra luminii flăcărilor și nu mă mai puteam sătura privindu-le.

Wanda se uită fără să vrea la mâinile ei, eu i-am observat gestul și mi-a venit să zâmbesc. Am continuat:

— Că la mine a învins întotdeauna elementul suprasenzual vă puteți da seama din faptul că am fost îndrăgostit la mătușa mea numai de loviturile crunte de nuia pe care mi le aplicase și la o actriță tânără, căreia i-am făcut curte vreo doi ani mai târziu, numai de rolurile interpretate de ea. Mai târziu m-am înflăcărat și pentru o femeie foarte respectabilă, care făcea pe virtuoasa inaccesibilă pentru ca să mă trădeze apoi cu un evreu bogat. Vedeți, din cauză că am fost înșelat, vândut de o femeie care simula principiile cele mai stricte și se prefăcea că are o sensibilitate ideală, de aceea urăsc atât de mult acest

soi de virtuți poetice, sentimentale; dați-mi o femeie suficient de sinceră încât să-mi spună: sunt o Pompadour, o Lucreția Borgia – și o voi diviniza.

Wanda se ridică și deschise fereastra.

— Aveți o manieră specială de a înfierbânta fantezia, de a excita nervii, de a face să bată mai repede pulsul celui care vă ascultă. Dacă toate astea sunt adevărate, atunci dați viciului o aureolă. Idealul dumneavoastră este o curtezană îndrăzneață ideală; o! sunteți bărbatul care poate să corupă o femeie din rărunchi!

În toiul nopții am auzit bătăi în geamul meu, m-am sculat, am deschis și m-a cuprins spaima. Afară stătea Venus înveșmântată în blănuri, exact așa cum îmi apăruse prima dată.

— Mi-ați creat o stare de agitație cu poveștile dumneavoastră, mă foiesc în patul meu și nu pot să dorm, mi se adresă. Veniți puțin să-mi țineți companie.

— Într-o clipă.

Când am intrat, Wanda ședea ghemuită în fața căminului în care ațâțase un foculeț.

— Se vestește toamna, începu, nopțile sunt deja destul de reci. Mi-e teamă să nu vă displac, dar nu pot să-mi scot blana înainte ca încăperea să fie suficient de încălzită.

— Să-mi displăceți… Ștrengăriță ce sunteți!… Doar știți…

Mi-am încolăcit brațul în jurul ei și am sărutat-o.

— Sigur că știu, dar de unde aveți o preferință atât de accentuată pentru blană?

— E înnăscută, am replicat, am dovedit-o deja de copil. De altfel, blănurile exercită o influență excitantă asupra tuturor naturilor nervoase, un efect care se bazează pe niște legi pe cât de generale, pe atât de naturale. Este un stimul fizic straniu și excitant, căruia nimeni nu i se poate sustrage întru totul. Știința a stabilit în vremea din urmă o anumită înrudire între electricitate și căldură, de natură apropiată sunt în orice caz efectele lor asupra organismului omenesc. Zona fierbinte produce oameni mai pasionali, o atmosferă caldă produce excitare. La fel e și cu electricitatea. De aici se explică influența diabolic de binefăcătoare pe care o are vecinătatea *pisicilor* asupra oamenilor spirituali și impresionabili și care a făcut ca aceste grații cu cozi lungi ale lumii animale, aceste nostime baterii electrice, ce împrăștie scântei, să fie favoritele unui Mohamed, Cardinal de Richelieu, Crebillon, Rousseau, Wieland.

— Așadar, o femeie care poartă o blană, exclamă Wanda, nu este nimic altceva decât o pisică mare, o baterie electrică mai încărcată?

— Firește, am răspuns, și astfel îmi explic și semnificația simbolică pe care a căpătat-o blana ca atribut al forței și al frumuseții.

În acest sens au revendicat-o în timpuri de demult exclusiv pentru ei monarhii și nobilimea suverană, stabilind un statut pentru îmbrăcăminte, iar pictorii mari și-au înveșmântat în blănuri reginele frumuseții. Astfel, un Rafael nu a găsit pentru formele divine ale Fornarinei, un Tizian pentru trupul de roză al iubitei sale nici un cadru mai încântător decât o blană închisă la culoare.

— Vă mulțumesc pentru discursul savant despre erotism, zise Wanda, dar nu mi-ați spus totul. Dumneavoastră mai legați ceva cu totul aparte de blană.

— Bineînțeles, am exclamat, v-am spus în repetate rânduri că în suferință zace pentru mine o atracție bizară, că nimic nu este atât de apt să-mi aţâțe pasiunea ca tirania, cruzimea și mai cu seamă infidelitatea unei femei frumoase. Și această femeie, acest ideal ciudat izvorât din estetica urâtului, sufletul unui Nero în trupul unei Phryne, nu mi-o pot imagina fără blană.

— Înțeleg, interveni Wanda, ea conferă unei femei ceva dominator, impunător.

— Nu este numai asta, am continuat. Știți că sunt un „suprasenzual", că la mine totul se înrădăcinează mai degrabă în fantezie și își capătă hrana de acolo. M-am dezvoltat prematur și m-am arătat foarte surescitat când, pe la zece ani, mi-au ajuns în mâini legendele martirilor; îmi amintesc cum citeam cu o groază ce era de fapt încântare, cum lâncezeau în temniță, cum trăiau suplicii pe jăratic, erau străpunși de săgeți, aruncați în smoală fierbinte, dați ca pradă animalelor sălbatice, crucificați, și cum îndurau cele mai cumplite cazne cu un fel de bucurie. A suferi, a suporta chinurile cele mai teribile mi s-a părut de atunci încoace un adevărat deliciu, și mai cu seamă când veneau din partea unei femei frumoase, căci dintotdeauna tot ce era poezie, ca și tot ce era demonic, se concentra pentru mine în femeie. Aveam de-a dreptul un cult pentru ea. Vedeam în senzualitate ceva sfânt, ba chiar unicul principiu sfânt, iar în femeie și în frumusețea ei ceva divin, căci sarcina principală a existenței, reproducerea speciei, este mai cu seamă misiunea ei; vedeam în femeie personificarea naturii, pe *Isis,* și în bărbat pe preotul ei, sclavul ei și mi-o imaginam față de el cumplită ca însăși natura care respinge pe cel ce i-a servit de îndată ce nu mai are trebuință de el, în timp ce maltratările ei, chiar moartea prin mâna ei devin pentru el voluptuoasă fericire. L-am invidiat pe regele Gunther, pe care puternica Brunhilda l-a legat în noaptea nunții; pe sărmanul trubadur pe care stăpâna lui capricioasă l-a pus să fie cusut în blană de lup pentru a-l vâna apoi asemenea unei sălbăticiuni; l-am invidiat pe cavalerul Ctirad, pe care temerara amazoană Șarca l-a prins prin viclesug în pădurea de lângă Praga, l-a cărat în cetatea Divin și apoi, după ce și-a petrecut ceva timp cu el, a pus să fie tras pe roată.

— Oribil! strigă Wanda. V-aș dori să cădeți pe mâinile unei femei de această rasă sălbatică. În blană de lup, sub dinții dulăilor sau pe roată, poezia și-ar mai pierde pentru dumneavoastră din farmec.

— Credeți? Eu, nu.

— Chiar că nu sunteți în toate mințile.

— Se poate. Dar ascultați în continuare. Citeam mai departe cu o autentică lăcomie istorii în care erau evocate cele mai cumplite cruzimi și contemplam cu o delectare deosebită picturi și gravuri care le înfățișau. Și toți tiranii sângeroși care au stat vreodată pe un tron, inchizitorii care torturau, ardeau, omorau ereticii, toate acele femei consemnate între filele istoriei mondiale ca voluptuoase, frumoase și violente, ca Libussa, Lucreția Borgia, Agnes a Ungariei, regina Margot, Isabeau, sultana Roxolana, țarinele Rusiei veacului trecut, pe toți și toate le vedeam în blănuri, sau în robe ori rochii cu margini de hermină.

— Și astfel, blana vă trezește acum fantasmele dumneavoastră bizare, strigă Wanda, și începu în același timp să se înfășoare cochet în mantoul ei splendid de blană, așa încât firele cu luciu închis de zibelină jucau delicios în jurul sânilor, al brațelor ei. Ei bine, cum vă simțiți acum, aveți senzația că sunteți pe jumătate tras deja pe roată?

Ochii-i verzi și pătrunzători zăboviră cu o expresie ciudată de plăcere batjocoritoare asupra mea, când, copleșit de patimă, m-am aruncat la picioarele ei și mi-am pus brațele în jurul ei.

— Da… ați trezit în mine fantasma mea preferată, am exclamat, care a mocnit suficient de mult timp până acum.

— Și aceasta ar fi? întrebă, lăsându-și mâna pe ceafa mea.

Mă cuprinse o beție dulce la atingerea acestei mâini micuțe și calde, sub privirea care, cercetând delicat, cădea pe mine prin pleoapele semiînchise.

— *Să fiu sclavul unei femei, al unei femei frumoase pe care o iubesc, pe care o ador!*

— Și care, în schimb, vă maltratează, mă întrerupse Wanda râzând.

— Da, care mă leagă și mă biciuiește, care mă lovește cu picioarele, în timp ce aparține altuia.

— Și care, atunci când dumneavoastră, nebun de gelozie din cauza ei, vă confruntați cu rivalul fericit, merge în aroganța ei atât de departe, încât vă dăruiește acestuia și vă lasă pradă cruzimii lui. De ce nu? Vă place mai puțin tabloul final?

Am privit-o pe Wanda speriat.

— Depășiți visurile mele.

— Da, noi, femeile, suntem inventive, rosti ea. Aveți grijă, dacă vă găsiți idealul, s-ar putea întâmpla cu ușurință să fiți tratat cu mai multă cruzime decât vă este pe plac.

— Mi-e teamă că mi-am găsit deja idealul! am exclamat și mi-am lipit obrajii înfierbântați de poala ei.

— Doar nu pe mine? strigă, își aruncă blana și sări râzând prin cameră.

Încă mai râdea când am coborât treptele, iar când am zăbovit în curte dus pe gânduri, tot se mai auzeau sus râsetele ei exuberante și zglobii.

— Trebuie să vă întruchipez deci idealul? m-a întrebat Wanda poznaș când ne-am întâlnit azi în parc.

La început nu am găsit nici un răspuns. În mine se luptau senzațiile cele mai contradictorii. Între timp, se așează pe una dintre băncile de piatră, jucându-se cu o floare.

— Ei bine… trebuie?

Am îngenuncheat și i-am cuprins mâinile.

— Vă mai rog o dată să deveniți soția mea, femeia mea credincioasă, loială; dacă nu puteți asta, fiți idealul meu, dar atunci în totalitate, fără reținere, fără menajamente.

— Știți că sunt dispusă să vă dau mâna mea peste un an, dacă sunteți bărbatul pe care-l caut, veni foarte grav replica Wandei, dar cred că mi-ați fi mai recunoscător să vă realizez fantasmele. Ei bine, ce preferați?

— Cred că tot ceea ce mi se năzare în imaginația mea zace în natura dumneavoastră.

— Vă înșelați.

— Cred, am continuat, că vă face plăcere să aveți un bărbat care să fie complet în mâinile dumneavoastră, să îl torturați…

— Nu, nu! țipă energic, și totuși…. Căzu pe gânduri. Nu mă mai înțeleg nici eu pe mine, continuă, și trebuie să vă fac o mărturisire. Mi-ați corupt fantezia, sângele meu clocotește, încep să găsesc o delectare în toate astea. Entuziasmul cu care vorbiți de o Pompadour, o Ecaterina a II-a și de toate celelalte femei egoiste, frivole și crude mă înflăcărează, se adâncește în străfundul sufletului meu și mă înghiontește să devin aidoma acestor femei care, în ciuda răutății lor, au fost divinizate servil cât timp au fost în viață și mai fac minuni și în mormânt. Până la urmă faceți din mine o femeie-despot în miniatură, o Pompadour pentru uz domestic.

— Atunci, am vorbit agitat, dacă toate acestea există în dumneavoastră, lăsați-vă în seama înclinației naturii dumneavoastră, dar fără jumătăți de măsură; dacă nu puteți să fiți o soție credincioasă și bună, atunci fiți un diavol.

Eram excitat și petrecusem o noapte albă. Apropierea frumoasei femei mă învăluia asemenea febrei, nu mai știu ce am zis, dar îmi amintesc că i-am sărutat picioarele și că la urmă i-am ridicat unul dintre ele și i l-am pus pe ceafa mea. Și l-a retras grăbită și s-a sculat aproape mânioasă.

— Dacă mă iubiți, Severin, rosti ea iute, iar glasul ei suna tranșant și poruncitor, atunci nu mai vorbiți de astfel de lucruri.

Înțelegeți-mă, nu le mai pronunțați niciodată. Aș putea până la urmă chiar să…, și se așeză din nou zâmbind.

— Vorbesc cât se poate de serios, am exclamat fantazând pe jumătate, vă divinizez într-atât, încât vreau să îndur de la dumneavoastră totul cu prețul de a avea voie să vă fiu tot restul vieții în preajmă.

— Severin, vă mai previn o dată.

— Mă preveniți în van. Faceți cu mine ce vreți, numai nu mă respingeți întru totul.

— Severin, replică Wanda, sunt o femeie tânără și ușuratică, este primejdios pentru dumneavoastră să vă dăruiți total persoanei mele, până la urmă chiar că deveniți jucăria mea. Cine vă apără, ca să nu abuzez de demența de care dați dovadă?

— Ființa dumneavoastră nobilă.

— Puterea face omul să devină arogant.

Wanda își petrecu brațele pe după gâtul meu, mă privi în ochi și clătină din cap.

— Mă tem că nu o să pot, dar vreau să încerc, de dragul tău, căci te iubesc, Severin, cum nu am mai iubit vreodată un bărbat.

Și-a luat azi, deodată, pălăria și șalul și a trebuit să o însoțesc în bazar. Acolo a pus să-i fie arătate bice, bice lungi cu coadă scurtă, așa cum se întrebuințează la câini.

— Astea ar trebui să ajungă, zise vânzătorul.

— Nu, sunt mult prea mici, răspunse Wanda, aruncându-mi o privire piezișă, am nevoie de unul mare…

— E probabil pentru un buldog? vru să știe negustorul.

— Da, exclamă ea, așa cum se foloseau în Rusia pentru sclavii îndărătnici.

Căută și alese în sfârșit un bici a cărui simplă vedere îmi provocă frisoane.

— Acum, la revedere, Severin, mai am de făcut niște cumpărături la care nu aveți voie să mă însoțiți.

Mi-am luat la revedere și am făcut o plimbare, iar pe drumul de întoarcere am văzut-o pe Wanda ieșind din prăvălia unui blănar. Mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii.

— Mai gândiți-vă o dată, începu ea încântată. Nu v-am făcut niciodată un secret din faptul că mai ales felul dumneavoastră serios, meditativ de a fi m-a captivat; desigur că mă excită să constat cum bărbatul serios îmi este dăruit complet, ba să-l văd de-a dreptul în extaz la picioarele mele – dar oare această excitare va și dura? Femeia iubește bărbatul, pe sclav îl maltratează și până la urmă îl înlătură cu piciorul din calea ei.

— Ei bine, alungă-mă, dă-mă deoparte cu piciorul când te-ai

săturat de mine, i-am replicat. Vreau să fiu sclavul tău.

— Văd că în mine mocnesc niște înclinații periculoase, spuse Wanda, după ce mai făcurăm câțiva pași. Tu le stârnești și nu spre binele tău. Știi să descrii într-un chip atât de seducător căutarea plăcerii, cruzimea, aroganța. Ce vei spune dacă încerc acest joc și dacă îl încerc mai întâi pe tine, ca tiranul Dionys, care l-a pus pe inventatorul boului de fier să fie primul care să ardă în interiorul acestuia, pentru a se convinge dacă gemetele sale, dacă horcăielile sale de moarte chiar sunau ca mugetele de bovină. Poate că sunt un astfel de Dionys feminin?

— Fii, am strigat, și atunci fantasma mea este împlinită. Îți aparțin la bine sau la rău, alege tu însăți. Împins sunt de destinul ce-n pieptu-mi locuiește… demonic… atotputernic.

„Iubitul meu!

Astăzi nu vreau să te văd și nici mâine, ci poimâine seară abia, și atunci, *ca sclavul meu.*

A ta stăpână,
Wanda”

„Ca sclavul meu” era subliniat. Am citit încă o dată biletul pe care l-am primit dis-de-dimineață, apoi am pus să-mi fie înșeuat un măgar, un autentic animal savant, și am plecat călare în munți, pentru a-mi ameți pasiunea, dorul în măreața natură a Carpaților.

Iată-mă din nou, obosit, înfometat, însetat și mai cu seamă îndrăgostit. Mă schimb repede și bat câteva clipe după aceea la ușa ei.

— Intră!

Intru. Stă în picioare în mijlocul încăperii, într-o rochie albă de satin care cade în falduri luminoase până la pământ, și cu o *kazabaika* din satin roșu aprins garnisită din abundență cu o hermină luxoasă, cu o mică diademă de diamante în părul ei parcă pudrat cu zăpadă, cu brațele încrucișate la piept, cu sprâncenele încruntate.

— Wanda!

Alerg spre ea, vreau să-mi pun brațul în jurul ei, să o sărut; ea face un pas înapoi și mă măsoară de sus până jos.

— Sclavule!

— Stăpână! Îngenunchez și sărut tivul veșmântului ei.

— Așa se cade.

— Oh, cât ești de frumoasă!

— Îți plac?

Se duse în fața oglinzii și se contemplă cu o satisfacție orgolioasă.

— O să înnebunesc!

Schiță un gest disprețuitor, trăgându-și buza inferioară și mă privi batjocoritor cu pleoapele semiînchise.

— Dă-mi biciul!

Am privit prin cameră.

— Nu, strigă, rămâi în genunchi! Se duse la cămin, luă biciul de pe cornișă și îl făcu să șuiere prin aer, privindu-mă cu un zâmbet, apoi își suflecă încet mânecile hainei de blană.

— Femeie minunată! am exclamat.

— Taci, sclavule! Deodată, privirea i se întunecă, deveni sălbatică și mă lovi cu biciul; însă în clipa următoare își trecu brațul cu delicatețe pe după ceafa mea și se aplecă cu milă spre mine.

— Te-a durut? întrebă pe jumătate cu rușine, pe jumătate cu teamă în glas.

— Nu! am răspuns, și chiar dacă ar fi așa, pentru mine durerile provocate de tine sunt delicii. Biciuiește-mă, dacă îți face plăcere!

— Dar nu îmi face plăcere!

Iarăși mă invadă acea beție ciudată.

— Biciuiește-mă, am rugat-o, biciuiește-mă fără milă.

Wanda zvâcni biciul și mă lovi de două ori.

— Ți-a ajuns acum?

— Nu.

— Chiar nu?

— Biciuiește-mă, te rog, este o desfătare pentru mine.

— Da, pentru că știi foarte bine că nu este în serios, replică ea, că nu am inima să îți fac rău. Îmi repugnă tot jocul ăsta barbar. Dacă aș fi cu adevărat femeia care își biciuiește sclavul, te-ai îngrozi.

— Nu, Wanda, i-am vorbit, te iubesc mai mult decât pe mine însumi, îți sunt dăruit pe viață și pe moarte, poți să faci cu mine la modul cel mai serios tot ce dorești, da, orice îți sugerează aroganța ta.

— Severin!

— Calcă-mă în picioare! am strigat și m-am aruncat, cu chipul la pământ, în fața ei.

— Urăsc tot ce este comedie, spuse Wanda nerăbdătoare.

— Atunci, maltratează-mă în serios!

O pauză neliniștitoare.

— Severin, te mai previn o ultimă oară, începu Wanda.

— Dacă mă iubești, atunci fii cruntă cu mine, am implorat-o, ridicându-mi ochii la ea.

— Dacă te iubesc, repetă Wanda. Fie! se dădu înapoi și mă privi cu un zâmbet întunecat. *Atunci fii sclavul meu, să simți ce înseamnă să fii dat pe mâinile unei femei.* În același moment îmi trase o lovitură cu piciorul.

— Ei, cum îți convine asta, sclavule?

Apoi pocni din bici.

— Ridică-te!

Am vrut să mă ridic în picioare.

— Nu așa, porunci, în genunchi.

Am ascultat și ea începu să mă biciuiască.

Loviturile cădeau rapid și puternic pe spatele meu, pe brațele mele, fiecare mă cresta și continua să usture în carne vie, dar durerile mă delectau, căci ele veneau de la cea pe care o adoram, pentru care eram gata în orice clipă să-mi dau viața.

Acum se opri.

— Încep să simt plăcere, spuse. Destul pentru astăzi, dar mă cuprinde o curiozitate diabolică să văd cât de departe duc forțele tale, o plăcere crudă să te văd tremurând sub biciul meu, să te văd încolăcindu-te și în sfârșit să-ți aud gemetele, vaietele și tot așa, până ce vei cere îndurare, iar eu să continuu să te biciuiesc fără milă până ce îți pierzi cunoștința. Ai trezit elemente periculoase în natura mea. Acum însă, sus cu tine.

I-am apucat mâna, pentru a o lipi de buzele mele.

— Ce obrăznicie.

M-a alungat cu piciorul.

— Piei din ochii mei, sclavule!

Mă trezesc după o noapte agitată de vise confuze și febrile. De-abia se luminase de ziuă.

Ce este adevărat din ceea ce plutește în amintirea mea? Ce am trăit și ce a fost doar un vis? Am fost biciuit, asta este sigur, căci mai simt încă fiecare lovitură în parte, îmi pot număra dungile roșii și usturătoare de pe corp. Și ea este cea care m-a biciuit. Da, acum știu tot.

Fantasma mea a devenit realitate. Cum mă simt? M-a dezamăgit realizarea visului meu? Nu, sunt doar puțin obosit, dar cruzimea ei mă umple de delectare. O, cum o iubesc, cum o divinizez! Ah, toate astea nu exprimă nici pe departe ceea ce simt pentru ea, devotamentul meu total. Ce fericire să fiu sclavul ei!

Mă strigă de la balcon. Urc scările în fugă. Stă în prag și îmi întinde amical mâna.

— Mi-e rușine, spune, în timp ce o îmbrățișez și își ascunde capul în pieptul meu.

— Cum?

— Încercați să uitați scena oribilă de ieri, spune cu glas tremurător. V-am îndeplinit viziunea nebunească, acum să fim raționali, să ne iubim și într-un an să vă devin soție.

— Stăpâna mea, exclam, iar eu sclavul dumneavoastră!

— Nici un cuvânt în plus despre sclavie, despre cruzime și bici, mă întrerupe. Din toate astea nu vă mai acord decât haina de blană. Veniți să mă ajutați s-o îmbrac.

Micul ceasornic de bronz, pe care se află Amor care tocmai a tras cu săgeata, bătu miezul nopții. M-am ridicat vrând să plec.

Wanda nu spuse nimic, dar mă cuprinse cu brațele, se trase înapoi pe divan și începu să mă sărute din nou, iar acest limbaj mut avea ceva atât de adânc, de convingător… Și spunea și mai multe decât îndrăzneam eu să înțeleg. În întreaga-i ființă zăcea o dăruire atât de languroasă, și ce moliciune voluptuoasă în ochii ei pe jumătate închiși, crepusculari, în valurile cu luciri roșii ce ieșeau ușor de sub pudra albă a părului ei, în satinul alb și roșu care foșnea în jurul ei la orice mișcare, în unduirile herminei ce orna *kazabaika* în care se mlădia nonșalant!

— Te rog, am bâiguit, dar o să te superi.

— Fă din mine ce vrei, șopti.

— Atunci calcă-mă în picioare, te rog, altfel înnebunesc.

— Nu ți-am interzis? spuse ea sever. Dar ești incorijibil.

— Vai, sunt atât de îngrozitor de îndrăgostit.

Căzusem în genunchi și îmi lipeam fața fierbinte de poala ei.

— Cred efectiv, spuse Wanda reflectând, că întreaga ta demență este numai o senzualitate demonică nesatisfăcută. *Latura perversă, monstruoasă din noi trebuie să producă asemenea boli.* Dacă ai fi mai puțin virtuos, ai fi perfect rațional.

— Atunci deșteaptă-mă, am murmurat.

Mâinile mele scormoneau prin părul ei și prin blana lucioasă care, asemenea unui val luminat sub clar de lună, se ridica și cobora pe pieptu-i unduitor, presărând tulburare în toate simțurile mele.

Și am sărutat-o… nu, ea m-a sărutat, atât de sălbatic, de nemilos, ca și cum ar fi vrut să mă ucidă cu sărutările ei. Eram ca în delir, îmi pierdusem de mult uzul rațiunii, iar în cele din urmă mi-a pierit și suflul. Am încercat să mă desprind.

— Ce-i cu tine? întrebă Wanda.

— Sufăr cumplit.

— Suferi? Izbucni într-un hohot de râs zburdalnic.

— Poți să râzi! am gemut. Nu-ți închipui oare…

Deodată deveni serioasă, îmi prinse capul între mâini, îl ridică și mă trase apoi cu o mișcare bruscă la piept.

— Wanda! am bâiguit.

— E-adevărat, doar îți place să suferi, spuse și începu din nou să râdă, dar așteaptă că te fac eu rezonabil.

— Nu, nu vreau să te întreb mai departe, am exclamat, dacă vrei să fii a mea pentru totdeauna sau numai pentru o clipă ferice, vreau să-mi savurez fericirea; acum ești a mea și mai bine să te pierd, decât să nu te posed niciodată.

— Iată-te rezonabil, mi-a spus și m-a sărutat din nou cu buzele ei ucigașe.

I-am smuls hermina și vălul de dantele, iar pieptul ei gol se mlădie de al meu, palpitând.

Apoi mi-am pierdut cunoștința…

Îmi amintesc din nou de clipa în care am văzut sânge picurând din mâna mea și am întrebat-o apatic:

— M-ai zgâriat?

— Nu, cred că te-am mușcat.

Este ciudat cum fiecare relație a vieții capătă o altă față, de îndată ce mai intră în scenă un personaj.

Am trăit zile splendide împreună, ne-am plimbat prin munți, am vizitat lacurile, am citit împreună, iar eu am terminat portretul Wandei. Și ce ne-am mai iubit, cât de surâzător era chipul ei fermecător! Dar iată că vine o prietenă, o femeie divorțată, ceva mai în vârstă, mai experimentată și mai puțin scrupuloasă ca Wanda, și deja se simte influența ei în toate direcțiile.

Wanda se încruntă și manifestă o anumită nerăbdare față de mine. Nu mă mai iubește?

De aproape două săptămâni, această constrângere insuportabilă. Prietena locuiește la ea, nu mai suntem niciodată singuri. Un cerc de domni înconjoară cele două femei tinere. Cu seriozitatea mea, cu melancolia mea joc un rol ridicol ca iubit. Wanda mă tratează ca pe un străin.

Astăzi, în timpul unei plimbări, a rămas cu mine puțin în urmă. Am văzut că a făcut-o intenționat și m-am bucurat în sinea mea. Iată ce mi-a spus însă:

— Prietena mea nu înțelege cum de vă pot iubi. Consideră că nu sunteți nici frumos, nici altminteri atrăgător în vreun mod special și în plus îmi povestește de dimineață până târziu în noapte despre strălucitoarea viață frivolă din capitală, despre pretențiile pe care le-aș putea avea, despre marile partide pe care le-aș găsi, despre adoratorii distinși și frumoși pe care i-aș captiva. Dar ce folos, căci eu vă iubesc și gata!

Mi s-a tăiat pentru o clipă răsuflarea, apoi i-am spus:

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu-mi doresc să vă stau în drum, Wanda. Nu mai țineți cont de mine.

Acestea fiind zise, mi-am scos pălăria și am lăsat-o să treacă în față. M-a privit uimită, dar nu a rostit nici un cuvânt.

Când am ajuns însă pe drumul de întoarcere din nou întâmplător în apropierea ei, mi-a strâns pe furiș mâna și privirea ei m-a mângâiat cu atâta căldură, promițând atâta fericire, încât toate chinurile acestor zile erau uitate într-o clipită, și toate rănile vindecate. Acum știu din nou exact cât de mult o iubesc.

— Prietena mea s-a plâns de tine, mi-a spus Wanda azi.

— S-ar putea să simtă că o disprețuiesc.

— Și mă rog de ce o disprețuiești, prostuțule? a exclamat și m-a

luat de urechi cu ambele mâini.

— Pentru că este o ipocrită, i-am răspuns. Eu respect numai o femeie care este virtuoasă sau care duce deschis o viață dăruită plăcerii.

— Așa ca mine, a replicat Wanda glumind, dar vezi tu, copile, femeia poate asta numai în cazurile cele mai rare. Ea nu poate să fie nici atât de pur senzuală, nici atât de liberă spiritualicește ca bărbatul, dragostea ei este mereu un amalgam de senzualitate și tendințe spirituale. Inima ei tânjește să-l înlănțuie continuu pe bărbat, în vreme ce ea însăși este supusă schimbării, și astfel se iscă o dezbinare, își fac loc minciuna și înșelăciunea, de obicei contrar voinței ei, în acțiunile ei, în ființa ei, și îi alterează caracterul.

— Sigur că așa este, am spus, caracterul transcendental pe care femeia vrea să-l imprime iubirii o duce la trădare.

— Dar și lumea o cere, zise Wanda, tăindu-mi vorbele. Uită-te la această femeie, are în Liov bărbatul și amantul, iar aici și-a găsit un nou admirator, îi înșală pe toți și totuși este venerată de toți și respectată de lume.

— N-are decât, am exclamat, numai să te lase pe tine în afara jocului, dar ea te tratează ca pe o marfa.

— De ce nu? m-a întrerupt energic frumoasa femeie. Orice femeie are instinctul, tendința de a trage foloase de pe urma farmecelor ei; e mare lucru să te dai fără iubire și fără plăcere, căci atunci îți păstrezi frumos sângele rece și îți poți percepe avantajele.

— Wanda, tu spui asta?

— De ce nu? Ține minte ce îți spun acum: *să nu te simți niciodată sigur pe femeia pe care o iubești,* căci natura femeii ascunde în sine mai multe pericole decât crezi. Femeile nu sunt nici atât de *bune* cum le consideră adoratorii și apărătorii lor, nici atât de *rele* cum le consideră dușmanii lor. *Caracterul femeii nu este decât o lipsă de caracter.* Cea mai bună femeie se scufundă la un moment dat în murdărie, cea mai rea se ridică pe neașteptate pe culmile unor acțiuni mari, bune și îi rușinează pe cei care au disprețuit-o. Nici o femeie nu este atât de bună sau atât de rea, încât să nu fie capabilă în orice clipă atât de gândurile, sentimentele și acțiunile cele mai diavolești, cât și de cele mai dumnezeiești, atât de cele mai sordide, cât și de cele mai pure. Căci femeia, în ciuda tuturor progreselor civilizației, a rămas așa cum a ieșit ea din marginea naturii, are caracterul *sălbaticului,* care se arată credincios și necredincios, binevoitor și crud, în funcție de pornirea care tocmai îl domină. În toate epocile, numai cultura serioasă, profundă a creat caracterul moral; astfel, bărbatul ascultă, chiar și când este egoist, chiar și când este rău, întotdeauna de *principii,* femeia însă ascultă întotdeauna numai de *porniri.* Nu uita asta niciodată și nu te simți niciodată sigur pe femeia pe care o iubești!

Prietena a plecat. În sfârșit, o seară singur cu ea. Este de parcă Wanda și-ar fi economisit pentru această seară fericită și unică întreaga iubire pe care mi-o sustrăsese, atât este de bună, de dăruită, de inimoasă. Ce fericire să nu mă mai desprind de buzele ei, să mă sfârșesc între brațele ei! Și cum se odihnește apoi atât de desăvârșit de relaxată, de dedicată mie la pieptul meu și cum ne cufundăm unul în celălalt ochii amețiți de voluptate. Nu pot să cred, nu pot să înțeleg că această femeie este a mea, complet a mea.

— Într-un punct are totuși dreptate, începu Wanda, fără să se miște, fără ca măcar să deschidă ochii, ca din somn.

— Cine?

Tăcu.

— Prietena ta?

Dădu din cap că da.

— Da, are dreptate, tu nu ești bărbat, ești un fantast, un adorator șarmant, și ai fi cu siguranță un sclav neprețuit, dar ca soț nu mi te pot închipui.

Am tresărit speriat.

— Ce ai? Tremuri?

— Mă cutremur la gândul cât de ușor te pot pierde, am replicat.

— Ei, și de aceea ești mai puțin fericit acum? m-a întrebat. Îți răpește ceva din bucuriile tale faptul că înaintea ta am fost a altora, că mă vor avea alții după tine, și ai savura mai puțin plăcerea ta dacă ar fi și un altul fericit o dată cu tine?

— Wanda!

— Vezi, continuă ea, asta ar fi o ieșire. Nu vrei să mă pierzi niciodată, mie îmi ești drag și îmi convii spiritualicește atât de bine că aș dori să trăiesc întotdeauna cu tine, dacă pe lângă tine…

— Ce idee! am exclamat. Îmi trezești un fel de groază.

— Și mă iubești mai puțin?

— Dimpotrivă.

Wanda se ridicase pe brațul ei stâng.

— Cred, spuse, că, spre a captiva un bărbat pentru totdeauna, mai cu seamă nu trebuie să-i fii fidelă. A fost vreodată o femeie cuminte atât de adorată ca o hetairă?

— Într-adevăr, în infidelitatea femeii iubite rezidă un farmec dureros, suprema voluptate.

— Și pentru tine? întrebă Wanda iute.

— Și pentru mine.

— Dacă îți fac deci această plăcere? strigă Wanda ironic.

— Atunci aș suferi cumplit, dar n-aș face decât să te ador mai mult, am replicat. Numai că nu ar trebui să mă minți niciodată, ci să ai măreția demonică să-mi spui: te voi iubi numai pe tine, însă voi

face fericit pe oricine-mi place.

Wanda clătină din cap.

— Îmi displace profund minciuna, eu sunt sinceră, dar ce om nu sucombă sub povara adevărului? Dacă ți-aș spune: această viață veselă și senzuală, acest păgânism constituie idealul meu, ai avea puterea să suporți?

— Sigur că da. Vreau să îndur de la tine tot, numai să nu te pierd. Doar simt cât de puțin însemn de fapt pentru tine.

— Dar, Severin…

— Așa este, i-am spus, și tocmai de aceea…

— De aceea ai dori… Surâse poznaș: am ghicit?

— Să fiu sclavul tău! am exclamat. Proprietatea ta docilă, nelimitată, de care poți dispune după chef și care de aceea nu-ți poate deveni povară. Aș dori, în timp ce tu sorbi viața în înghițituri mari, ce savurezi, înconjurată de un lux opulent, fericirea senină, dragostea Olimpului, să-ți slujesc, să-ți pun și să-ți scot pantofii.

— În fond nu te înșeli chiar într-atât, replică Wanda, căci numai fiind sclavul meu ai putea îndura să iubesc pe alții, și apoi, libertatea plăcerii din lumea antică nu este de imaginat fără sclavie. O! trebuie să fie un sentiment de asemănare cu zeii cel pe care-l nutrești, când vezi oameni îngenunchind în fața ta, tremurând în fața ta. Vreau să am sclavi, auzi, Severin?

— Nu sunt eu sclavul tău?

— Ascultă-mă deci, spuse Wanda surescitată, luându-mă de mână, vreau să fiu a ta, atât timp cât te iubesc.

— O lună?

— Poate chiar două.

— Și după aceea?

— După aceea ești sclavul meu.

— Și tu?

— Eu? Ce mai întrebi? Eu sunt o zeiță și cobor uneori ușor, ușor de tot și tainic din Olimpul meu la tine. Dar ce sunt toate astea, spuse Wanda, sprijinindu-și capul în mâini și lăsându-și privirea să piară în depărtări, altceva decât niște viziuni de aur care nu pot deveni niciodată realitate?

O melancolie meditativă, neliniștitoare se revărsase asupra întregii ei ființe; nu o văzusem niciodată astfel.

— De ce sunt irealizabile? am început.

— Pentru că la noi nu există sclavie.

— Atunci să mergem într-o țară unde mai există, undeva în Orient, în Turcia, am spus energic.

— Ai vrea, Severin, la modul serios? întrebă Wanda, iar ochii îi scânteiară.

— Da, vreau să fiu la modul cel mai serios sclavul tău, am

continuat, vreau ca puterea ta asupra mea să fie consfințită prin lege, viața mea să fie în mâna ta, nimic pe această lume să nu mă poată apăra sau salva de tine. O! ce voluptate să mă simt dependent în totalitate numai de bunul tău plac, de capriciul tău, de un semn făcut de tine cu degetul. Și apoi… ce fericire… dacă arăți o dată clemență, dacă sclavul poate săruta buzele de care depind viața și moartea lui!

Am îngenuncheat și mi-am rezemat fruntea fierbinte de genunchii ei.

— Ai febră, Severin, spuse Wanda agitată. Mă iubești într-adevăr atât de profund?

M-a strâns la pieptul ei și m-a acoperit cu sărutări.

— Deci vrei? am întrebat șovăitor. Îți jur aici, pe Dumnezeu și onoarea mea, că sunt sclavul tău, unde și când vrei, de îndată ce poruncești astfel! am strigat, nemaiputându-mă controla.

— Și dacă îți cer cuvântul? exclamă Wanda.

— Cere-mi-l!

— E o atracție fără pereche pentru mine, continuă ea, să știu că un bărbat care mă adoră și pe care-l iubesc din tot sufletul îmi este atât de desăvârșit de dăruit, este atât de dependent de voința mea, de toanele mele, să știu că posed acest bărbat ca sclav al meu, în timp ce eu…

Mă privi ciudat. Apoi continuă:

— Dacă devin cu adevărat frivolă, este vina ta, aproape cred că te temi deja de pe-acum de mine, dar am jurământul tău.

— Și îl voi ține.

— O să am eu grijă de asta, spuse. Acum îmi face plăcere, acum nu o să mai rămână la o simplă fantazare. Devii sclavul meu, și eu… eu voi încerca să fiu *„Venus înveșmântată în blănuri”*.

Am crezut că în sfârșit cunosc, că în sfârșit înțeleg această femeie, și acum văd că iar pot să o iau de la capăt. Cu ce aversiune îmi întâmpina încă până de curând fantasmele și cu ce seriozitate se ocupă acum de punerea lor în aplicare. A conceput un contract în care mă angajez prin cuvântul meu de onoare și jurământ să fiu sclavul ei atât timp cât va voi ea. Ținând brațul în jurul cefei mele, îmi citește documentul nemaiauzit, incredibil. După fiecare propoziție, un sărut punctează încheierea.

— Dar contractul conține numai obligațiile mele, i-am spus tachinând-o.

— Bineînțeles, a răspuns foarte grav. Tu încetezi să fii iubitul meu, așa că eu sunt dezlegată de toate îndatoririle, toate considerentele față de tine. Favoarea mea trebuie să o privești atunci ca pe o îndurare, nu mai ai nici un drept, așadar nici nu poți revendica vreunul. Puterea mea asupra ta nu are limite. Gândește-te, omule, că

atunci nu ești cu nimic mai bun decât un câine, decât un lucru neînsuflețit; ești obiectul meu, jucăria mea pe care o pot sfărâmă de îndată ce îmi procură o oră de distracție. Tu nu ești nimic și eu sunt totul. Înțelegi?

Râse și mă sărută din nou și totuși mă trecu un fel de frison.

— Nu-mi permiți câteva condiții…, am început.

— Condiții? se încruntă. A! ți-e deja teamă sau chiar regreți, numai că e prea târziu. Am jurământul tău, cuvântul tău de onoare. Dar s-auzim!

— Mai întâi aș dori să fie consemnat în contractul nostru că nu te desparți niciodată complet de mine și apoi că nu mă lași niciodată în seama cruzimii unuia dintre adoratorii tăi…

— Dar, Severin, exclamă Wanda cu emoție în glas, lacrimi umezindu-i ochii, poți să crezi că pe tine, un bărbat care mă iubește atât de mult, care se abandonează în totalitate în mâinile mele, aș putea…

Se opri.

— Nu! nu! am spus, acoperindu-i mâinile cu sărutări, nu mă tem de nimic din partea ta ce m-ar putea dezonora, iartă-mi momentul detestabil.

Wanda surâse fericită, își lipi obrazul de al meu și păru să reflecteze.

— Ceva ai uitat, șopti acum strengărește, ce-i mai important.

— O condiție?

— Da, că trebuie să apar întotdeauna în blană, exclamă, dar asta îți promit în orice caz, o să o port măcar pentru că îmi dă sentimentul de despot și eu vreau să fiu foarte crudă față de tine, înțelegi?

— Să semnez contractul? am întrebat.

— Încă nu, spuse Wanda, voi adăuga înainte condițiile tale și, oricum, îl vei semna abia la fața locului.

— La Constantinopole?

— Nu. M-am gândit. Ce valoare ar putea avea pentru mine să am un sclav acolo unde oricine are sclavi; aici, în lumea noastră cultivată, lucidă, filistină, vreau să am necondiționat între mâinile mele un sclav, *numai eu vreau să am un sclav,* și anume unul pe care nu legea, dreptul meu sau puterea crudă îl lasă în voia mea, ci doar forța frumuseții mele și a ființei mele. Asta mi se pare picant. Să mergem în orice caz într-o țară unde nu ne cunoaște nimeni, unde poți să apari fără probleme în fața lumii ca servitorul meu. Poate în Italia: la Roma sau Neapole.

Ședeam amândoi pe divanul Wandei, ea în haina ei cu hermină, cu părul desfăcut pe spate ca o coamă de leu, și era suspendată de buzele mele, și îmi sugea sufletul din trup. Mi se învârtea capul,

sângele începu să clocotească, inima mea bătea cu putere lipită de a ei.

— Vreau să fiu complet în puterea ta, Wanda, am strigat deodată, cuprins de acel tumult al patimii în care de-abia de mai pot gândi clar sau decide liber, fără nici o condiție, fără nici o limitare a puterii tale asupra mea, vreau să mă predau necondiționat samavolniciei tale.

În timp ce rosteam aceste vorbe, am căzut la picioarele ei, privind spre ea cu ochii învăluiți de un abur de beție.

— Ce frumos ești acum, exclamă, ochii tăi, semiînchiși ca în extaz, mă încântă și mă transportă, privirea ta ar trebui să fie minunată când, flagelat de moarte, ești pe punctul de a pieri. Ai ochi de martir.

Uneori mă cuprinde totuși o oarecare neliniște la gândul să mă dau așa de total, așa de necondiționat pe mâinile unei femei. Dacă face abuz de pasiunea mea, de puterea ei?

Așadar, trăiesc acum ceea ce îmi preocupa fantezia de când eram copil, umplându-mă mereu cu o dulce groază. Temeri nebunești! Este un joc zburdalnic cel pe care-l practică ea cu mine, nimic mai mult. Doar mă iubește și este atât de bună, o natură nobilă, incapabilă de orice infidelitate; dar totul este în mâna ei – *poate, dacă vrea.* Ce farmec rezidă în această îndoială, în această frică!

Acum îi înțeleg pe Manon Lescaut și pe sărmanul cavaler care încă o mai divinizează, și ca metresa altuia, chiar pe stâlpul infamiei. Iubirea nu cunoaște virtute, merit, ea iubește și iartă și îndură tot, pentru că trebuie s-o facă; nu judecata ei ne conduce, nu calitățile sau defectele pe care le descoperim ne fac să ne dăruim sau să dăm speriați înapoi. Este o putere dulce, melancolică, misterioasă, care ne mână, iar noi încetăm să mai gândim, să mai simțim, să mai voim, ne lăsăm purtați de ea și nu întrebăm încotro.

Pe promenadă a apărut astăzi pentru prima oară un prinț rus care a atras atenția generală prin alura sa atletică, trăsăturile frumoase ale feței, luxul înfățișării sale. Mai cu seamă doamnele îl priveau uimite ca pe un animal sălbatic, dar el pășea sobru pe alei, neacordând atenție nimănui, însoțit de doi valeți, un negru îmbrăcat complet în satin roșu și un cerchez echipat strălucitor. Deodată o văzu pe Wanda, își fixă privirea rece și pătrunzătoare pe ea, chiar întoarse capul după ea și, după ce ea trecu, se opri și privi în urma ei.

Iar ea… ea îl devoră din ochii ei verzi care aruncau scântei, și părea gata să facă orice pentru a-l întâlni din nou.

Am simțit cum mă strangula cochetăria rafinată cu care mergea, se mișca, îl privea. Când am ajuns acasă, am făcut o remarcă în acest sens. S-a încruntat.

— Ce vrei, mă rog? Prințul este un bărbat care mi-ar putea plăcea, care chiar mă orbește, iar eu sunt liberă, pot să fac ce vreau…

— Nu mă mai iubești? m-am bâlbâit speriat.

— Te iubesc numai pe tine, a răspuns, dar o să-l las pe prinț să-mi facă curte.

— Wanda!

— Nu ești sclavul meu? spuse cu calm. Nu sunt eu Venus, cruda Venus nordică învești în blănuri?

Am tăcut; mă simțeam de-a dreptul strivit de vorbele ei, privirea ei de gheață m-a sfârtecat ca un pumnal împlântat în inimă.

— Te vei interesa imediat de numele, locuința, toată situația prințului, înțelegi?

— Dar…

— Nici o obiecție. Supune-te! strigă Wanda cu o severitate pe care nu aș fi crezut-o niciodată posibilă la ea. Să nu apari în fața ochilor mei până ce nu ai un răspuns la toate întrebările mele.

Abia după-amiază i-am putut aduce Wandei toate informațiile dorite. M-a lăsat să stau în fața ei ca pe un servitor, în timp ce mă asculta zâmbind, instalată în fotoliu, rezemându-și capul alene pe spetează. Apoi a încuviințat, părând mulțumită.

— Dă-mi taburetul! ordonă scurt.

Am ascultat-o, i l-am adus, și-a pus picioarele pe el și eu am rămas în genunchi în fața ei.

— Cum se va termina asta? am întrebat trist, după o scurtă pauză.

Izbucni într-un râs zglobiu.

— Nici nu a început încă.

— Ești mai lipsită de inimă decât credeam, am replicat rănit.

— Severin, începu Wanda grav. Încă nu am făcut nimic, nici cel mai mic lucru, și deja mă consideri fără inimă. Cum o să fie dacă îți înfăptuiesc fantasmele, dacă duc o viață veselă, liberă, am în jurul meu un cerc de admiratori și, exact conform idealului tău, îți dau lovituri de picioare și de bici?

— Îmi iei imaginația prea în serios.

— Prea în serios? Dacă o îndeplinesc, doar nu pot să mai rămân la glumă, a replicat. Știi cât urăsc orice joacă, orice comedie. Tu ai vrut așa! A fost ideea mea sau a ta? Te-am ademenit eu aici sau tu mi-ai înfierbântat imaginația? Acum pentru mine a devenit, ce-i drept, o treabă serioasă.

— Wanda, am replicat cu dragoste, ascultă-mă calm. Ne iubim atât de infinit de mult, suntem atât de fericiți. Vrei să sacrifici tot viitorul nostru de dragul unui capriciu?

— Nu mai este un capriciu! exclamă ea.

— Ce anume? am întrebat speriat.

— Acest lucru zăcea pesemne în mine, vorbi liniștit, gânditoare parcă, poate nu ar fi ieșit niciodată la lumină, dar tu l-ai trezit, l-ai dezvoltat, și acum când a devenit un imbold puternic, când mă umple cu totul, când îmi provoacă plăcere, când nu mai pot și nu mai vreau altfel, acum vrei să dai înapoi… bărbat ești?

— Dragă, scumpă Wanda! am început să o mângâi, să o sărut.

— Lasă-mă… nu ești bărbat…

— Și tu, tu ce ești! am izbucnit.

— Eu sunt îndărătnică, spuse, știi asta. Nu sunt puternică în fantazare și slabă în executare, ca tine; dacă îmi propun ceva, duc la îndeplinire, și cu atât mai sigur, cu cât întâmpin mai multă rezistență. Lasă-mă!

Mă respinse și se ridică.

— Wanda!

M-am ridicat și eu și m-am uitat ochi în ochii ei.

— Acum mă cunoști, continuă ea, te mai previn o dată. Mai poți alege încă. Nu te silesc să devii sclavul meu.

— Wanda, am răspuns mișcat, iar ochii mi s-au împăienjenit de lacrimi, nu știi cât de mult te iubesc.

Wanda schiță un gest disprețuitor din buze.

— Te înșeli, te faci mai urâtă decât ești, natura ta e mult prea bună, prea nobilă…

— Ce știi tu despre natura mea? m-a întrerupt violent. Abia urmează să mă cunoști.

— Wanda!

— Hotărăște-te, vrei să te supui necondiționat?

— Și dacă spun nu?

— Atunci…

Se apropie rece și sarcastic de mine și, așa cum stătea acum în fața mea, cu brațele încrucișate pe piept, cu zâmbetul răutăcios pe buze, era într-adevăr femeia despotică din fantasmele mele și trăsăturile ei păreau dure, iar în privirea ei nu se putea citi nimic care să promită bunătatea sau mila.

— Bine, spuse în cele din urmă.

— Ești supărată, am spus, o să mă biciuiești.

— O, nu! replică, o să te las să pleci. Ești liber. Nu te rețin.

— Wanda, eu care te iubesc atât…

— Da, domnul meu, dumneavoastră care mă adorați, exclamă cu dispreț, dar și un laș, un mincinos, un sperjur. Dispăreți în această clipă…

— Wanda!

— Netrebnicule!

Mi s-a urcat sângele la inimă. M-am prăvălit la picioarele ei și am început să plâng.

— Și lacrimi acum! Începu să râdă. O! acest râs era cumplit. Plecați… nu vreau să vă mai văd.

— Dumnezeule! am strigat ieșit din minți. Vreau să fac tot ce-mi poruncești, să fiu sclavul tău, obiectul tău, de care dispui după bunul tău plac… numai nu mă alunga… sunt distrus… nu pot trăi fără tine.

I-am cuprins picioarele și i-am acoperit mâna cu sărutări.

— Da, trebuie să fii sclav, să simți cravașa… căci bărbat nu ești, mi se adresă calm, și tocmai asta a fost ce mi-a pătruns cu forță la inimă, că nu vorbea cu mânie, nici măcar agitată, ci cu multă cumpănire. Te cunosc acum, natura ta de câine care divinizează atunci când este călcat în picioare și cu atât mai mult, cu cât este mai maltratat. Eu te cunosc acum, dar tu abia urmează să mă cunoști.

Mergea cu pași mari de colo-colo, în timp ce eu rămăsesem distrus în genunchi, cu capul plecat. Lacrimi mi se prelingeau pe obraji.

— Vino la mine, îmi ordonă Wanda, lăsându-se pe divan. M-am supus și m-am așezat lângă ea. Mă privi sumbru, apoi ochii ei se luminară, parcă dinspre interior, mă trase zâmbind la piept și începu să-mi soarbă lacrimile din ochi cu sărutări.

Tocmai ăsta este elementul umoristic al situației mele: că eu, ca ursul din parcul lui Lili{9}, pot să fug și nu vreau, că suport totul de îndată ce mă amenință că-mi redă libertatea.

De-ar lua din nou biciul în mână! Drăgălășenia cu care mă tratează mă impacientează. Mi se pare că sunt un șoricel prins cu care o pisică frumoasă se joacă delicat, gata în orice moment să-l sfâșie, iar

inima mea de șoarece amenință să se spargă.

Ce are de gând? Ce vrea să facă din mine?

Pare să fi uitat complet contractul, sclavia mea sau chiar a fost numai un act de încăpățânare și a renunțat la tot planul în clipa în care nu am mai opus rezistență, în care capriciul ei suveran m-a făcut să mă plec? Cât de bună este acum cu mine, cât de delicată, de iubitoare. Petrecem zile fericite.

Astăzi m-a pus să-i citesc scena dintre Faust și Mefisto în care cel din urmă apare ca student călător; mă privea stăruitor, cu o satisfacție ciudată.

— Nu înțeleg, spuse după ce am terminat, cum un om poate să expună idei mari și frumoase în chip atât de minunat de clar, de precis, de rezonabil și să fie în același timp un astfel de fantast, un Schlemihl{10} suprasenzual.

— Ai fost mulțumită? am întrebat și i-am sărutat mâna.

M-a mângâiat prietenos pe frunte.

— Te iubesc, Severin, a șoptit, cred că nu aș mai putea iubi un alt bărbat. Să fim rezonabili, vrei?

În loc de răspuns, am cuprins-o între brațele mele; o fericire profundă, intensă, melancolică îmi invadă pieptul, ochii mi se umeziră, o lacrimă se rostogoli pe mâna ei.

— Cum poți să plângi! Ce copil ești!

În timpul unei plimbări cu trăsura l-am întâlnit pe prințul rus. A fost în mod evident neplăcut surprins să mă vadă alături de Wanda și parcă voia să o sfredelească cu ochii săi electrici cenușii, ea însă – îmi venea în acest moment să îngenunchez în fața ei și să-i sărut picioarele – nici nu păru să-l observe, își lăsă privirea să alunece cu indiferență pe deasupra lui, ca peste un obiect neînsuflețit, un copac, de exemplu, și se întoarse apoi cu un zâmbet adorabil spre mine.

Când i-am spus astăzi noapte bună, mi s-a părut deodată distrată și prost dispusă fără motiv. Oare ce o preocupă?

— Îmi pare rău că pleci, spuse, când mă aflam deja în prag.

— Numai de tine depinde să scurtezi intervalul greu al probei mele. Încetează să mă mai chinui, am implorat-o.

— Deci nu presupui că această constrângere este și pentru mine un chin, îmi aruncă Wanda.

— Atunci pune-i capăt, am strigat, înconjurând-o cu brațul, și devii soția mea.

— *Niciodată, Severin,* rosti blând, dar foarte categoric.

— Ce-i asta?

M-am speriat până în străfundul sufletului.

— *Nu ești un soț pentru mine.*

Am privit-o, mi-am retras încet brațul care era încă în jurul taliei ei și am părăsit încăperea și ea… ea nu m-a chemat înapoi.

O noapte fără somn; am luat o grămadă de decizii și le-am lăsat din nou baltă. Dimineața i-am scris o scrisoare în care am declarat că relația noastră era încheiată. Mâna îmi tremura, și când am sigilat-o, mi-am ars degetele.

Când am urcat scările pentru a o preda cameristei, genunchii mei erau gata să se rupă.

Deodată ușa se deschise și Wanda scoase un cap plin de bigudiuri.

— Încă nu m-am coafat, spuse zâmbind. Ce aveți acolo?

— O scrisoare…

— Pentru mine?

Am dat din cap.

— Ah! Vreți s-o rupeți cu mine! exclamă a batjocură.

— Nu ați declarat ieri că nu sunt un soț pentru dumneavoastră?

— *V-o repet*, spuse.

— Așadar…

Tremuram din tot corpul, vocea mă părăsea, i-am întins scrisoarea.

— Păstrați-o, spuse, privindu-mă rece. Uitați că nu mai este deloc vorba despre a ști dacă îmi ajungeți sau nu ca *soț,* iar ca *sclav* sunteți în orice caz destul de bun.

— Doamnă! am strigat indignat.

— Da, așa trebuie să mă numiți pe viitor, replică Wanda, înălțându-și capul cu o expresie de dispreț indicibil. Pregătiți-vă lucrurile în decurs de douăzeci și patru de ore, eu plec poimâine în

Italia și o să mă însoțiți ca slujitorul meu.

— Wanda…

— Vă interzic orice familiaritate, spuse, întrerupându-mă dur, precum și să intrați fără ca eu să vă chem sau să vă sun și să-mi vorbiți fără ca eu să vă adresez mai întâi cuvântul. De acum încolo nu vă mai numiți Severin, ci *Gregor*.

Tremuram de furie și totuși – nu pot să neg – de plăcerea și excitarea ce mă furnicau.

— Dar îmi cunoașteți situația, doamnă, am început tulburat, depind încă de tatăl meu și mă îndoiesc că îmi va da o sumă atât de mare cum mi-ar trebui pentru această călătorie…

— Adică nu ai bani, Gregor, remarcă Wanda încântată, cu atât mai bine, atunci ești complet dependent de mine și efectiv sclavul meu.

— Nu vă gândiți, am încercat să obiectez, că, în calitate de om de onoare este cu neputință…

— M-am gândit foarte bine, replică aproape pe ton de ordin, că, în calitate de om de onoare trebuie să vă țineți în primul rând jurământul, cuvântul de a mă urma ca sclav, oriunde poruncesc, și de a mă asculta în tot ce aș comanda. Acum du-te, Gregor!

M-am îndreptat spre ușă.

— Încă nu. Poți să-mi săruți mâna mai întâi.

Zicând acestea, îmi întinse mâna cu o anumită nonșalanță mândră pentru a i-o săruta, iar eu – eu, amatorul, eu, măgarul, eu sclavul mizerabil! – mi-am lipit de ea cu o tandrețe puternică buzele secate de căldură și emoție.

Un ultim semn binevoitor din cap. Apoi, am fost concediat.

Am lăsat până seara târziu lumina aprinsă și focul să ardă în soba mare și verde, căci mai aveam de rânduit diferite scrisori și hârtii, iar toamna, așa cum se întâmplă de obicei la noi, își făcuse brusc apariția, instalându-se în toată forța și splendoarea ei.

Deodată a ciocănit cu coada biciului la fereastra mea. Am deschis și am văzut-o stând afară în haina ei tivită cu hermină și cu o căciulă cazacă de hermină, înaltă și rotundă, în stilul pe care-i plăcea Ecaterinei cea Mare să poarte.

— Ești gata, Gregor? întrebă sumbru.

— Încă nu, stăpână, am răspuns.

— Cuvântul îmi place, a replicat acum, să-mi spui mereu stăpână, înțelegi? Mâine dimineață la ora nouă plecăm de aici. Până în capitala districtului ești însoțitorul meu, prietenul meu, din clipa în care ne suim în tren devii sclavul meu, servitorul meu. Acum închide fereastra și deschide ușa.

După ce am procedat precum a poruncit, iar ea a pășit în odaie,

m-a întrebat, încruntându-se ironic:

— Ei bine, cum îți plac?

— Ești…

— Cine ți-a permis asta? și îmi trase o lovitură de bici.

— Sunteți minunat de frumoasă, stăpână.

Wanda zâmbi și se așeză în fotoliul meu.

— Îngenunchează aici… aici, lângă fotoliul meu.

Am ascultat-o.

— Sărută-mi mâna.

I-am apucat mâna cea micuță și am sărutat-o.

— Și gura…

Mi-am încolăcit brațele într-o frenezie pasională în jurul femeii frumoase și crude și i-am acoperit chipul, gura și sânii cu sărutări fierbinți, iar ea mi le-a înapoiat cu același foc – ținându-și pleoapele închise ca în vis – până dincolo de miezul nopții.

Exact la ora nouă dimineața, așa cum poruncise, totul era gata de plecare și am părăsit într-o caleașcă foarte comodă mica localitate balneară carpatină, în care drama cea mai interesantă a vieții mele formase un nod a cărui dezlegare nu putea fi bănuită pe-atunci de nimeni.

Lucrurile mergeau încă bine. Ședeam alături de Wanda, iar ea sporovăia cu mine pe tonul cel mai amabil și spiritual, așa cum faci cu un bun prieten, despre Italia, despre noul roman al lui Pisemski și muzica wagneriană. Alesese să poarte pe drum un fel de costum de amazoană, o rochie din postav negru și o haină scurtă din același material, tivită cu o blană închisă la culoare, care se mulau pe formele ei zvelte și le puneau minunat în valoare, iar pe deasupra avea o blană neagră de voiaj. Părul, prins într-un coc antic, zăcea sub o tocă de blană neagră, din care cădea de jur-împrejur un văl negru. Wanda era foarte bine dispusă, îmi băga bomboane în gură, mă pieptăna, îmi desfăcea eșarfa și o lega altfel, făcându-i o fundă mică delicioasă, îmi acoperea picioarele cu blana ei, pentru a-mi strânge apoi în taină degetele de la mână. Iar în timp ce vizitiul nostru evreu privea neclintit în față, mi-a furișat chiar un sărut și buzele ei reci emanau acea mireasmă proaspătă de ger a unei roze tinere, care înflorește toamna singuratică printre arbuști golași și frunze îngălbenite și al cărei potir a fost ornat de prima brumă cu diamante mici de gheață.

Iată-ne ajunși în capitala districtului. Coborâm în fața gării. Wanda își scoate blana și mi-o aruncă pe braț cu un surâs fermecător, apoi se duce să cumpere biletele.

Când se întoarce, este complet transformată.

— Ăsta-i biletul tău, Gregor, mi se adresează pe tonul cu care

vorbesc doamnele semețe cu lacheii lor.

— Un bilet de clasa a treia, am replicat cu o indignare comică.

— Desigur, continuă, dar ai grijă, te sui abia după ce sunt în compartimentul meu și nu mai am nevoie de tine. În fiecare stație trebuie să vii degrabă în vagonul meu ca să-ți dau poruncile. Să nu care cumva să neglijezi acest lucru. Și acum, dă-mi blana.

După ce am ajutat-o umil ca un sclav să și-o pună pe ea, a căutat, urmată de mine, un cupeu gol de clasa întâi, a sărit sprijinindu-se de umerii mei înăuntru și m-a pus să-i învelesc picioarele în blană de urs și să le așez pe termofor.

Apoi mi-a făcut semn din cap să mă retrag. M-am îndreptat încet spre un vagon de clasa a treia, încărcat cu un miros greu și infect de tutun de cea mai proastă calitate, așa cum plutea peste limbul Infernului pâcla Acheronului, și am avut acum timp suficient să reflectez la enigmele existenței omenești, și la cea mai mare dintre aceste enigme – *femeia.*

De fiecare dată când se oprește trenul sar din el, alerg la vagonul ei și îi aștept ordinele, cu căciula în mână. Dorește ba o cafea, ba un pahar cu apă, o dată un mic supeu, altă dată un lighean cu apă caldă ca să se spele pe mâini, și tot așa, și le îngăduie câtorva cavaleri, care s-au suit în cupeul ei, să o curteze; mor de gelozie și trebuie să fac salturi de antilopă pentru a procura rapid cele cerute, a i le aduce și a nu pierde trenul. Așa vine noaptea. Nu pot nici să mănânc, nici să dorm deloc, respir ca și țăranii polonezi, neguțătorii evrei și soldații proști același aer ce duhnește a ceapă, iar pe ea o văd, atunci când urc treptele cupeului ei, întinsă pe perne, înfășurată în haina ei confortabilă, acoperită cu blănuri de animal, o adevărată femeie despotică orientală; iar domnii șed asemenea unor zei indieni drepți la perete și de abia de îndrăznesc să respire.

La Viena, unde rămâne o zi pentru a face cumpărături și mai cu seamă ca să-și procure o serie de toalete luxoase, continuă să mă trateze ca pe valetul ei. Merg în spatele ei, la o distanță respectuoasă de zece pași, ea îmi întinde pachetele, fără a mă onora nici măcar cu o privire amabilă, și mă lasă să o urmez gâfâind, încărcat ca un măgar.

Înainte de plecare îmi ia toate hainele pentru a le dărui portarilor hotelului, și îmi poruncește să îmbrac livreaua lor, un costum de Cracovia în culorile ei, albastru deschis cu rever roșu și beretă roșie cu patru colțuri, împodobită cu pene de păun, care nu-mi vine deloc rău.

Nasturii argintii poartă blazonul ei. Am sentimentul că aș fi fost cumpărat sau că mi-aș fi vândut sufletul diavolului.

Frumosul meu diavol m-a dus într-un tur de la Viena la Florența; în locul țăranilor din Mazuria îmbrăcați în in și al evreilor cu păr soios îmi țin companie acum *contadini* cu părul creț, un sergent superb din primul regiment italian de grenadieri și un pictor german sărac. Fumul de tutun nu mai miroase a ceapă, ci mai degrabă a salam și brânză.

Din nou noapte. Șed pe bancheta mea de lemn ca la tortură, brațele și picioarele îmi sunt parcă zdrobite. Dar întreaga poveste este totuși poetică – stelele sclipesc împrejur, sergentul are o față de Apollo de la Belvedere iar pictorul german intonează un minunat cântec german:

„Iată că umbrele se înnegresc
Și stele după stele se trezesc,
Ce adiere-nmiresmată de dor
Plutește prin noapte-arzător!

Prin a viselor mare
Colindă fără-ncetare,
Colindă sufletul meu,
Către sufletul tău.”

Iar eu mă gândesc la femeia frumoasă care doarme cu un calm regesc printre blănurile ei moi.

Florența! Îmbulzeală, *țipete, fachini* insistenți și calești. Wanda alege o trăsură și expediază hamalul.

— La ce mi-ar folosi atunci un valet? spune. Gregor… uite tichetul… adu bagajele.

Se înfășoară în blana ei și stă în trăsură liniștită, în timp ce eu car valizele grele, una după alta. La ultima sunt gata să cad, un *carabiniere* amabil cu o mutră inteligentă mă ajută. Ea râde.

— Ăsta trebuie să fie greu, spune, căci sunt toate blănurile mele înăuntru.

Mă urc lângă vizitiu și îmi șterg picăturile de sudoare de pe frunte. Ea dă numele hotelului, vizitiul începe să-și mâne calul. În câteva minute ne oprim în fața intrării luminată strălucitor.

— Sunt camere libere? îl întreabă pe portar.

— Da, doamnă.

— Două pentru mine, una pentru servitorul meu, amândouă cu sobe.

— Două elegante, doamnă, ambele cu șemineu pentru dumneavoastră, îi spune un garçon venind în grabă spre ea, și una fără încălzire pentru servitor.

— Arătați-mi camerele.

Le inspectează, apoi spune foarte repede:

— Bun. Sunt mulțumită. Faceți iute focul, servitorul poate să doarmă în camera neîncălzită.

Nu fac decât s-o privesc.

— Urcă valizele, Gregor, îmi poruncește, fără să acorde atenție privirii mele. Între timp, îmi fac toaleta și cobor în sufragerie. După aceea poți să mănânci și tu ceva de seară.

În timp ce intră în camera alăturată, eu car valizele sus, îl ajut pe garçon, care încearcă să mă descoasă despre „patroana” mea într-o franceză stricată, să facă focul în dormitorul ei și privesc o clipă cu invidie mută căminul luminat de foc, patul alb și parfumat cu baldachin, covoarele întinse pe jos. Apoi cobor scara obosit și înfometat și cer ceva de mâncare. Un chelner binevoitor care a fost soldat austriac și se străduiește să vorbească în germană cu mine mă duce în sala de mese și mă servește. Tocmai am luat prima înghițitură de băutură proaspătă după treizeci și șase de ore și îmi pregătesc prima îmbucătură de mâncare caldă în furculiță, când intră ea.

Mă ridic.

— Cum puteți să mă duceți într-o sală de mese în care mănâncă servitorul meu! îl apostrofează pe garçon clocotind de mânie, face cale-ntoarsă și părăsește încăperea.

Mulțumesc cerului că măcar pot să mănânc liniștit mai departe. Apoi urc scara până la odaia mea în care se află deja valijoara mea și arde o lampă mică și murdară cu ulei. Este o odăiță strâmtă fără cămin, fără fereastră, cu o mică gaură de aerisire. Dacă nu ar fi un frig atât de cumplit mi-ar aduce aminte de camerele de plumb venețiene{11}. Îmi vine să râd tare, fără să vreau, așa încât râsul meu răsună puternic și mă sperii singur de el.

Deodată ușa se deschide violent și garçon strigă, făcând un gest teatral, tipic italienesc:

— Să coborâți la doamna imediat!

Îmi iau bereta, cobor împiedicându-mă pe câteva trepte, ajung până la urmă nevătămat la etajul întâi în fața ușii ei și bat.

— Intră!

Intru, închid și rămân în fața ușii.

Wanda s-a instalat comod, pe un divan micuț de catifea roșie, îmbrăcată în neglijeul din muselină albă și dantelă, cu picioarele ridicate pe o pernă din același material ca divanul; și-a pus pe umeri o blană, aceeași în care mi-a apărut pentru prima dată ca zeiță a iubirii.

Luminile galbene ale candelabrelor care stau între cele două ferestre, reflexele lor în oglinda cea mare și flăcările roșii ale focului din cămin se joacă splendid pe catifeaua verde, pe zibelina maro închis a hainei, pe pielea albă și perfect netedă și în părul roșu incandescent al frumoasei femei care întoarce spre mine chipul ei luminos dar rece și își fixează ochii verzi glaciali asupra mea.

— Sunt mulțumită de tine, Gregor, începu.

M-am înclinat în fața ei.

— Vino mai aproape.

M-am supus.

— Și mai aproape. Privi în jos și își plimbă mâna peste zibelină. Venus înveșmântată în blănuri îșI întâmpină sclavul. Apoi continuă: Văd că sunteți totuși mai mult decât un fantast obișnuit, măcar nu rămâneți în urma visurilor dumneavoastră, sunteți omul care duce la îndeplinire orice și-ar imagina, fie și ideea cea mai nesăbuită; mărturisesc că acest lucru îmi place, că mă impresionează. Rezidă forță în el, și numai forța e demnă de respect. Cred chiar că în condiții neobișnuite, într-o epocă măreață, ceea ce pare a fi slăbiciunea dumneavoastră s-ar dezvălui a fi o forță minunată. Sub primii împărați ați fi devenit un martir, în epoca Reformei un anabaptist, pe timpul Revoluției franceze unul dintre acei girondini entuziaști care urcau pe

ghilotină cu Marseilleza pe buze. Așa însă sunteți sclavul meu, sunteți…

A sărit deodată în sus, așa încât blana a căzut de pe ea, și și-a aruncat brațele cu forță blândă de gâtul meu.

— Dragul meu sclav, Severin, o! cât te iubesc, cât te ador, cât de fercheș arăți în costumul cracovian, dar, inimioara mea, vei îngheța la noapte în camera aia mizeră de sus, fără cămin, să-ți dau blana mea, blana asta mare…

A ridicat-o repede, mi-a aruncat-o pe umeri și, înainte de a apuca să schițez vreun gest, mă învelise complet în ea.

— O! Ce bine se potrivește blana cu fața ta, trăsăturile tale nobile ies cu atât mai mult în evidență. De îndată ce nu vei mai fi sclavul meu, vei purta o haină de catifea cu zibelină, înțelegi, altfel nu mai îmbrac niciodată o haină de blană…

Și din nou începu să mă mângâie, să mă sărute și mă trase în sfârșit jos pe divanul mic de catifea.

— Te complaci, cred, în blană, spuse. Dă-mi-o repede, repede, altminteri îmi pierd total simțul demnității.

Am pus blana pe după umerii ei, iar Wanda și-a strecurat în mânecă brațul drept.

— Așa este în tabloul lui Tizian. Acum însă, gata cu gluma. Nu privi mereu atât de nefericit, căci mă întristezi; deocamdată numai în ochii lumii ești servitorul meu, sclavul meu încă nu ești, încă nu ai semnat contractul, momentan ești liber și mă poți părăsi în orice clipă. Ți-ai interpretat splendid rolul. Eu am fost încântată, dar tu oare nu te-ai săturat încă, nu mă găsești respingătoare? Hai, vorbește… ți-o ordon.

— Trebuie să-ți mărturisesc adevărul, Wanda? am început.

— Da, trebuie.

— Și chiar dacă vei abuza apoi de ceea ce ai aflat, am continuat, tot ți-o spun… Sunt mai îndrăgostit de tine ca niciodată și te voi venera, te voi diviniza tot mai mult, tot mai fanatic, cu cât mă maltratezi mai tare. Așa cum te-ai purtat acum cu mine, faci să mi se aprindă sângele, îmi îmbeți toate simțurile. Am lipit-o de mine și am zăbovit câteva secunde pe buzele ei umede. Femeie frumoasă ce ești, am exclamat apoi, privind-o, și în entuziasmul meu i-am smuls blana de zibelină de pe umeri și am sărutat-o pe ceafa.

— Așadar, mă iubești când sunt crudă, spuse Wanda. Acum, du-te!… mă plictisești… nu auzi?…

Mi-a tras o palmă atât de puternică încât am văzut numai fulgere și urechile au început să-mi tune.

— Ajută-mă să-mi pun blana, sclavule.

Am ajutat-o cât am putut.

— Ce neîndemânatic, exclamă și imediat ce-și îmbrăcă blana mă

lovi din nou în plină față.

Am simțit cum îmi piere culoarea din obraji.

— Te-a durut? întrebă și puse mâna blând pe mine.

— Nu, nu! am strigat.

— Ce-i drept, nu ai voie să te plângi, căci tu vrei așa; mai dă-mi un sărut.

Mi-am petrecut brațele în jurul ei, buzele ei le sugeau cu putere pe ale mele și, așa cum stătea cu blana mare și grea la pieptul meu, m-a cuprins un sentiment straniu, angoasant, de parcă m-ar strânge în brațe un animal sălbatic, o ursoaică, și am avut senzația că acușica voi simți ghearele ei înfigându-se în carnea mea. Dar de astă-dată ursoaica mi-a dat drumul, dând dovadă de clemență.

Cu pieptul palpitând de speranțe surâzătoare, am urcat până în camera mea de servitor și m-am trântit pe patul meu tare.

„Viața este de fapt cât se poate de bizară, m-am gândit. Până acu' câteva clipe, cea mai frumoasă femeie, însăși Venus, se odihnea la pieptul tău, și acum ai ocazia să studiezi iadul chinezilor, care nu aruncă, așa ca noi, condamnații în flăcări, ci îi mână cu ajutorul dracilor pe câmpuri de gheață. Se vede treaba că întemeietorii religiei lor au dormit și ei în camere neîncălzite."

M-am trezit în noaptea aceasta din somn țipând speriat. Am visat un câmp de gheață pe care mă rătăcisem și căutam în zadar ieșirea. Deodată veni un eschimos într-o sanie trasă de un ren; avea fața acelui garçon care îmi dăduse camera neîncălzită.

— Ce căutați aici, domnul meu? exclamă. Aici este Polul Nord.

În clipa următoare dispăruse, și Wanda zbura acum pe suprafața de gheață cu niște patine mici, fusta ei albă de satin flutura și foșnea, hermina jachetei și căciuliței ei, dar mai cu seamă chipul ei strălucea mai alb decât zăpada cea albă. Se repezi spre mine și mă prinse în brațele ei și începu să mă sărute și deodată am simțit cum sângele meu se prelinge cald de-a lungul corpului meu, picurând pe jos.

— Ce faci? am întrebat indignat.

Râse. Și când am privit-o acum, nu mai era Wanda, ci o ursoaică mare și albă care îmi străpungea corpul cu ghearele ei. Am strigat disperat și am mai auzit încă râsetele ei diabolice când m-am trezit și am privit mirat în jurul meu prin cameră.

Dis-de-dimineață mă aflam deja la ușa Wandei și, când cafeaua fu adusă de garçon, i-am luat-o și i-am servit-o frumoasei mele stăpâne. Își făcuse deja toaleta și arăta splendid – proaspătă și trandafirie. Mi-a surâs amical și m-a strigat să rămân atunci când am vrut să mă retrag respectuos.

— I-ați repede micul dejun, Gregor, spuse, căci plecăm apoi

imediat în căutare de locuințe. Vreau să rămân cât se poate de scurt timp la hotel, aici ne jenează groaznic, și dacă stau ceva mai mult de vorbă cu tine, atunci se spune imediat: rusoaica are o relație amoroasă cu servitorul ei, se vede că rasa Ecaterinei nu se stinge.

O jumătate de oră mai târziu, am plecat, Wanda în rochia ei de postav și căciula rusească, eu în costumul meu cracovian. Făceam amândoi senzație. Eu mă țineam la vreo zece metri în spatele ei și aveam o figură sobră, în timp ce mă temeam de fapt să nu izbucnesc în orice secundă în râs.

Nu era aproape nici o stradă în care să nu fi atârnat la una dintre casele drăguțe o plăcuță cu notița *Camere mobilate.* Wanda mă trimitea de fiecare dată sus pe scară și numai dacă o anunțam că locuința părea să corespundă dorințelor ei, urca și ea. Așa că pe la prânz eram deja la fel de obosit precum un câine de vânătoare după o vânătoare parforce{12}.

Tot intram în câte o casă și iarăși o părăseam, fără să fi găsit locuința adecvată. Wanda era deja puțin supărată. Deodată îmi spuse:

— Severin, gravitatea cu care îți joci rolul este fermecătoare și constrângerea pe care ne-am impus-o mă excită de-a dreptul. Nu mai rezist, ești prea drăguț, trebuie să te sărut. Hai într-o casă.

— Dar, stimată doamnă…, am obiectat.

— Gregor!

Intră în primul gang deschis, urcă niște trepte ale scării întunecate, mă îmbrățișă cu o tandrețe fierbinte și mă sărută.

— Ah! Severin, ai fost foarte isteț, ești mult mai periculos ca sclav decât aș fi bănuit, da, te găsesc irezistibil, mă tem că o să mă mai îndrăgostesc o dată de tine.

— Oare nu mă mai iubești? am întrebat-o, cuprins de o frică bruscă.

A clătinat grav din cap, m-a sărutat însă din nou cu buzele ei pline, delicioase.

Ne-am întors la hotel. Wanda a luat dejunul și mi-a poruncit și mie să mănânc rapid ceva.

Dar sigur că eu nu am fost servit la fel de prompt ca ea, așa că tocmai îmi duceam a doua bucată a beefsteakului meu la gură, când a intrat acel garçon și mi-a strigat cu gest teatral:

— Imediat la doamna.

Mi-am luat un adio rapid și dureros de la mâncarea mea și am alergat obosit și înfometat după Wanda, care se afla deja în stradă.

— Nu v-am bănuit chiar atât de crudă, stăpână, am zis cu reproș, încât după toată oboseala nici să nu mă lăsați să mănânc în liniște.

Wanda a râs cu poftă.

— Am crezut că ești gata, mi-a zis, dar e bine și așa. Omul este născut pentru suferință, iar tu în mod cu totul special. Nici martirii nu

au mâncat fripturi.

Am urmat-o mânios, ros de foame.

— Am renunțat la ideea de a lua o locuință în oraș, continuă Wanda. Se găsește cu greu un întreg etaj în care să fii izolat și să poți să faci ce vrei. La o relație atât de ciudată, de fantezistă cum este a noastră trebuie să concorde totul. Voi închiria o vilă întreagă și… stai puțin că o să te miri. Îți permit acum să mănânci pe săturate și să te plimbi apoi nițel prin Florența. Nu ajung acasă până diseară. Dacă am atunci nevoie de tine, o să pun să fii chemat.

Am văzut Domul, Palazzo Vecchio, Loggia dei Lanzi și am stat apoi mult timp pe malul râului Arno. Iarăși și iarăși mi-am lăsat privirea să zăbovească asupra splendorilor Florenței antice, ale cărei cupole și turnuri rotunde se profilau pe cerul albastru lipsit de nori, asupra podurilor superbe sub ale căror arcade ample frumosul râu galben se unduia agitat, asupra colinelor verzi care, purtând chiparoși zvelți și clădiri mari, palate și mănăstiri, înconjoară orașul. Este o altă lume cea în care ne aflăm noi acum, una veselă, senzuală, surâzătoare. Nici peisajul nu are nimic din seriozitatea, din melancolia peisajelor noastre. Până în depărtări, până la ultimele vile albe presărate în munții de un verde deschis, nu există nici un locșor pe care soarele să nu-l scalde în lumina sa cea mai vie; oamenii sunt mai puțin gravi ca noi și, or fi gândind ei mai puțin, dar cu toții au un aer mai fericit. Se și spune că în sud se moare mai ușor. Intuiesc acum că există o frumusețe fără spin și o senzualitate fără chin.

Wanda a descoperit și a închiriat pentru iarnă o vilă drăguță pe colina delicioasă de pe malul drept al răului Arno, vizavi de Cascine. Este situată într-o grădină adorabilă cu chioșcuri fermecătoare, peluze fine și o alee splendidă cu camelii. Are numai un etaj și este construită în stil italian, în formă pătrată; pe o latură se întinde o galerie deschisă, un fel de loggia cu reproduceri în ghips ale unor statui antice, de la care duc în grădină scări de piatră. Din galerie se ajunge într-o sală de baie cu un bazin superb din marmură, din care o scară în spirală conduce în dormitorul stăpânei.

Wanda locuiește singură la etajul întâi.

Mie mi s-a repartizat o cameră la parter, este foartă drăguță și are chiar un șemineu.

Am cutreierat prin grădină și am descoperit pe un colnic rotund un templu mic a cărui poartă era închisă; dar poarta avea o crăpătură și când mi-am apropiat ochiul de ea, am zărit-o pe zeița iubirii pe un piedestal alb.

M-a cuprins un ușor fior. Mi s-a părut că mi-ar fi spus surâzând: „Ai venit? Te-am așteptat.”

S-a lăsat seara. O cameristă nostimă îmi aduce porunca să mă înfățișez stăpânei. Urc scara lată de marmură, străbat anticamera, un salon mare amenajat cu risipă de lux, și bat la ușa dormitorului. Bat foarte încet, căci fastul pe care îl văd etalat pretutindeni mă sperie, așa că nu sunt auzit și stau câtva timp în fața ușii. Am o senzație ca și cum aș sta în fața dormitorului Ecaterinei cea Mare iar ea ar putea să

iasă în orice clipă în dezabieul ei din blană verde, cu panglica roșie a ordinului pe pieptul gol și cu buclele ei mici și albe, pudrate.

Bat din nou. Wanda deschide impacientată ușa.

— De ce atât de târziu? întreabă.

— Am stat în fața ușii și nu mi-ai auzit bătăile, am replicat timid.

Închide ușa, se agață de mine și mă duce la canapeaua din damasc roșu pe care se odihnea. Întreaga amenajare a camerei, tapetele, perdelele, draperiile, patul cu baldachin, totul este din damasc roșu, iar plafonul îl formează o pictură superbă, Samson și Dalila.

Wanda mă întâmpină într-un dezabie înnebunitor, veșmântul alb din satin se prelinge ușor de-a lungul trupului ei zvelt și-i dezgolește brațele și pieptul, care se mulează grațios și nonșalant în blana întunecată de zibelină, ce tivește haina din catifea verde. Părul ei roșu cade pe umeri, pe jumătate desfăcut, ținut doar de niște șnurulețe din perle negre și ajungându-i până la șold.

— „Venus înveșmântată în blănuri”, șoptesc, în timp ce mă trage la piept și riscă să mă sufoce cu sărutările ei.

Apoi nu mai articulez nici un cuvânt și nici nu mai gândesc, totul se scufundă într-o mare de beatitudine nicicând bănuită.

În cele din urmă Wanda se desprinde ușor și mă contemplă, sprijinită într-un braț. Alunecasem la picioarele ei; m-a tras la ea și a început să se joace cu părul meu.

— Mă mai iubești? mă întrebă, iar ochii îi erau împăienjeniți de o pasiune dulce.

— Mai întrebi! am exclamat.

— Îți mai amintești de jurământul tău?, continuă cu un zâmbet șarmant. Acum că totul este rânduit, totul este pregătit, te mai întreb o dată: este cu adevărat intenția ta serioasă să devii sclavul meu?

— Păi nu sunt deja? întreb mirat.

— Încă nu ai semnat documentele.

— Documente… ce documente?

— Aha. Văd că nu-ți mai e gândul la ele, spuse. Să lăsăm deci totul deoparte.

— Dar, Wanda, am rostit, știi bine că nu cunosc o fericire mai mare decât să-ți slujesc, să-ți fiu sclav, și că aș da totul pentru sentimentul de a mă ști complet în mâinile tale, mi-aș da chiar și viața…

— Cât ești de frumos, murmură Wanda, când ești atât de entuziast, când vorbești cu atâta pasiune. Vai, sunt mai îndrăgostită ca oricând de tine. Cum să fiu atunci poruncitoare și severă și crudă cu tine; mi-e teamă că nu voi fi în stare.

— Nu mi-e frică de asta, am replicat zâmbind. Unde ai deci documentele?

— Aici.

Le scoase pe jumătate rușinată de la piept și mi le întinse.

— Pentru ca să ai sentimentul că te afli complet în mâinile mele, am mai întocmit și un ai doilea document, în care declari că ești hotărât să-ți iei viața. Pot să te și omor dacă vreau.

— Dă-l încoace.

În timp ce am deschis documentele și am început să le citesc, Wanda a adus cerneală și pană, apoi s-a așezat lângă mine, și-a pus brațul pe după gâtul meu și a privit peste umărul meu spre hârtii.

Primul înscris suna astfel:

„CONTRACT ÎNTRE DOAMNA WANDA VON DUNAJEW ȘI DOMNUL SEVERIN VON KUSIEMSKI

Domnul Severin von Kusiemski încetează, începând de astăzi, să fie logodnicul doamnei Wanda von Dunajew și renunță la toate drepturile sale de iubit; se obligă în schimb, cu cuvântul său de onoare ca bărbat și gentilom, să fie de acum încolo *sclavul* sus-numitei, și anume atâta timp cât ea însăși nu îi redă libertatea.

Va trebui să poarte ca sclav al doamnei von Dunajew numele Gregor, să-i îndeplinească necondiționat orice dorință, să se supună oricărei porunci de-a ei, să-și slujească stăpâna cu umilință, să considere orice semn de favoare din partea ei ca pe o grație extraordinară.

Doamna von Dunajew poate să-și pedepsească sclavul după plac nu numai la cea mai mică neglijență sau greșeală, ci are și dreptul să-l maltrateze după capriciul ei sau numai ca divertisment, așa cum îi face ei plăcere, ba chiar să-l omoare, dacă are chef, pe scurt, el este proprietatea ei nelimitată.

Dacă doamna von Dunajew i-ar reda sclavului ei vreodată libertatea, atunci domnul Severin von Kusiemski trebuie să uite tot ce a trăit sau indurat ca sclav și *să nu se gândească niciodată, în nici o împrejurare și în nici o modalitate, la răzbunare sau la represiuni.*

Doamna von Dunajew promite în schimb să apară cât se poate de des în blană în calitate de stăpână a lui, mai cu seamă când urmează să fie crudă cu sclavul ei.”

În josul contractului era trecută data de astăzi.

Al doilea document conținea numai câteva cuvinte.

„De mulți ani sătul de viață și de deziluziile ei, mi-am pus capăt de bunăvoie zilelor mele lipsite de orice valoare.”

M-a cuprins o groază cumplită când am ajuns la final. Încă mai era timp, încă mai puteam da înapoi, dar nebunia patimii mele,

vederea frumoasei făpturi care se lăsa cu moliciune pe umărul meu m-au făcut să-mi pierd cumpătul.

— Textul acesta trebuie mai întâi să-l copiezi, spuse Wanda indicând cel de-al doilea document, el trebuie să fie scris complet de mâna ta, ceea ce nu este necesar la contract, desigur.

Am copiat repede rândurile care făceau din mine un sinucigaș și i le-am dat Wandei. Le-a citit și apoi le-a pus pe masă cu un zâmbet.

— Ei bine, ai curajul să semnezi asta? întrebă înclinându-și capul și surâzând galeș.

Am luat pana.

— Lasă-mă pe mine mai întâi, spuse Wanda, ție îți tremură mâna. Te temi atât de tare de fericirea ta?

A luat contractul și pana… iar eu, luptându-mă cu mine însumi, am privit o clipă în sus și abia atunci m-a frapat – ca la multe tablouri din școala italienească și flamandă – lipsa absolută a caracterului istoric al picturii de pe tavan, care îi conferea o amprentă ciudată, pentru mine de-a dreptul neliniștitoare. Dalila, o femeie opulentă cu păr roșu ca de flăcări, zace pe jumătate dezbrăcată într-un mantou de blană pe o canapea roșie și se înclină zâmbind spre Samson, pe care filistenii l-au trântit pe jos și l-au legat. Zâmbetul ei este de o cruzime cu adevărat infernală în cochetăria-i sarcastică, ochii ei semiînchiși îi întâlnesc pe cei ai lui Samson, care se uită fix în ai ei cu o ultimă privire învăluită de o dragoste nebunească, întrucât unul dintre dușmani și-a pus deja genunchiul pe pieptul lui, gata să-l străpungă cu fierul înroșit în foc.

— Așa…, exclamă Wanda, ai aerul complet pierdut. Ce-i cu tine? Doar rămâne totul ca mai înainte, chiar dacă ai semnat, oare tot nu mă cunoști, inimioară?

M-am uitat în contract. Numele ei era trecut într-un scris mare și îndrăzneț. Am mai privit o dată în ochii ei cu puteri magice, apoi am luat pana și am semnat repede contractul.

— Ai tremurat, spuse Wanda calm. Să-ți ghidez eu pana?

Prinse în același moment cu blândețe mâna mea și iată-mi numele trecut și pe cel de-al doilea act. Wanda mai privi o dată ambele documente și le închise apoi în sertarul mesei care se afla la capătul canapelei.

— Așa… acum dă-mi pașaportul și banii tăi.

Îmi scot portofelul și i-l întind, ea îi inspectează interiorul, dă din cap și îl pune împreună cu restul, în timp ce eu îngenunchez în fața ei și îmi las capul să se odihnească la pieptul ei într-o dulce beție.

Deodată mă dă deoparte cu piciorul, sare în sus și trage soneria, iar la acest semnal își fac apariția trei negrese tinere, zvelte, parcă sculptate în abanos și îmbrăcate de sus până jos în satin roșu, fiecare ținând o frânghie în mână.

Acum abia îmi realizez dintr-o dată situația și vreau să mă scol, dar Wanda care, ridicată în picioare, își întoarce spre mine chipul frumos și rece cu sprâncenele sumbre și cu ochii ironici și stă în fața mea dominatoare ca o stăpână, face semn cu mâna și, înainte de a mă dezmetici ce se petrece exact cu mine, negresele mă și aruncă la pământ, îmi leagă strâns picioarele și mâinile și îmi prind brațele la spate ca unuia care urmează să fie executat, așa încât abia de mă pot mișca.

— Dă-mi biciul, Haydée, poruncește Wanda cu un calm îngrijorător.

Negresa îl întinde, îngenunchind în fața stăpânei.

— Și scoate-mi blana asta grea, continuă, mă jenează.

Negresa face întocmai.

— Haina de colo! continuă Wanda să poruncească.

Haydée aduce repede *kazabaika* tivită cu hermină care stătea pe pat și Wanda o îmbracă din două mișcări de un farmec inimitabil.

— Legați-l de stâlpul de aici.

Negresele mă ridică, trec o funie groasă în jurul trupului meu și mă leagă în picioare de unul dintre stâlpii masivi care susțin baldachinul patului lat, italienesc.

Apoi dispar dintr-un foc, ca și cum le-ar fi înghițit pământul.

Wanda se apropie repede de mine, veșmântul de satin alb curge în urma ei ca o trenă lungă de argint, țesută din razele lunii, părul ei parcă aruncă flăcări pe blana albă a hainei. Acum stă în fața mea, cu mâna stângă în șold, cu biciul în dreapta și scoate un râs scurt.

— Acum a încetat jocul dintre noi, rostește pe un ton glacial, în care nu există nici urmă de suflet. Acum e lucru serios, smintit ce ești, pe care îl batjocoresc și disprețuiesc, care mi se dăruiește *mie,* femeie orgolioasă și capricioasă, într-o orbire dementă, ca să fie jucăria mea. Nu mai ești iubitul meu, ci *sclavul meu,* lăsat pradă samavolniciei mele pe viață și pe moarte. Urmează abia să mă cunoști!

În primul rând vei gusta acum cât se poate de serios biciul, fără să te fi făcut vinovat de ceva, ca să înțelegi ce te așteaptă dacă te arăți neîndemânatic, neascultător sau îndărătnic.

Își suflecă schițând un gest de o grație sălbatică mânecile garnisite cu blană și mă lovi peste spate.

Am tresăltat, biciul a tăiat ca un cuțit în carnea mea.

— Ei, cum îți place? strigă.

Eu tac.

— Stai puțin, o să gemi ca un câine sub bici, mă amenință și începu să mă biciuiască.

Loviturile cădeau rapid și des, cu o forță cumplită pe spatele meu, pe brațele mele, pe ceafa mea. Strângeam din dinți ca să nu țip. O lovitură mă nimeri pe obraz, sângele cald începu să se scurgă pe mine,

ea însă râdea și continua să dea cu biciul.

— Abia acum te înțeleg, striga în acest timp. Este un adevărat deliciu să am un om așa în puterile mele, și pe deasupra un bărbat care mă iubește… doar mă iubești? Nu?… Oh! te voi sfâșia, căci așa îmi crește la fiecare lovitură plăcerea; încovoaie-te de durere, gemi, urlă! La mine nu vei găsi îndurare.

În sfârșit pare că a obosit.

Aruncă biciul, se întinde pe canapea și sună.

Negresele intră.

— Dezlegați-l.

Când îmi desfac funia, mă prăvălesc ca o bucată de lemn pe jos. Creaturile negre râd și își arată dinții albi.

— Desprindeți-i frânghiile de la picioare.

Creaturile se execută. Pot să mă ridic.

— Vino la mine, Gregor.

Mă apropii de frumoasa femeie care nu mi s-a părut încă niciodată atât de seducătoare ca azi în cruzimea ei, în batjocura ei.

— Încă un pas, poruncește Wanda. Îngenunchează și sărută-mi piciorul.

Întinde piciorul pe sub tivul alb de satin și eu, dement suprasenzual, îmi lipesc buzele de el.

— Acum nu o să mă vezi o lună întreagă, Gregor, zice grav, pentru ca să îți devin străină, ca să îți fie mai ușor în noua ta poziție față de mine; în acest răstimp vei munci grădina și îmi vei aștepta ordinele. Și acum, marș, sclavule!

A trecut o lună într-o regularitate monotonă, în muncă grea, în dor melancolic, în dorință arzătoare de a o vedea pe cea care îmi provoacă toate aceste suferințe. Sunt la ordinele grădinarului, îl ajut să tundă copacii și arbuștii, să aranjeze plantele, să sape straturile de flori, să mături aleile cu pietriș, împart cu el hrana frugală și patul tare, mă trezesc o dată cu găinile și mă culc o dată cu găinile și aud din când în când că stăpâna noastră se amuză, că este înconjurată de admiratori și la un moment dat percep chiar râsul ei zburdalnic, răsunând până jos în grădină.

Mă consider stupid. Am devenit ducând această viață sau eram încă dinainte? Luna se încheie poimâine – ce-o să facă acum cu mine, sau m-a uitat și pot să tund garduri vii și să prepar buchete până îmi dau obștescul sfârșit?

Un ordin scris.

„Prin prezenta sclavul Gregor este chemat prin ordin în serviciul meu personal.

Wanda Dunajew.”

Cu inima bătându-mi puternic dau a doua zi dimineața deoparte draperia din damasc și pășesc în dormitorul zeiței mele care este încă învăluit într-un dulce semiîntuneric.

— Tu ești, Gregor? întreabă, în timp ce îngenunchez în fața șemineului și fac focul.

Tresar la tonul vocii multiubite. Pe ea nu o pot vedea, se odihnește la distanță de mine îndărătul perdelelor patului cu baldachin.

— Da, stimată doamnă, răspund.

— Cât e ceasul?

— Nouă trecute.

— Micul dejun.

Mă grăbesc să i-l aduc și îngenunchez apoi în fața patului ei ținând în mână tava cu cafeaua.

— Poftim micul dejun, stăpână.

Wanda dă la o parte perdelele și, ciudat, așa cum o văd între pernele ei albe, cu șuvoiul părului despletit, îmi pare în prima clipă total străină. O femeie frumoasă, atât; dar nu sunt trăsăturile dragi mie; acest chip este dur și are expresia neliniștitoare de oboseală, de suprasaturație. Sau nu am avut mai devreme ochi pentru toate astea?

Mă fixează cu ochii ei verzi mai degrabă curioasă decât amenințătoare sau compătimitoare și își trage blana neagră a dezabieului, în care se odihnește, cu nonșalanță pe umărul dezgolit.

În acest moment este atât de fermecătoare, de tulburătoare, încât simt cum sângele mi se urcă la cap și la inimă zvâcnind, iar tava din mâna mea începe să se clatine. Ea observă și întinde mâna spre biciul care zace pe noptieră.

— Ești neîndemânatic, sclavule, spune, încrețindu-și fruntea.

Cobor privirea și țin tava cât pot de strâns. Wanda își ia micul dejun, cască și își întinde membrele voluptuoase în blana splendidă.

A sunat. Intru.

— Du această scrisoare, prințului Corsini.

Plec degrabă în oraș, îi dau scrisoarea prințului, un tânăr frumos cu ochi negri înfocați, și îi aduc stăpânei mele răspunsul, ros de gelozie.

— Ce ai? întreabă pândindu-mă cu răutate, ești îngrozitor de palid.

— Nimic, stăpână, am mers cam repede.

La dejun, prințul se află alături de ea și eu sunt condamnat să-i servesc, în timp ce amândoi glumesc și eu nu exist absolut deloc pentru ei. Preț de o clipă mi se face negru în fața ochilor. Tocmai turnam Bordeaux în paharul lui. Îl vărs pe fața de masă, pe rochia ei.

— Câtă neîndemânare! exclamă Wanda și îmi trage o palmă.

Prințul râde și ea la fel, iar mie mi se urcă vertiginos sângele în obraz.

După dejun pleacă în Cascine. Conduce singură trăsurica pe care o trag niște eleganți cai englezești murgi, eu stau în spatele ei și o văd cum mulțumește cu un surâs cochet când este salutată de vreun domn distins.

Când o ajut să coboare din trăsură, se sprijină ușor pe brațul meu, iar atingerea ei mă face să tresar ca străbătut de un curent electric. Vai! femeia asta este realmente minunată și o iubesc mai mult ca oricând.

La cină se strânge o mică societate de doamne și domni. Eu servesc, și de data aceasta nu vărs vin pe fața de masă. O palmă valorează de fapt mai mult ca zece prelegeri. Înțelegem atât de repede mai cu seamă dacă cea care ne învață este o mână mică și durdulie de femeie.

După cină se îndreaptă spre La Pergola. Când coboară scara în rochia neagră de catifea, cu gulerul mare de hermină și o diademă din trandafiri albi în păr, te orbește efectiv cu strălucirea ei. Deschid portiera și o ajut să se suie în trăsură. În fața teatrului sar de pe capră și ea se reazemă la coborâre pe brațul meu, care tremură sub dulcea povară. Îi deschid ușa lojei și aștept apoi pe culoar. Patru ore durează reprezentația în timpul căreia întâmpină vizitele cavalerilor ei, iar eu îmi mușc buzele de furie.

A trecut de mult de miezul nopții când soneria stăpânei se aude pentru ultima oară.

— Foc! ordonă scurt și, când flăcările încep să trosnească în cămin: Ceai!

Când mă întorc cu samovarul, tocmai își pune neglijeul alb cu ajutorul negresei.

Haydée se îndepărtează.

— Dă-mi dezabieul din blană, spune Wanda, întinzându-și somnoroasă membrele frumoase.

Îl ridic de pe fotoliu și i-l țin, în timp ce se strecoară alene în el. După care, se trântește între pernele canapelei.

— Scoate-mi pantofii și apoi pune-mi papucii de catifea.

Îngenunchez și trag de pantofiorul care îmi opune rezistență.

— Repede! Repede! Strigă Wanda. Mă doare! Așteaptă că te pun eu la punct.

Îmi dă o lovitură de bici și, uite cum, deodată reușesc.

— Și acum, marș!

Încă o lovitură cu piciorul și am dreptul să mă duc să mă odihnesc.

Astăzi am însoțit-o la o *soirée*. În anticameră mi-a poruncit să-i scot blana, apoi a intrat cu un zâmbet vanitos, sigură de succesul ei, în salonul viu luminat. Timp de ore întregi am putut din nou să rumeg gânduri monotone și melancolice: din când în când, atunci când ușa rămânea deschisă o clipă, muzica străbătea până la mine. Lacheii au încercat să încropească o conversație cu mine, dar cum eu nu vorbesc decât câteva cuvinte în italiană, au renunțat curând.

Adorm în cele din urmă și visez că o omor pe Wanda într-un acces furios de gelozie și sunt condamnat la moarte, mă văd încătușat de butuc, securea cade, o simt în ceafă, dar încă mai trăiesc… Atunci călăul mă lovește în plină față…

Nu, nu este călăul, ci Wanda care stă mânioasă în fața mea și îmi cere blana. Sunt într-o clipită sus lângă ea și o ajut să și-o îmbrace.

Ce deliciu este să pui o blană în jurul unei femei frumoase și voluptuoase, să vezi cum gâtul, cum brațele ei superbe alunecă furișându-se în blana prețioasă și moale, să-i ridici buclele unduitoare și să i le lași să cadă pe guler. Când și-o scoate apoi, căldura dulce și mireasma ușoară a trupului ei mai zăbovesc încă în vârfurile aurii ale perilor zibelinei – poți să-ți pierzi mințile și gata!

În sfârșit o zi fără oaspeți, fără teatru, fără societate. Respir ușurat. Wanda șade în galerie și citește, nepărând să aibă vreo poruncă pentru mine. O dată cu crepusculul și cu ceața argintie a serii se retrage și ea. O servesc la cină, ea mănâncă singură, dar nu are nici o privire, nici o silabă pentru mine, nici măcar… o palmă.

Ah! cât tânjesc după o lovitură aplicată de mâna ei. Îmi vin lacrimile, simt cât de mult m-a înjosit, atât de mult, încât nu mai consideră că merită nici măcar să-și dea osteneala de a mă tortura, de a mă maltrata.

Înainte să se ducă la culcare mă cheamă soneria ei.

— Vei dormi la noapte lângă mine, căci noaptea trecută am avut niște vise oribile și mă tem să fiu singură. Ia-ți o pernă de pe canapea și întinde-te pe blana de urs de la picioarele mele.

După care, Wanda stinge luminile, așa încât rămâne numai o lampă mică în tavan care luminează de sus camera, și se suie în pat.

— Să nu te miști, ca să nu mă trezești.

Am făcut cum poruncise, dar nu am putut să adorm mult timp. Vedeam frumoasa femeie, frumoasă ca o zeiță, odihnindu-se în dezabieul ei de blană neagră, întinsă pe spate, cu brațele sub ceafă, inundată de valuri de păr roșu; auzeam cum pieptul ei splendid se ridica inspirând adânc și regulat aer și de fiecare dată când se mișca mă trezeam și pândeam dacă avea nevoie de mine.

Dar ea nu avea nevoie de mine. Nu aveam de îndeplinit altă sarcină, nu aveam o importanță mai mare pentru ea decât lumina unei veioze sau un revolver pe care îl pui lângă pat.

Sunt nebun sau ea este cea nebună? Răsar toate acestea dintr-un creier de femeie inventiv și orgolios, în intenția de a-mi depăși fantasmele suprasenzuale, sau această femeie chiar este una dintre acele naturi de Nero care găsesc o delectare diabolică în a-i călca în picioare ca pe niște viermi pe acei oameni care, ca ele, gândesc, și simt, și au o voință?

Ce am avut parte să trăiesc!

Când am îngenuncheat în fața ei cu tava pe care era cafeaua, Wanda mi-a pus deodată mâna pe umeri și și-a plonjat ochii adânc în ai mei.

— Ce ochi frumoși ai, rosti încet, și în special acum, de când suferi. Ești foarte nefericit?

Am lăsat capul în jos și am tăcut.

— Severin! Mă mai iubești, strigă deodată pătimaș, mă mai poți iubi? și mă trase cu atâta violență la ea încât tava se răsturnă, cafetiera și cestile căzură pe jos și cafeaua se vărsă pe covor.

— Wanda, Wanda mea! am exclamat și am strâns-o cu putere la piept, acoperindu-i gura, obrajii, sânii cu sărutări. Tocmai asta-i nenorocirea mea, că te iubesc tot mai mult, tot mai nebunește, cu cât mă maltratezi mai tare, cu cât mă trădezi mai des! O, voi muri de durere și dragoste și gelozie.

— Dar încă nu te-am trădat, Severin, replică Wanda zâmbind.

— Nu? Wanda! Pentru numele lui Dumnezeu! nu glumi atât de nemilos cu mine, am strigat. Nu i-am dus chiar eu scrisoarea prințului…

— Desigur, o invitație la *déjeuner*.

— De când suntem la Florența, tu ai…

— …ți-am fost fidelă cu desăvârșire, replică Wanda, ți-o jur pe ce am mai sfânt. Am făcut totul numai spre a-ți realiza fantasmele, numai de dragul tău. Dar acum îmi voi lua un adorator, altminteri treaba este făcută numai pe jumătate, iar la urmă îmi mai și aduci reproșuri că nu am fost suficient de crudă cu tine. Dragul, frumosul meu sclav! Astăzi însă vei fi iarăși Severin, vei fi numai și numai iubitul meu. Nu am dat hainele tale, le găsești aici în dulap, îmbracă-te așa cum erai atunci în

mica localitate balneară carpatină unde ne-am iubit atât de intens; uită tot ce s-a întâmplat de atunci încoace, o! vei uita ușor în brațele mele, o să-ți alung orice supărare cu săruturile mele.

Începu să mă alinte, să mă pupe, să mă mângâie ca pe un copil. În fine, mă rugă cu un surâs grațios:

— Acum îmbracă-te. Îmi voi face și eu toaleta. Să-mi iau scurta de blană? Da, da, știu eu, hai du-te.

Când m-am întors stătea în mijlocul camerei în rochia ei de satin alb, cu *kazabaika* roșie mărginită de hermină, cu părul pudrat cu alb, cu o mică diademă de diamante pe frunte. O clipă mi-a amintit cu îngrijorare de Ecaterina a II-a, dar nu mi-a lăsat timp de amintiri, m-a tras la ea pe canapea și am petrecut două ore feerice; acum nu mai era stăpâna severă și capricioasă, ci femeia delicată, iubita tandră. Mi-a arătat fotografii, cărți tocmai apărute și a vorbit cu mine despre ele cu atâta spirit și claritate și gust, încât i-am dus nu o dată încântat mâna la buzele mele. Apoi m-a pus să citesc câteva poezii de Lermontov, care m-au făcut să mă înflăcărez. Atunci și-a pus mânuța cu dragoste pe a mea și m-a întrebat, în timp ce în trăsăturile ei suave, în privirea ei blândă se zărea o dulce satisfacție:

— Ești fericit?

— Încă nu.

S-a lăsat înapoi în perne și și-a deschis încet *kazabaika.*

Eu însă am acoperit rapid cu hermina sânii ei pe jumătate goi.

— Mă înnebunești, am bâiguit.

— Atunci vino.

Deja mă aflam în brațele ei, deja mă săruta cu limba ca o șerpoaică; a mai șoptit o dată:

— Ești fericit?

— Infinit! am strigat.

A izbucnit în râs. Era un râs hohotitor răutăcios, la care mă trecură fiori reci.

— Mai înainte visai tu, sclavul, să fii jucăria unei femei frumoase, acum îți închipui că ești un om liber, un bărbat, iubitul meu, nebunule! Un semn din partea mea, și ești din nou sclav… În genunchi!

M-am prăbușit de pe canapea la picioarele ei, dar ochii mei îi fixau cu îndoială pe ai ei.

— Nu poți să crezi, spuse, privindu-mă cu brațele încrucișate pe piept. Mă plictisesc și tu ești tocmai destul de bun ca să mă distrezi câteva ore. Nu te uita așa la mine…

Îmi trase un picior.

— Ești exact ce vreau, un om, un lucru, un animal…

Trase soneria. Negresele intrară.

— Legați-i mâinile la spate.

Am rămas în genunchi și le-am lăsat să facă ce vor. Apoi m-au dus jos în grădină până la mica vie care o mărginește spre sud. Între bolțile cu viță-de-vie fusese plantat porumb, ici și colo se mai înălțau câteva fire uscate. Într-o parte era un plug.

Negresele m-au legat de un țăruș și s-au amuzat înțepându-mă cu acele lor aurii de păr. Nu a durat însă mult și a apărut Wanda, cu toca de hermină pe cap, cu mâinile în buzunarele scurtei. A poruncit să fiu dezlegat, să-mi fie prinse brațele la spate, să-mi fie pus un jug în ceafă și să fiu înhămat la plug.

Apoi drăcoaicele negre m-au împins în ogor, una ducea plugul, cealaltă mă târa trăgându-mă de frânghie, a treia mă lovea cu biciul și Venus înveșmântată în blănuri ședea deoparte și contempla scena.

Când îi serveam a doua zi cina, Wanda spuse:

— Mai adu un tacâm, vreau ca astăzi să mănânci cu mine. Iar când am vrut să iau loc vizavi de ea, mi-a zis: Nu, lângă mine, cât mai aproape de mine.

Este în toanele cele mai bune, îmi dă supă cu lingura ei, mă hrănește cu furculița ei, apoi își lasă capul pe masă ca o pisică jucăușă și cochetează cu mine. Ghinionul face să o privesc pe Haydée, care aduce în locul meu felurile de mâncare, puțin mai lung decât se cuvine eventual; abia acum îmi sar în ochi trăsăturile nobile, aproape europene ale feței ei, bustul splendid, statuar, parcă cioplit în marmură neagră. Frumoasa drăcoaică observă că îmi place și își arată zâmbind toți dinții. Nici nu a părăsit bine camera, și Wanda sare clocotind de mânie.

— Ce, cutezi să privești în fața mea o altă femeie! La urma urmei poate că îți place mai mult ca mine, căci este și mai demonică.

Mă sperii, așa nu am văzut-o încă niciodată, pălește brusc, până și din buze îi piere sângele și tremură din tot corpul… Venus înveșmântată în blănuri este geloasă pe sclavul ei. Smulge biciul din cui și îmi arde una peste față, apoi își cheamă servitoarele negre, le pune să mă lege și să mă care în pivniță, unde mă aruncă într-o încăpere subterană boltită, întunecată, umedă, o adevărată temniță.

Apoi ușa este închisă, zăvoarele sunt trase, o cheie scârțâie în broască. Sunt prins, îngropat.

Zac așa, nu știu cât de mult timp, legat ca un vițel care este dus la abator, pe niște fân umed, fără lumină, fără mâncare, fără băutură, fără somn… ea este capabilă să mă lase să mor de foame, dacă nu mor mai înainte de frig. Frigul mă face să tremur continuu. Sau este febra. Cred că încep să urăsc această femeie.

O dâră roșie, ca niște sânge, înoată pe jos, este lumina care

pătrunde pe sub ușa ce se deschide acum.

Wanda apare în prag învelită în blana ei de zibelină și luminează locurile cu o făclie.

— Mai trăiești? întreabă.

— Ai venit să mă omori? răspund cu glas istovit, răgușit.

Wanda ajunge la mine din doi pași grăbiți, îngenunchează la culcușul meu și îmi ia capul în poală.

— Ești bolnav… cum îți ard ochii! Mă iubești? Vreau să mă iubești.

Scoate un mic pumnal. Mă trece un fior de groază când văd tăișul lucind în fața ochilor mei, chiar cred că vrea să mă omoare. Ea însă râde și taie corzile care mă leagă.

Sunt chemat în fiecare seară după cină, mă pune să-i citesc și discută cu mine tot felul de probleme și de subiecte interesante. Pare complet transformată, este ca și cum s-ar rușina de sălbăticia pe care a etalat-o față de mine, de cruzimea cu care m-a tratat. O dulceață emoționantă îi transfigurează întreaga ființă, și când îmi întinde mâna de rămas-bun, în ochii ei se citește acea forță supraomenească de bunătate și iubire care ne smulge lacrimi, la care uităm de toate chinurile vieții și de toate temerile morții.

Îi citesc *Manon Lescaut.* Simte legătura, nu rostește, ce-i drept, nici o vorbă, dar zâmbește din când în când, și în sfârșit închide cărticica.

— Nu mai vreți să citim mai departe, stimată doamnă?

— Astăzi, nu. Astăzi jucăm chiar noi Manon Lescaut. Am un rendez-vous în Cascine și dumneavoastră, dragul meu cavaler, mă veți acompania; știu că o veți face, nu-i așa?

— Dumneavoastră ordonați.

— Nu ordon, vă rog doar, grăiește cu un șarm irezistibil, apoi se ridică, își pune mâinile pe umerii mei și mă privește. Ochii ăștia! exclamă deodată, te iubesc atât de mult, Severin, nici nu știi cât te iubesc.

— Da, am replicat cu amar, atât de mult, încât aveți întâlnire cu altul.

— Dar fac asta numai ca să te excit, răspunde energic. Trebuie să am adoratori ca să nu te pierd, nu vreau să te pierd niciodată, niciodată, auzi, căci te iubesc doar pe tine, numai și numai pe tine.

Se agață cu pasiune de buzele mele.

— Oh! De-aș putea, așa cum aș dori, să-ți dăruiesc tot sufletul meu în acest sărut… așa, acum haide însă.

Se îmbrăcă într-un mantou simplu de catifea neagră și își puse pe cap un *baschlik*{13} închis la culoare. Apoi trecu iute prin galerie și se urcă în trăsură.

— O să mă ducă Gregor, îi strigă vizitiului care se retrase surprins.

M-am urcat pe capră și am dat furios bice cailor.

Wanda coborî în Cascine, acolo unde aleea principală devine un coridor des de verdeață.

Era noapte. Numai câteva stele singuratice priveau printre norii cenușii care străbăteau cerul. La Arno stătea un bărbat cu un palton negru și o pălărie mare și contempla valurile galbene. Wanda păși cu grabă printre boschete și îl bătu pe umăr. Am mai văzut cum se

întoarse spre ea, îi prinse mâna și… dispărură îndărătul peretelui de verdeață.

O oră chinuitoare. În fine aud foșnete prin frunziș. Se întorc.

Bărbatul o însoțește la trăsură. Lumina puternică a lanternei cade din plin pe o față infinit de tinerească, de blândă și de visătoare, pe care nu am văzut-o niciodată, și se joacă în buclele sale lungi și blonde.

Ea îi întinde mâna pe care el o sărută cu respect, apoi Wanda îmi face un semn și într-o clipită trăsura zboară de-a lungul peretelui de frunziș, care stă ca un tapet verde în fața râului.

Sună la poarta grădinii. O figură cunoscută. Bărbatul din Cascine.

— Pe cine să anunț? întreb în franceză.

Cel căruia i-am adresat întrebarea clatină rușinat din cap.

— Înțelegeți cumva germană? întreabă timid.

— Desigur. Vă rog deci să-mi spuneți numele dumneavoastră.

— Ah! Din păcate încă nu am unul, răspunde jenat. Spuneți-i stăpânei numai că pictorul german din Cascine este aici și ar dori… dar iat-o.

Wanda a ieșit în balcon și îi face un semn din cap străinului.

— Gregor, condu-l pe domnul la mine, îmi strigă.

Îi arăt pictorului scara.

— Vă rog, acum găsesc eu, mulțumesc, mulțumesc mult, și se repede pe trepte.

Rămân jos și privesc în urma sărmanului neamț cu o milă profundă. Venus înveșmântată în blănuri i-a prins sufletul în lațul buclelor ei roșii. O va picta și va înnebuni.

O zi însorită de iarnă. Pe frunzele pâlcurilor de copaci, pe întinderea verde a poienii tremură un fel de negură aurie. Cameliile de la baza galeriei strălucesc în toată splendoarea podoabei lor bogate de boboci.

Wanda stă în loggia și desenează, pictorul german se află însă vizavi de ea, cu mâinile împreunate ca într-o adorație și se uită la ea cum desenează, nu, îi contemplă chipul și este complet absorbit de priveliștea pe care i-o oferă ea, căzut parcă în extaz.

Ea însă nu vede, nu mă vede nici pe mine cum răscolesc cu cazmaua în mână straturile de flori numai ca să o văd, ca să-i simt apropierea care acționează asupra mea aidoma muzicii sau poeziei.

Pictorul a plecat. E o cutezanță, dar îndrăznesc totuși. Pășesc spre galerie, mă apropii de Wanda și o întreb:

— Îl iubești pe pictor, stăpână?

Mă privește, fără să se înfurie pe mine, clatină din cap și apoi

chiar zâmbește.

— Mi-e milă de el, răspunde, dar nu-l iubesc. Nu iubesc pe nimeni. *Pe tine te-am iubit, atât de intens, de pătimaș, de adânc cât puteam iubi,* dar acum nu te mai iubesc nici pe tine, inima mea este pustie, moartă, și asta mă face melancolică.

— Wanda! am strigat, cuprins de durere.

— Nici tu nu mă vei mai iubi în curând, a continuat, să-mi spui când se va întâmpla așa, ca să-ți redau atunci libertatea.

— Atunci rămân toată viața sclavul tău, căci te divinizez și te voi diviniza mereu, am exclamat, cuprins de fanatismul iubirii care mi-a fost deja de atâtea ori funest.

Wanda m-a privit cu o satisfacție stranie.

— Gândește-te bine, mi-a zis, te-am iubit imens și am fost despotică față de tine, pentru a-ți duce la îndeplinire dorințele. Acum mai vibrează în pieptul meu ceva din acel sentiment dulce, ca o simpatie intensă față de tine. Dar când și aceasta va fi dispărut ce știu eu dacă o să te mai eliberez, dacă atunci nu o să devin cu adevărat crudă, nemiloasă, chiar barbară cu tine, dacă nu o să simt o bucurie diabolică, în timp ce sunt indiferentă sau iubesc un altul, să-l chinui, să-l torturez pe bărbatul care mă venerează, mă idolatrizează, și să-l văd murind din dragoste pentru mine. Gândește-te bine!

— M-am gândit de mult la tot, am replicat, dogorind ca în febră. Nu pot fi, nu pot trăi fără tine. Dacă îmi dai libertatea, mor, lasă-mă să fiu sclavul tău, omoară-mă, dar nu mă alunga.

— Bun, atunci fii sclavul meu, răspunse, dar nu uita că nu te mai iubesc și că de aceea dragostea ta nu are o valoare mai mare pentru mine decât atașamentul unui câine; iar pe câini, îi calci în picioare.

Azi am vizitat-o pe Venus de Medicis.

Era încă devreme, micuța sală octogonală de la Tribuna era ca un sanctuar scăldat în lumina dimineții, iar eu stăteam, cu mâinile împreunate, într-o cucernică reculegere în fața statuii mute a zeiței.

Dar nu am stat mult astfel. Nu era încă nimeni în galerie, nici măcar un englez, așa că m-am așezat în genunchi și am contemplat trupul grațios, zvelt, pieptul înmugurit, chipul feciorelnic și voluptuos cu ochii semiînchiși, buclele vaporoase care par să ascundă de ambele părți niște cornițe.

Soneria patroanei mele.

Este amiază. Ea se mai află însă în pat, cu brațele încrucișate după ceafa.

— O să fac baie, spune, iar tu o să mă ajuți. Închide ușa.

Mă supun.

— Du-te jos și asigură-te că și acolo e încuiat.

Am coborât scara în spirală care ducea din dormitorul ei în sala de baie, picioarele mi se tăiau, a trebuit să mă sprijin de balustrada de fier.

După ce am constatat că ușa care dădea în loggia și în grădină era încuiată, m-am întors. Wanda stătea acum pe pat cu părul despletit, în haina ei din catifea verde cu blană. La o mișcare bruscă pe care a făcut-o am văzut că nu era îmbrăcată decât în blană și m-am speriat, nu știu de ce, atât de cumplit, ca un condamnat la moarte care știe că merge spre eșafod, dar începe să tremure când îl vede.

— Haide, Gregor, ia-mă pe brațe.

— Cum, stăpână?

— Să mă duci, nu înțelegi?

Am ridicat-o. Acum era în brațele mele, în timp ce ale ei mi-au cuprins gâtul. Așa cum coboram scara încet, treaptă de treaptă, și cum părul ei îmi atingea din când în când obrazul, iar piciorul ei se sprijinea ușor de genunchiul meu, am început să tremur sub frumoasa povară și mă gândeam că mă voi prăbuși dintr-o clipă în alta.

Sala de baie era o rotondă largă și înaltă, care își primea lumina blândă, calmă, de sus, prin cupola roșie de sticlă. Doi palmieri își întindeau frunzele mari ca un acoperiș verde peste un pat de odihnă din perne roșii de catifea, de la care niște trepte acoperite cu covoare turcești duceau în jos în bazinul mare de marmură, care ocupa spațiul din mijloc.

— Sus, pe noptiera mea, se află o panglică verde, spuse Wanda, în timp ce o așezam pe patul de odihnă, adu-mi-o și adu și biciul.

Am zburat pe scară în sus și înapoi și le-am pus pe amândouă îngenunchind în mâna patroanei mele. Mi-a poruncit să-i strâng părul încărcat de electricitate într-un coc mare și să i-l prind cu panglica verde de catifea. Apoi i-am pregătit baia și m-am dovedit foarte neîndemânatic, căci nici mâinile, nici picioarele nu voiau să mă asculte; de fiecare dată când trebuia să privesc frumoasa femeie întinsă pe pernele din catifea roșie, al cărei trup grațios strălucea din când în când, pe ici, pe colo, de sub blana neagră – nu voiam, ci mă îmboldea o forță magnetică –, simțeam cum toată voluptatea, toată lascivitatea zac numai în ceea ce este pe jumătate învăluit, totuși atât de senzual dezvăluit, și am avut această senzație și mai pregnant atunci când bazinul s-a umplut în sfârșit și Wanda și-a azvârlit cu o singură mișcare haina de blană, rămânând în fața mea asemenea zeiței de la Tribuna.

În această clipă mi-a apărut atât de sfântă, atât de castă în frumusețea-i descoperită, încât, ca și atunci, în fața zeiței, am căzut în genunchi și mi-am lipit buzele cucernic de piciorul ei. Sufletul meu care până atunci fusese agitat de valuri tumultuoase se calmă dintr-o dată: Wanda nu mai avea acum nimic crud pentru mine.

Coborî încet treptele, iar eu o puteam contempla cu o bucurie mută, neatinsă de nici un atom de suferință sau dorință, cum se scufunda și reapărea din apele cristaline și cum valurile pe care singură le forma se jucau în jurul ei, parcă înamorate.

Esteticianul nostru nihilist are într-adevăr dreptate: un măr autentic este mai frumos decât unul pictat și o femeie vie mai frumoasă decât o Venus din piatră.

Iar când s-a ridicat apoi din apă, iar picăturile argintii și lumina trandafirie au început să se prelingă de-a lungul trupului ei, m-a cuprins un extaz mut. Am înfășurat-o într-un cearșaf de olandă, uscându-i corpul splendid, simțind acea fericire calmă și atunci când, cu un picior sprijinit pe mine ca pe un taburet, s-a întins din nou să se odihnească pe perne în haina largă de catifea. Blana elastică de zibelină se mula cu nesaț de trupu-i rece de marmură. Brațul stâng, pe care se rezema ca o lebădă adormită, era furișat în blana neagră, în timp ce mâna dreaptă se juca neglijent cu biciul.

Privirea mi-a alunecat întâmplător pe oglinda masivă de pe peretele de vizavi și deodată am scos un țipăt, căci imaginea noastră părea în rama sa aurie a fi un tablou, iar acest tablou era de o frumusețe miraculoasă – atât de straniu, atât de fantastic, încât m-a cuprins o tristețe profundă la ideea că liniile sale, culorile sale urmau să piară ca aburul, ca ceața.

— Ce ai? mă întrebă Wanda.

I-am arătat oglinda.

— Ah! Este într-adevăr frumos, exclamă. Păcat că nu putem reține momentul.

— Și de ce nu? am întrebat. Nu va fi orice artist, chiar și cel mai renumit, mândru dacă îi îngădui să te imortalizeze prin penelul său? Mă cuprind toți fiorii morții, ai distrugerii, la gândul cumplit că această frumusețe extraordinară, am continuat privind-o entuziast, aceste trăsături superbe ale feței, acești ochi stranii emanând flăcări verzi, acest păr demonic, această splendoare a trupului riscă să se piardă pentru omenire. Mâna unui artist să te smulgă din ghearele distrugerii, tu nu ai voie să dispari complet și pentru totdeauna ca noi, ceilalți, fără să lași după tine o urmă a existenței tale: imaginea ta trebuie să trăiască și când tu însăți te vei fi transformat de mult în țărână. Frumusețea ta trebuie să triumfe asupra morții!

Wanda zâmbi.

— Păcat că Italia de azi nu are un Tizian sau un Rafael, spuse, în schimb poate că iubirea suplinește geniul. Cine știe, oare micul nostru neamț…? Reflectă. Da… să mă picteze el… și o să am eu grijă ca Amor să-i amestece culorile.

Tânărul pictor și-a instalat atelierul în vilă, este complet în

mrejele ei.

Tocmai a început o madonă, o madonă cu păr roșu și ochi verzi! Să facă din acest tip de femeie o imagine feciorelnică poate numai idealismul unui german. Bietul flăcău este un măgar aproape mai mare ca mine. Nenorocirea este doar că Titania noastră a descoperit *prea devreme* urechile noastre de măgar.

Acum râde de noi, și încă cum! Aud melodia hohotelor ei orgolioase din studioul lui, sub al cărui geam deschis stau și pândesc gelos.

— Sunteți nebun să mă pictați pe mine – ah! este incredibil – pe mine ca madonă! exclamă și râse din nou. Stați puțin, vreau să vă arăt o altă imagine de-a mea, un tablou pe care l-am pictat eu însămi. Să mi-l copiați.

Capul ei, scânteind în lumina soarelui, apăru la fereastră.

— Gregor!

Am alergat pe scări în sus, prin galerie, și am intrat în atelier.

— Du-l în sala de baie, porunci Wanda, și dispăru.

Trecură câteva clipe și Wanda coborî scările, îmbrăcată numai în blana de zibelină, cu biciul în mână, și se întinse ca atunci pe pernele de catifea; eu m-am așezat la picioarele ei, ea își puse un picior pe mine, iar mâna dreaptă se juca cu biciul.

— Uită-te la mine, spuse, cu privirea ta profundă, fanatică… așa… așa e bine.

Pictorul devenise cumplit de palid, parcă devora scena cu frumoșii săi ochi albaștri și visători, buzele i se deschiseră, dar rămaseră fără glas.

— Ei bine, cum vă place tabloul?

— Da… așa vreau să vă pictez, vorbi neamțul, dar de fapt nu erau vorbe, ci un oftat grăitor, plânsetul unui suflet bolnav, bolnav de moarte.

Desenul în cărbune este gata, capetele, trupurile sunt grunduite, chipul ei diabolic iese deja în evidență din câteva linii îndrăznețe, în ochii verzi palpită viața.

Wanda stă, cu brațele încrucișate la piept, în fața pânzei.

— Tabloul acesta trebuie să devină, ca multe din școala venețiană, un portret și o istorie deopotrivă, explică pictorul care este din nou atins de paloarea morții.

— Și cum vreți să-l intitulați atunci? întreabă ea. Dar ce aveți, sunteți bolnav?

— Mă tem că da…, răspunse, sorbind din priviri frumoasa femeie în blană, dar să vorbim despre tablou.

— Da, să vorbim despre tablou.

— Îmi imaginez zeița iubirii, care a coborât din Olimp la un

muritor și, înghețând pe acest pământ modern, încearcă să-și încălzească sublimul trup înfășurându-l într-o blană neagră mare, iar picioarele la poalele iubitului; îmi imaginez favoritul unei frumoase despotice, care biciuiește sclavul când a obosit să-l sărute și este iubită de el cu atât mai nebunește, cu cât ea îl calcă mai tare în picioare. Așa că voi intitula tabloul *Venus înveșmântată în blănuri.*

Pictorul lucrează încet. Cu atât mai repede îi crește însă pasiunea pentru ea. Mi-e teamă că până la urmă își va lua viața. Ea se joacă cu el și îi dă ghicitori pe care el nu știe să le dezlege; el simte cum îi clocotește sângele, iar ea se distrează.

În timpul ședinței Wanda suge bomboane, face din învelitorile de hârtie ghemotoace și le aruncă în el.

— Mă bucur că sunteți atât de bine dispusă, stimată doamnă, spune pictorul, dar chipul dumneavoastră a pierdut cu totul acea expresie de care am nevoie pentru tabloul meu.

— Acea expresie de care aveți nevoie pentru tabloul dumneavoastră, răspunde ea zâmbind. Aveți răbdare o clipă.

Se ridică și îmi aplică o lovitură de bici; pictorul o privește încremenit, pe fața lui se citesc o uimire copilărească, un amestec de aversiune și admirație.

În timp ce mă biciuiește, chipul Wandei capătă tot mai mult caracterul acela crud, sarcastic care mă încântă într-atât.

— Este acum acea expresie de care aveți nevoie pentru tabloul dumneavoastră? exclamă.

Pictorul coboară încurcat privirea în fața razelor reci emise de ochii ei.

— Este acea expresie, se bâlbâie, dar acum nu pot să pictez…

— Cum? întreabă Wanda ironic. Vă pot ajuta cumva?

— Da, strigă neamțul parcă în delir, biciuiți-mă și pe mine.

— Oh! cu plăcere, răspunde ea ridicând din umeri. Dar dacă e să vă biciuiesc, vreau să o fac în serios.

— Biciuiți-mă până la moartei strigă pictorul.

— Deci mă lăsați să vă leg? întreabă zâmbind.

— Da…, răspunde el cu un oftat.

Wanda părăsește pentru o clipă încăperea și se întoarce cu niște corzi.

— Așadar… mai aveți curajul să vă lăsați pe mâinile lui Venus înveșmântată în blănuri, predându-vă necondiționat frumoasei despotice? începe acum ironic.

— Legați-mă, răspunde pictorul cu voce gâtuită.

Wanda îi leagă mâinile la spate, îi trecu o coardă peste brațe și o a doua în jurul corpului și îl prinse așa de crucea ferestrei, apoi își zvârli blana pe spate, apucă biciul și se îndreptă spre el.

Scena avea pentru mine o atracție fioroasă pe care nu o pot descrie. Am simțit bătându-mi inima cu putere când și-a luat râzând elan pentru prima lovitură și biciul a pocnit prin aer iar el a tresărit

ușor sub șfichiul lui. Apoi, cu gura întredeschisă, așa încât dinții îi luceau printre buzele roșii, a început să-l lovească fără oprire, până ce bieții lui ochi albaștri părură să ceară îndurare… Este de nedescris.

Acum ea pozează singură pentru el. Pictorul îi lucrează capul.

Wanda m-a postat în camera de alături în spatele perdelei grele a ușii, unde nu pot fi văzut, dar văd tot.

Ce-o fi cu ea? Se teme de el? De înnebunit l-a înnebunit destul. Sau urmează o altă tortură pentru mine? Îmi tremură genunchii.

Cei doi stau de vorbă. El își înăbușă glasul atât încât nu pot înțelege nimic, iar ea răspunde pe același ton. Ce o fi însemnând asta? Există un acord tacit între ei? Sufăr cumplit, inima mea amenință să-mi sară din piept.

Acum el îngenunchează la picioarele ei, o înconjoară cu brațele și își lipește capul de pieptul ei… și ea… cruda femeie… râde… și o aud exclamând tare:

— Aha! Aveți din nou nevoie de bici.

— Femeie! Zeiță! Oare nu ai inimă… nu poți iubi? strigă neamțul. Nici măcar nu știi ce înseamnă să iubești, să te mistuiești în dor, în pasiune. Nici măcar nu poți să-ți imaginezi cât sufăr? Nu ai pic de milă pentru mine?

— Nu! răspunde cu mândrie și batjocură. Dar biciul…

Îl scoate repede din buzunarul blănii și îl lovește cu coada în plină față. El se ridică și se dă câțiva pași înapoi.

— Puteți să pictați din nou acum? întreabă cu indiferență.

El nu răspunde, ci trece din nou în fața șevaletului, ia pensula și paleta.

Este o reușită minunată: un portret fără egal care pare totodată a fi un ideal, atât de arzătoare, atât de supranaturale, atât de diabolice, aș putea spune, sunt culorile. Căci pictorul a pus în el toate chinurile sale, adorația, dar și blestemul său.

Acum mă pictează pe mine. Suntem zilnic câteva ore singuri. Astăzi se îndreaptă deodată spre mine și-mi spune cu glasul vibrând:

— Iubiți această femeie?

— Da.

— Și eu o iubesc. Ochii săi plutesc în lacrimi. Tace un timp și pictează mai departe. La noi în Germania există un munte în care ea sălășluiește, murmură apoi ca pentru sine. Această femeie este un demon.

Tabloul este gata. A vrut să-i plătească pentru el, generos, așa cum plătesc reginele.

— O! M-ați plătit deja, spuse, refuzând cu un surâs dureros.

Înainte să plece și-a deschis misterios mapa și m-a pus să arunc un ochi înăuntru… M-am speriat. Capul ei mă privea de acolo parcă viu, ca dintr-o oglindă.

— Pe ăsta îl iau cu mine, spuse, căci e al meu, pe ăsta nu mi-l poate smulge, mi l-am câștigat destul de scump.

— Îmi pare totuși rău de bietul pictor, îmi spuse Wanda astăzi. Este stupid să fii atât de virtuoasă cum sunt eu. Nu crezi?

Nu am îndrăznit să-i dau un răspuns.

— O, am uitat că vorbesc cu un sclav. Trebuie să ies, vreau să mă distrez, să uit. Repede, trăsura mea!

O nouă toaletă fantastică! Botine rusești din catifea albastră ca vioreaua, tivite cu hermină, o rochie din același material, ridicată și sumețită prin benzi înguste și cocarde din aceeași blană, o vestă adecvată, bine ajustată, ornată și căptușită și ea din abundență cu hermină; o tocă înaltă din hermină în stilul Ecaterinei a II-a, cu o egretă fixată de o agrafă din briliante, iar părul roșu desfăcut pe umeri. Așa se urcă pe capră și mână chiar ea caii. Eu ocup locul din spatele ei. Cum mai biciuiește caii! Atelajul zboară ca vântul.

Astăzi vrea în mod evident să atragă atenția, ceea ce reușește perfect. Astăzi este leoaica din Cascine. Este salutată din trăsuri; pe cărarea rezervată pietonilor se formează grupuri care vorbesc despre ea. Dar Wanda nu ia pe nimeni în seamă, doar pe ici pe colo răspunde cu un ușor semn din cap la salutul vreunui cavaler mai în vârstă.

Deodată, un tânăr răsare ca din pământ gonind pe un murg sălbatic, cu picioare înalte; de cum o vede pe Wanda, își oprește brusc calul și apoi îl pune să meargă la pas… a ajuns deja foarte aproape… stă locului ca să o lase să treacă și acum îl zărește și ea: leoaica pe leu. Ochii lor se întâlnesc… și în timp ce Wanda trece în goană pe lângă el, nu se poate desprinde de forța magică emanată de ochii lui și întoarce capul după el.

Inima mea încetează să mai bată la această privire pe jumătate surprinsă, pe jumătate extaziată cu care ea îl soarbe, dar el o merită. Căci, pentru Dumnezeu, chiar că este un bărbat frumos! Nu, mai mult, este un bărbat cum nu am văzut niciodată în carne și oase. La Belvedere el se află cioplit în marmură, cu aceeași musculatură zveltă și totuși de fier, același chip, aceleași bucle fluturând în vânt, iar ceea ce-i conferă o frumusețe atât de specială este că nu poartă barbă. Dacă ar avea șolduri mai puțin înguste, ar putea fi luat drept o femeie travestită. Și ce expresie ciudată în jurul gurii, această buză de leu care face să i se întrevadă dinții și conferă pe moment frumoasei fețe o notă de cruzime… Apollo care-l jupoaie pe Marsyas.

Poartă cizme negre înalte, pantaloni strâmți din piele albă, o

redingotă scurtă de blană în genul purtat de ofițerii de cavalerie italieni, din postav negru ornat cu astrahan și brandenburguri bogate, pe buclele negre are un fes roșu.

Înțeleg acum Erosul masculin și îl admir pe Socrate care a rămas virtuos în fața unui asemenea Alcibiade.

Atât de excitată nu mi-am văzut încă niciodată leoaica. Obrajii ei ardeau când a sărit din trăsură în fața scării vilei, a urcat treptele în fugă și m-a pus cu un semn poruncitor s-o urmez.

Mergând prin camera ei cu pași mari încoace și încolo, a început să spună, cu o grabă care m-a speriat:

— Vei afla cine era bărbatul din Cascine, astăzi, imediat… O, ce bărbat! L-ai văzut? Ce zici? Vorbește.

— Omul e frumos, am replicat cu glas slab.

— Este atât de frumos…, se opri și se sprijini pe spătarul unui fotoliu, încât mi-a tăiat respirația.

— Înțeleg impresia pe care ți-a făcut-o, am răspuns și fantezia mea m-a smuls din nou într-un iureș sălbatic. Și eu mi-am pierdut cumpătul și îmi pot imagina…

— Îți poți imagina, râse scurt, că acest bărbat este iubitul meu și că te biciuiește, și că pentru tine este o desfătare să fii biciuit de el. Acum du-te, du-te.

Înainte de lăsarea serii, mă informasem asupra lui.

Wanda era încă în toaleta sa magnifică atunci când m-am întors, ședea pe canapea, cu fața îngropată în mâini, cu părul răvășit ca o coamă roșie de leu.

— Cum îl cheamă? m-a întrebat cu o liniște neliniștitoare.

— Alexis Papadopolis.

— Un grec deci.

Am încuviințat din cap.

— Este foarte tânăr.

— Are doar cu puțin mai mult ca tine. Se spune că a primit educația la Paris și că este ateu. A luptat la Candia împotriva turcilor și se pare că acolo s-a evidențiat nu numai prin ura sa de rasă și cruzime, ci și prin vitejia sa.

— Deci, una peste alta, un bărbat! exclamă cu ochi scânteietori.

— Trăiește actualmente la Florența, am continuat, și se pare că este extraordinar de bogat…

— Asta nu te-am întrebat, îmi tăie scurt și rapid vorba. Omul ăsta e periculos. Nu te temi de el? Eu mă tem. Are soție?

— Nu.

— Iubită?

— Nici.

— Ce teatru frecventează?

— Diseară va fi la Teatrul Nicolini, unde joacă geniala Virginia Marini și Salvini, artistul numărul unu în viață al Italiei, poate al Europei.

— Fă bine să capeți o lojă… repede! repede! îmi porunci.

— Dar, stăpână…

— Vrei să guști cravașa?

— Poți să aștepți la parter, îmi zise după ce i-am pus binoclul și programul pe balustrada lojii și tocmai îi aranjam taburetul comod sub picioare.

Iată-mă acum sprijinindu-mă de perete, ca să nu cad pe jos de invidie și furie… nu, furie nu este cuvântul potrivit, ci frică mortală.

O văd în rochia albastră de moar, cu pelerina de hermină în jurul umerilor goi stând în loja ei, iar el este vizavi de ea. Îi văd cum se sorb reciproc din ochi, cum pentru amândoi scena, Pamela lui Goldoni, Salvini, Marini, publicul, ba chiar lumea s-au prăbușit astăzi… iar eu, ce sunt eu în această clipă?

Astăzi merge la balul organizat la ambasadorul Greciei. Știe ea oare că îl va întâlni acolo?

În orice caz, s-a îmbrăcat în conformitate cu acest gând. O rochie grea din mătase de culoarea verdelui mării se mulează armonios pe formele ei divine și-i arată pieptul și brațele dezgolite; în părul care formează un singur coc învăpăiat înflorește un nufăr alb din care cad niște fire de stuf verde pe ceafă, împletite cu câteva șuvițe izolate. Nici urmă de emoție, din acea febrilitate clocotitoare a ființei ei. Este calmă, atât de calmă, că-mi încremenește sângele și simt cum inima îmi îngheață sub privirea ei.

Încet, cu o maiestate nonșalantă, urcă treptele de marmură, își desface haina prețioasă, o lasă să alunece de pe umeri și intră cu nepăsare în sala pe care fumul de la o sută de lumânări a umplut-o cu o ceață argintie.

Câteva clipe mă uit ca pierdut în urma ei, apoi îi ridic blana care, fără să-mi fi dat seama, căzuse din mâinile mele. Încă îi poartă căldura. O sărut și ochii mi se umplu de lacrimi.

Iată-l. În redingota sa neagră de catifea, tivită luxos cu zibelină neagră, este un despot frumos și semeț, care se joacă cu viețile și cu sufletele oamenilor. Stă în picioare la intrare, privește mândru în jurul lui și își lasă ochii să zăbovească neliniștitor de îndelung asupra mea.

Sub privirea lui glacială mă cuprind din nou acea frică mortală cumplită, acel presentiment că acest om o poate fascina, înlănțui, subjuga și un sentiment de rușine față de virilitatea lui sălbatică, un soi de invidie, de gelozie.

Nu mă mai simt decât un spirit slab și întortocheat. Și ceea ce este mai rușinos: aș dori să-l urăsc și nu pot. Și cum se face că și el m-a remarcat pe mine, tocmai pe mine, din noianul de servitori.

Cu o distincție inimitabilă îmi face un semn din cap să mă apropii… și eu… îi urmez semnul… fără să vreau…

— Scoate-mi blana, comandă calm.

Tremur din tot corpul de revoltă, dar mă supun, umil ca un sclav.

Aștept toată noaptea în anticameră, delirând ca și cum aș avea febră. Imagini ciudate trec prin fața ochilor mei interiori, îi văd cum se întâlnesc… prima privire languroasă… o văd în brațele lui plutind prin sală, lipindu-se tulburată, cu pleoapele semiînchise, la pieptul lui… îl văd pe el în sfințenia iubirii, stând pe canapea nu ca sclav, ci ca stăpân și pe ea la picioarele lui, mă văd pe mine servindu-l îngenuncheat, tava cu ceai tremurându-mi în mână și pe el întinzându-se după bici.

Acum vorbesc lacheii despre el. Este un bărbat cu atitudine de femeie, știe că este frumos și se comportă ca atare; își schimbă de patru-cinci ori pe zi toaleta cochetă, ca o curtezană vanitoasă. La Paris a apărut mai întâi în straie femeiești și bărbații îl copleșeau cu scrisori de dragoste. Un cântăreț italian renumit pentru arta și pentru pasiunea sa deopotrivă a pătruns până în locuința lui și a amenințat, în genunchi în fața lui, că-și ia viața dacă nu îi împlinea dorința.

— Regret, a replicat zâmbind, v-aș fi acordat favoarea mea cu plăcere – dar, asta e! nu-mi rămâne decât să execut sentința dumneavoastră de moarte, căci eu sunt… bărbat.

Sala s-a golit deja considerabil, este însă evident că ea nu se gândește încă să plece.

Zorii pătrund deja printre jaluzele.

În fine, se aude foșnind veșmântul ei greu, care curge în urma ei în falduri aidoma unor valuri verzi. Se apropie în ritm lent, adâncită

într-o discuție cu el.

De abia de mai exist pentru ea, nici măcar nu face efortul să îmi dea o poruncă.

— Haina pentru doamna, comandă el, căci nici nu-i trece desigur prin cap să o servească.

În timp ce-i pun blana pe umeri, el stă lângă ea cu brațele încrucișate. Apoi, când, îngenuncheat, o încalț cu botinele de blană, ea își sprijină mâna ușor pe umărul lui și întreabă:

— Cum a fost povestea cu leoaica?

— Când leul pe care ea l-a ales și cu care trăiește este atacat de un altul, răspunde grecul, leoaica se întinde liniștită pe jos și privește lupta, și dacă soțul ei este doborât, nu-l ajută, ci se uită cu indiferență la el cum piere într-o baie de sânge, sub ghearele adversarului, și îl urmează pe învingător, pe cel care este mai puternic. Asta este natura femeii.

Leoaica mea îmi aruncă în acest moment o privire rapidă și ciudată. M-au cuprins fiorii, nu știu de ce, și lumina roșie a zorilor de zi ne-a scăldat pe mine, pe ea și pe el ca în sânge.

Nu s-a băgat în pat, ci și-a lepădat numai toaleta de bal și și-a desfăcut părul, apoi mi-a poruncit să fac focul și s-a instalat în fața căminului, privind fix văpăile.

— Mai ai nevoie de mine, stăpână? am întrebat, iar glasul mi-a cedat la ultimul cuvânt.

Wanda a clătinat din cap.

Am părăsit încăperea, am străbătut galeria și m-am așezat pe treptele care duceau de aici în grădină. Un vânt ușor de nord purta o răcoare proaspătă și umedă dinspre Arno, colinele verzi se odihneau în depărtări într-o ceață rozalie, un abur auriu înmiresmat învăluia orașul, cupola rotundă a Domului. Pe cerul bleu pal mai tremurau pe ici pe colo câteva stele izolate.

Mi-am desfăcut cu o mișcare violentă haina și mi-am lipit fruntea fierbinte de marmură. Tot ce s-a întâmplat până acum mi s-a părut un joc copilăresc: acum însă era un lucru serios, cumplit de serios. Presimțeam o catastrofă, o vedeam în fața mea, o puteam prinde cu mâinile, dar îmi lipsea curajul să o înfrunt, puterile mele erau frânte. Și dacă sunt sincer, nu durerile, nu suferințele care mă puteau copleși, nu perspectiva unor eventuale maltratări erau ceea ce mă speria.

Simțeam o singură frică, frica de a o pierde pe ea, pe care o iubeam cu un fel de fanatism, iar această anxietate era atât de puternică, atât de sfâșietoare, încât am început deodată să plâng în sughițuri ca un copil.

A rămas toată ziua închisă în camera ei, lăsându-se servită de

negresă. Când Luceafărul a răsărit pe cerul albastru, am văzut-o mergând prin grădină și, în timp ce o urmăream precaut de departe, a intrat în templul lui Venus. M-am furișat după ea și am privit prin crăpătura ușii.

Stătea în fața maiestuoasei statui a zeiței, cu mâinile împreunate ca pentru rugăciune, și lumina sfântă trimisă de steaua iubirii o învăluia în razele-i albastre.

Noaptea, teama că o voi pierde m-a cuprins în pat cu o disperare a cărei forță m-a transformat într-un erou, un libertin. Am aprins lampa cea mică și roșie cu ulei care atârnă pe coridor sub o icoană și am intrat, mascând cu mâna lumina, în dormitorul ei.

Leoaica hăituită, gonită de moarte, căzuse în sfârșit, epuizată, adormită între pernele ei. Era întinsă pe spate, cu pumnii strânși, și respira greu. Am retras încet mâna și am lăsat lumina roșie să cadă din plin pe chipul ei minunat. Dar ea nu s-a trezit.

Am pus lampa ușor pe jos, m-am prăbușit în fața patului Wandei și mi-am lipit capul de brațul ei moale și cald. S-a mișcat o clipă, dar nu s-a trezit nici acum.

Nu știu cât timp am stat așa, în mijlocul nopții, împietrit în chinuri cumplite.

În cele din urmă m-a luat un tremurat puternic și am putut să plâng – lacrimile mele curgeau pe brațul ei. A tresărit de câteva ori, apoi s-a ridicat, și-a frecat ochii cu mâna și s-a uitat la mine.

— Severin! exclamă mai degrabă speriată decât furioasă.

Nu am găsit nimic de spus.

— Severin, continuă încet, ce-i cu tine? Ești bolnav?

Glasul ei suna atât de compătimitor, atât de binevoitor, atât de drăgăstos, încât parcă mi-a prins pieptul cu niște clești înroșiți în foc și am început să plâng tare cu sughițuri.

— Severin! începu din nou. Sărmane prieten nefericit. Mâna ei mă mângâia blând pe bucle. Îmi pare rău, foarte rău de tine; dar nu te pot ajuta; cu oricâtă bunăvoință, nu știu vreun leac pentru tine.

— O, Wanda, chiar trebuie să fie așa? am suspinat în durerea mea.

— Ce, Severin? Despre ce vorbești?

— Nu mă mai iubești deloc? am continuat. Nu simți puțină milă față de mine? Frumosul străin te-a smuls deja la el?

— Nu pot să mint, a replicat blând după o mică pauză. Mi-a produs o impresie pe care nu o pot înțelege, care mă face să sufăr și să tremur, o impresie cum am găsit-o evocată de poeți, cum am văzut-o pe scenă, considerând-o însă o plăsmuire a imaginației. O! Bărbatul ăsta e ca un leu, puternic și frumos și mândru, și totuși sensibil, nu nebun ca bărbații noștri din nord. Îmi pare rău de tine, crede-mă,

Severin; dar trebuie să-l posed. Ce spun? Trebuie să mă dăruiesc lui, dacă mă vrea.

— Gândește-te la onoarea ta, Wanda, pe care ai păstrat-o până acum nepătată, am exclamat, dacă eu tot nu mai însemn nimic pentru tine.

— Mă gândesc, a replicat, vreau să fiu tare, atât cât voi putea, și își ascunse rușinată fața în perne. Dar vreau să devin femeia lui, dacă el mă vrea.

— Wanda! am strigat, cuprins iarăși de acea frică de moarte care-mi lua de fiecare dată respirația, mințile. Vrei să devii femeia lui, vrei să-i aparții pentru totdeauna. Oh! Nu mă alunga de lângă tine! El nu te iubește…

— Cine ți-a spus-o? a exclamat energic.

— Nu te iubește, am continuat cu fervoare, pe când eu te iubesc, te ador, eu sunt sclavul tău, vreau să mă las călcat în picioare de tine, să te port toată viața pe brațele mele.

— Cine ți-a spus că nu mă iubește? m-a întrerupt violent.

— O! fii a mea, am implorat-o, fii a mea! Nu mai pot exista, nu mai pot trăi fără tine. Fie-ți milă, Wanda, milă!

M-a privit, și acum avea din nou acea privire rece, lipsită de inimă, acel surâs răutăcios.

— Spui că el nu mă iubește, zise batjocoritor. Ei bine, consolează-te deci cu asta.

S-a răsucit pe partea cealaltă cu un aer disprețuitor și mi-a întors spatele.

— Dumnezeule, oare nu ești o femeie din carne și sânge, nu ai o inimă ca mine?! am exclamat, în timp ce pieptul meu se agita în mișcări convulsive.

— Doar știi, a răspuns cu răutate, că sunt o femeie de piatră, *Venus înveșmântată în blănuri,* idealul tău. Îngenunchează și divinizează-mă.

— Wanda! am implorat. Îndurare!

A început să râdă. Mi-am presat fața de pernele ei și am dat frâu liber lacrimilor în care se descărca durerea mea.

Mult timp a domnit liniștea, apoi Wanda s-a ridicat încet.

— Mă plictisești, a început.

— Wanda!

— Mi-e somn, lasă-mă să dorm.

— Îndurare, am implorat-o. Nu mă alunga de lângă tine. Nici un bărbat, nici unul nu te va iubi așa ca mine.

— Lasă-mă să dorm.

Mi-a întors spatele. Am sărit în sus, am smuls din teacă pumnalul atârnat lângă patul ei și mi l-am pus pe piept.

— Mă omor aici, în fața ochilor tăi, am șoptit înăbușit.

— Fă ce vrei, a răspuns Wanda cu o indiferență totală, dar lasă-mă să dorm. Apoi a căscat tare. Mi-e foarte somn.

O clipă am rămas împietrit, apoi am început să râd și pe urmă din nou să plâng zgomotos. Mi-am băgat pumnalul la centură și m-am aruncat iar în genunchi în fața ei.

— Wanda… ascultă-mă, numai câteva clipe, am rugat-o.

— Vreau să dorm, nu auzi! strigă mânioasă, sări din pat și mă izgoni cu piciorul. Uiți că sunt stăpâna ta?

Văzând că nu mă urnesc din loc, apucă biciul și mă lovi. M-am ridicat și atunci m-a mai lovit o dată, de astă dată peste obraz.

— Creatură jalnică, sclavule!

Ținând pumnii strânși îndreptați spre cer, am părăsit, cu un aer hotărât, dormitorul ei. A aruncat biciul și a izbucnit într-un râs puternic… și chiar pot să-mi imaginez că eram de-a dreptul comic în atitudinea mea teatrală.

Decis să mă smulg de femeia asta lipsită de inimă, care m-a tratat atât de crud și acum este pe cale să mă trădeze ca răsplată pentru adorația mea servilă, pentru tot ce am îndurat de la ea, mi-am împachetat într-o boccea puținele lucruri ce-mi aparțineau și apoi i-am scris:

„Stimată doamnă,

V-am iubit ca un dement, v-am fost devotat cum nu a fost vreodată un bărbat unei femei, dar dumneavoastră ați abuzat de sentimentele mele cele mai sfinte și ați jucat cu mine un joc insolent și frivol. Atâta timp cât ați fost numai crudă și nemiloasă, v-am mai putut iubi, dar acum sunteți pe cale să deveniți *josnică.* Nu mai sunt sclavul care se lasă călcat în picioare și biciuit de dumneavoastră. Chiar dumneavoastră m-ați eliberat și eu părăsesc o femeie pe care nu mai pot decât s-o urăsc și s-o *disprețuiesc.*

Severin Kusiemski”

Aceste rânduri i le dau negresei să i le transmită și fug apoi, cât pot de repede. Ajung fără suflu la gară, și deodată simt o împunsătură puternică în inimă… mă opresc… încep să plâng. Oh! este rușinos… vreau să fug și nu pot. Mă întorc… unde? …la cea pe care o detest și divinizez în același timp.

Iarăși mă răzgândesc. Nu pot să mă întorc. Nu am voie să mă întorc.

Dar cum să părăsesc Florența? Îmi vine în minte că nu am bani, nici un sfanț. Hai deci, pe jos, a cerși cinstit este mai bine decât a mânca pâinea unei curtezane.

Dar nu pot să plec. Ea are cuvântul meu, cuvântul meu de onoare.

Trebuie să mă întorc. Poate mă eliberează de el.

După câțiva pași repezi mă opresc din nou. Are cuvântul meu de onoare, jurământul meu, că sunt sclavul ei atâta timp cât vrea ea, cât timp nu-mi dăruiește ea însăși libertatea; dar ceea ce pot să fac este să mă omor.

Merg prin Cascine, cobor de-a lungul Arnoului, până ajung jos de tot, acolo unde, clipocind monoton, apele sale galbene scaldă câteva sălcii răzlețe. Șed acolo și îmi închei socotelile cu existența – trec în revistă toată viața mea și o găsesc deplorabilă: câteva bucurii izolate, infinit de multă indiferență și futilitate, printre ele presărate din abundență dureri, suferințe, angoase, deziluzii, speranțe vane, supărări, griji și tristeți.

M-am gândit la mama mea, pe care am iubit-o atât de mult și am văzut-o pierind din cauza unei boli cumplite, la fratele meu, care a murit în floarea tinereții sperând să aibă parte de bucurie și fericire, fără să fi apucat măcar să-și moaie buzele în cupa vieții, m-am gândit la doica mea moartă, la tovarășii de joacă ai copilăriei mele, la prietenii care au învățat și năzuit cu mine, la toți cei pe care îi acoperă acum pământul rece, mort, indiferent; m-am gândit la porumbelul meu, care îmi făcea adesea, uguind reverențe mie, și nu femelei sale – totul este țărână întoarsă în țărână.

Izbucnesc în râs și alunec în apă – în aceeași clipă mă prind însă de ramura unei sălcii suspendate peste valurile galbene – și văd în fața mea femeia care m-a făcut nefericit; plutește pe oglinda apei, strălucitoare de soare, de parcă ar fi transparentă, cu flăcări roșii în jurul capului și al gâtului; își îndreaptă chipul spre mine și surâde.

Iată-mă din nou, leoarcă, mustind de apă, arzând de rușine și febră. Negresa a transmis scrisoarea mea, așa că sunt condamnat, pierdut, în mâinile unei femei insensibile și jignite. Ei bine, să mă omoare, eu, eu nu sunt capabil s-o fac, și totuși nu mai vreau să trăiesc.

Înconjur casa și o găsesc în galerie, rezemată de balustradă, cu fața în plin soare, cu ochii verzi scânteind.

— Mai trăiești? întreabă, fără să se miște.

Stau mut, cu capul plecat în piept.

— Dă-mi înapoi pumnalul, continuă, ție oricum nu-ți folosește. Nu ai nici măcar curajul să-ți iei viața.

— Nu-l mai am, răspund, tremurând, zgâlțâit de friguri.

Se uită la mine a batjocură, cu o privire iute, orgolioasă.

— L-oi fi pierdut în Arno? continuă. Dă din umeri. N-ai decât. Și de ce nu ai plecat, mă rog?

Șoptesc ceva ce nu înțelegem nici ea, nici eu.

— Ah! Nu ai bani, exclamă. Uite! și îmi aruncă punga ei cu o

mișcare de un dispreț indescriptibil.

Nu o ridic.

Tăcem amândoi timp îndelungat.

— Deci nu vrei să pleci?

— Nu pot.

Wanda pleacă fără mine în Cascine, merge la teatru fără mine, primește oaspeți, negresa îi servește. Nimeni nu întreabă de mine. Rătăcesc neliniștit prin grădină, ca un animal care și-a pierdut stăpânul. Stând printre tufișuri, privesc la câteva vrăbiuțe care se luptă pentru o grăunță.

Deodată aud o rochie foșnind.

Wanda se apropie, într-o rochie neagră de mătase, închisă pudic până la gât, iar grecul e cu ea. Poartă o discuție energică, dar nu pot să înțeleg un cuvânt. Acum el lovește din picior, încât zboară pietrișul în jur, și biciuiește aerul cu cravașa lui. Wanda tresare. Îi e teamă că o va bate? Au ajuns deja acolo?

El a părăsit-o, ea îl cheamă, el nu o aude, nu vrea s-o audă.

Wanda dă trist din cap și se așază pe banca de piatră cea mai apropiată; stă mult timp cufundată în gânduri. O privesc cu un soi de bucurie răutăcioasă, în fine mă adun brusc și mă îndrept spre ea cu un aer ironic.

Se ridică tresărind și tremură din tot corpul.

— Vin numai ca să vă urez fericire, spun, înclinându-mă. Văd, stimată doamnă, că v-ați găsit stăpânul.

— Da, mulțumesc lui Dumnezeu! exclamă. Nu încă un sclav, din ăștia am avut destui, ci un stăpân. Femeia are nevoie de un stăpân pe care să-l divinizeze.

— Deci îl divinizezi, Wanda! exclam, pe acest om barbar…

— Îl iubesc așa cum nu am iubit încă pe nimeni.

— Wanda! Mi-am încleștat pumnii, dar deja mi-au venit lacrimile și m-a cuprins tumultul pasiunii, ca un dulce delir. Bine, alege-l, ia-l de soț, să fie stăpânul tău, eu însă vreau să rămân sclavul tău cât oi trăi.

— Vrei să fii sclavul meu chiar și atunci? întrebă. Ar fi nostim, dar mi-e teamă că nu o să te suporte.

— El?

— Da, este deja gelos pe tine, strigă Wanda, el pe tine! Mi-a cerut să-ți dau imediat drumul, și când i-am spus cine ești…

— I-ai spus…, am repetat perplex.

— I-am spus tot, răspunse. I-am relatat toată povestea noastră, toate bizareriile tale… iar el… în loc să râdă… s-a înfuriat și a început să dea din picior.

— Și te-a amenințat că te bate?

Wanda își lăsă ochii în pământ și tăcu.

— Da, da, am rostit cu o amărăciune sarcastică, te temi de el, Wanda! M-am aruncat la picioarele ei și i-am îmbrățișat excitat genunchii. Eu nu vreau nimic de la tine, nimic, decât să fiu mereu în apropierea ta, să fiu sclavul tău!… să fiu câinele tău…

— Știi că mă plictisești? rosti apatic.

Am sărit în sus. Totul clocotea în mine.

— Acum nu mai ești crudă, acum ești josnică! am spus, accentuând fiecare cuvânt puternic și amarnic.

— Asta scrie deja în scrisoarea dumneavoastră, zise Wanda, făcând o mișcare mândră din umeri. Un bărbat de spirit nu trebuie să se repete niciodată.

— Cum te porți cu mine! am izbucnit. Cum numești asta?

— Aș putea să-ți administrez o pedeapsă corporală, replică batjocoritor, dar prefer să-ți răspund de astă dată cu motive în loc de lovituri de bici. Nu ai nici un drept să mă acuzi. Oare nu am fost de fiecare dată sinceră cu tine? Nu te-am avertizat de atâtea ori? Nu te-am iubit din toată inima, chiar cu pasiune? Ți-am tăinuit cumva că este periculos să mi te dăruiești, să te umilești în fața mea? Ți-am ascuns că vreau să fiu dominată? Tu însă ai vrut să fii jucăria mea, sclavul meu! Ai găsit cea mai mare delectare în a simți piciorul și biciul unei femei semețe, crude. Așa că, ce vrei acum? În mine dormitau predispoziții primejdioase, pe care abia tu le-ai trezit la viață; dacă acum îmi produce plăcere să te chinui, să te maltratez, este numai vina ta, tu ai făcut din mine ceea ce sunt acum, și iată-te că mai ești și suficient de puțin bărbat, de slab și mizerabil încât să mă acuzi *pe mine.*

— Da, este vina mea, am spus, dar nu am suferit pentru ea? Gata acum, pune capăt jocului crud.

— Este și intenția mea, zise cu o ciudată privire falsă.

— Wanda! am strigat cu putere, nu mă împinge la extrem, vezi bine că sunt iarăși bărbat.

— Foc de paie, replică ea, care face o clipă zgomot și se stinge la fel de repede cum s-a aprins. Crezi că mă intimidezi și nu ești decât ridicol. Dacă ai fi fost așa cum te-am crezut la început că ești, bărbatul serios, de spirit, sever, te-aș fi iubit cu fidelitate și ți-aș fi devenit soție. Femeia tânjește la un bărbat spre care să poată privi în sus; unul care, așa ca tine, își oferă benevol ceafa, pentru ca femeia să-și pună picioarele pe ea este binevenit ca o jucărie pe care o aruncă apoi cât colo, când s-a săturat de ea.

— Încearcă numai să mă arunci, am zis ironic. Există și jucării periculoase.

— Nu mă provoca, strigă Wanda și ochii începură să scoată scântei în timp ce obrajii luau foc.

— Dacă eu nu pot să te posed, am continuat cu o voce strangulată de furie, atunci nu trebuie să te posede nici altul.

— Din ce piesă este acest pasaj? râse a batjocură, apoi mă înșfacă de piept; în acest moment devenise foarte palidă de furie. Nu mă provoca, nu sunt crudă, dar nu știu nici eu cât de departe sunt în stare să ajung și dacă atunci mai există limite.

— Ce rău mai mare poți să-mi pricinuiești decât să faci din el iubitul tău, soțul tău? am răspuns, tot mai exasperat.

— Te pot face sclavul lui, replică iute. Nu ești în mâna mea? Nu am contractul? Dar, desigur, pentru tine va fi doar un deliciu dacă pun să fii legat și apoi îi zic: „Faceți acum cu el ce vreți.”

— Femeie, ești nebună! am strigat.

— Sunt foarte rațională, spuse cu calm, și te avertizez pentru

ultima oară. Nu-mi opune rezistență. Acum, că am mers atât de departe, pot cu ușurință să merg și mai departe. Simt un fel de ură față de tine, așa că ar fi pentru mine o adevărată plăcere să văd cum te biciuiește până la moarte, dar încă mă stăpânesc, încă…

Nemaiputându-mă controla, am apucat-o de încheietura mâinii și am aruncat-o la pământ, așa că acum era în genunchi în fața mea.

— Severin! strigă, și pe fața ei se citeau mânie și spaimă.

— Te omor dacă devii soția lui, am amenințat-o, iar sunetele ieșeau răgușit și înăbușit din pieptul meu. Ești a mea, nu te las, te iubesc prea mult.

Am prins-o strâns și am lipit-o de mine și mâna mea dreaptă a apucat involuntar pumnalul care se afla încă la centura mea.

Wanda mă fixă cu niște ochi mari, calmi, impenetrabili.

— Așa îmi placi, rosti pe un ton degajat, acum ești bărbat și în acest moment știu că te mai iubesc.

— Wanda…

Mi-au venit lacrimile de emoție, m-am aplecat peste ea și i-am acoperit fețișoara adorabilă cu sărutări, iar ea – ea strigă, izbucnind deodată într-un râs puternic, zglobiu:

— Ți-ai ajuns acum idealul tău, ești mulțumit cu mine?

— Cum? am bâiguit. Doar nu vorbești serios.

— Vorbesc serios, a continuat voioasă, că te iubesc pe tine, numai pe tine și tu… nebun mic, nebun bun ce ești, nu ai observat că totul nu a fost decât glumă și joc… și cât de greu mi-a fost adesea să te biciuiesc când de fapt îmi doream să-ți iau capul în mâini și să îl umplu de sărutări? Dar acum gata, nu-i așa? Mi-am îndeplinit mai bine rolul crud decât te-ai așteptat, acum vei fi desigur mulțumit să ai o soțioară bună, isteață și nu prea urâtă, nu? O să trăim cât se poate de rezonabil și…

— Devii soția mea! am strigat copleșit de fericire.

— Da… soția ta, bărbat drag și scump, șopti Wanda și mă sărută pe mâini.

Am tras-o la pieptul meu.

— Așa, acum nu mai ești Gregor, sclavul meu, spuse, ci ești din nou dragul meu Severin, bărbatul meu…

— Și el?… nu-l iubești? am întrebat agitat.

— Cum ai putut să crezi că iubesc un om barbar… dar erai complet orbit… mi-era teamă pentru tine…

— Eram gata să-mi iau viața din cauza ta.

— Serios? strigă. Ah, încă mai tremur la gândul că ai fost deja în Arno…

— Însă tu m-ai salvat, i-am spus tandru, ai plutit peste ape și mi-ai zâmbit, și zâmbetul tu m-a chemat înapoi la viață.

Am un sentiment ciudat așa cum o țin acum în brațele mele și cum se odihnește tăcută la pieptul meu, cum mă lasă s-o sărut și îmi surâde. Am senzația că m-aș fi trezit deodată dintr-un delir, din niște halucinații provocate de febră sau că aș fi un naufragiat care s-a luptat zile întregi cu valurile ce amenințau să-l înghită în orice clipă și care în sfârșit a fost aruncat la mal.

— Urăsc această Florență în care ai fost atât de nefericit, vorbi, când i-am spus noapte bună. Vreau să plec imediat, chiar mâine. Vei avea bunătatea să scrii niște scrisori pentru mine? În timp ce ești ocupat cu ele, eu mă duc în oraș să fac câteva vizite de rămas-bun. Îți convine așa?

— Desigur, draga, buna, frumoasa mea femeie.

A bătut dis-de-dimineață la ușa mea și m-a întrebat cum am dormit. Amabilitatea ei este de-a dreptul adorabilă, nu aș fi crezut niciodată că blândețea o prinde atât de bine.

E plecată de peste patru ore. Am terminat de mult scrisorile și stau în galerie privind spre stradă ca să văd dacă nu recunosc trăsura ei în depărtare. Mi se face puțin teamă în legătură cu ea, și totuși nu mai am, pentru Dumnezeu, nici un motiv de îndoieli și temeri; dar senzația îmi apasă pe piept și nu pot scăpa de ea. Poate că sunt suferințele zilelor trecute care-și aruncă încă umbra peste sufletul meu.

Iat-o venind, strălucind de fericire, de încântare.

— Ei, au mers toate cum ți-ai dorit? am întrebat-o, sărutându-i delicat mâna.

— Da, inima mea, replică ea, și plecăm la noapte. Ajută-mă să împachetez.

Spre seară mă roagă să merg la poștă și să-i trimit scrisorile. Iau trăsura ei și mă întorc într-o oră.

— V-a chemat stăpâna, spune negresa zâmbind când urc scara largă de marmură.

— A fost cineva aici?

— Nimeni, îmi răspunde și se ghemuiește ca o pisică neagră pe trepte.

Străbat încet sala și ajung în fața ușii dormitorului ei.

De ce îmi bate inima atât de puternic? Doar sunt așa de fericit!

Deschid ușa ușor. Wanda e întinsă pe canapea, nu pare să mă observe. Cât de frumoasă este în rochia de mătase argintie, care-i

trădează formele splendide și îi lasă dezgolite pieptul și brațele minunate. Prin părul desfăcut pe spate trece o panglică neagră de catifea. În șemineu arde un foc puternic, o lampă își aruncă lumina roșie, întreaga încăpere plutește ca-n sânge.

— Wanda! exclam în cele din urmă.

— O, Severin, strigă bucuroasă, te-am așteptat cu nerăbdare.

Sare și mă strânge în brațe. Apoi se așază din nou pe pernele somptuoase și vrea să mă tragă la ea, eu însă alunec ușor la picioarele ei și îmi pun capul în poala ei.

— Știi că astăzi sunt foarte îndrăgostită de tine? șoptește, îmi ia câteva șuvițe rebele de pe frunte și mă sărută pe ochi. Ce frumoși sunt ochii tăi, ei mi-au plăcut întotdeauna cel mai mult la tine, dar astăzi mă îmbată cu adevărat. Mă pierd toată…, își întinde membrele minunate și mă privește tandru printre genele roșii. Iar tu… tu ești rece… mă ții ca o bucată de lemn; așteaptă puțin, te fac eu să fii îndrăgostit! strigă și se lipi din nou de buzele mele, dezmierdându-mă calină. Nu-ți mai plac, trebuie să fiu iarăși crudă cu tine, sunt evident prea bună azi cu tine; știi, nebun mic ce ești, o să te biciuiesc puțin…

— Dar, copila mea….

— Așa vreau.

— Wanda!

— Haide, lasă-te legat, continuă și începu să țopăie zburdalnic prin cameră, vreau să te văd foarte îndrăgostit, înțelegi? Uite corzile. Oare mai știu s-o fac?

Începu prin a-mi prinde picioarele, apoi îmi legă mâinile strâns la spate și în cele din urmă îmi înfășură brațele cu sfori ca unui delincvent.

— Așa, spuse cu o ardoare voioasă. Te mai poți mișca?

— Nu.

— Bine…

Apoi făcu un nod lejer dintr-o sfoară solidă, îmi aruncă bucla pe după cap și o lăsă să alunece până în dreptul șoldurilor, după care o strânse și mă legă de stâlp.

În acest moment mă cuprinseră niște fiori ciudați.

— Am senzația că urmează să fiu executat, am spus încet.

— Azi chiar o să fii biciuit zdravăn! strigă Wanda.

— Dar ia-ți și haina de blană, i-am zis, te rog.

— Da, îți pot face această plăcere, răspunse, își luă *kazabaika* și o îmbrăcă zâmbind, apoi se postă, cu mâinile încrucișate la piept, în fața mea și mă contemplă cu ochii pe jumătate închiși.

— Cunoști povestea boului tiranului Dionys? m-a întrebat.

— Îmi amintesc vag. Ce e cu el?

— Un curtezan a inventat pentru tiranul din Siracuza un instrument de tortură, un bou de fier, în care era închis cel condamnat

la moarte și care era plasat într-un foc puternic. Când boul de fier începea să se înfierbânte și condamnatul să urle în chinuri, gemetele sale sunau ca mugetele unui bou. Dionys îi zâmbi milostiv inventatorului și îl puse, pentru a face pe loc proba instrumentului său, pe el mai întâi să fie închis în interiorul boului de fier. Povestea este plină de învățăminte. Astfel, tu ai fost cel care mi-a inoculat egoismul, orgoliul, cruzimea, și *urmează ca tu să devii prima lor victimă.* Acum îmi provoacă realmente plăcere să am în puterile mele, să maltratez un om care gândește și simte și vrea ca mine, un bărbat care este mai puternic psihic și fizic decât mine, și mai cu seamă un bărbat care mă iubește. Mă mai iubești?

— La nebunie! am strigat.

— Cu atât mai bine, replică, atunci vei simți o delectare cu atât mai mare la ceea ce voi face acum cu tine.

— Dar ce ai? am întrebat. Nu te înțeleg. În ochii tăi sclipește azi cu adevărat cruzimea și ești de o frumusețe atât de stranie… ești efectiv *Venus înveșmântată în blănuri.*

Wanda își încolăci, fără să-mi răspundă, brațele pe după gâtul meu și mă sărută. În acest moment, m-am simțit invadat din nou de întreg fanatismul patimii mele.

— Ei, unde este biciul? am întrebat.

Wanda râse și se dădu doi pași înapoi.

— Deci chiar vrei să fii biciuit? exclamă, dându-și capul pe spate într-o mișcare semeață.

— Da.

Deodată chipul Wandei se transformă, ca desfigurat de mânie, iar pentru o clipă mi se păru chiar urâtă.

— Atunci biciuiți-l! strigă tare.

În același moment, capul negru cu bucle al frumosului grec își făcu apariția printre perdelele baldachinului. Am rămas la început fără grai, încremenit. Situația era îngrozitor de comică, aș fi râs chiar eu în hohote, dacă nu ar fi fost în același timp atât de disperant de tristă, de umilitoare pentru mine.

Îmi depășea imaginația. M-au trecut fiori reci pe spate când rivalul meu ieși cu cizmele sale de călărie, pantalonii albi strâmți, redingota de catifea bine ajustată pe corp, și privirea mea căzu pe membrele sale atletice.

— Sunteți într-adevăr crudă, rosti, întorcându-se spre Wanda.

— Numai avidă de plăceri, replică ea cu un umor sălbatic. Doar plăcerea dă valoare existenței, cine se dedică plăcerii se desparte cu greu de viață, cine are parte de suferință sau îndură lipsuri salută moartea ca pe un prieten; cine vrea să se dedice însă plăcerii trebuie să ia viața cu seninătate, în sensul anticilor, nu trebuie să aibă rețineri să se regaleze pe seama altora, nu trebuie să simtă niciodată îndurare,

ci să înhame pe alții la căruța sa, la plugul său, ca pe niște animale; din oamenii care simt, care ar dori să savureze plăcerea așa ca el trebuie să facă sclavii lui, să-i folosească în serviciul său, pentru plăcerile sale, fără remușcări; să nu întrebe dacă lor le este bine așa sau dacă se prăbușesc. Trebuie să nu uite niciodată: dacă m-ar avea ei între mâinile lor așa cum îi am eu pe ei, ar acționa la fel ca mine, iar eu ar trebui să plătesc cu sudoarea mea, cu sângele meu, cu sufletul meu desfătările lor. Așa era lumea celor vechi: plăcerea și cruzimea, libertatea și sclavia au mers dintotdeauna mână-n mână; oamenii care vor să trăiască asemenea zeilor olimpieni trebuie să aibă sclavi, pe care să-i arunce în eleșteiele lor, și gladiatori, pe care-i lasă să lupte în timpul ospețelor lor îmbelșugate și nu-i deranjează dacă se întâmplă să fie stropiți cu ceva sânge.

Cuvintele ei m-au făcut să-mi revin complet.

— Dezleagă-mă! am strigat furios.

— Nu sunteți sclavul meu, proprietatea mea? replică Wanda. Să vă arăt contractul?

— Dezleagă-mă! am țipat amenințător, altfel… am început să trag de sfori.

— Se poate desprinde? întrebă Wanda. Căci m-a amenințat că mă omoară.

— Fiți liniștită, vorbi grecul, verificându-mi legăturile.

— Strig după ajutor, am început din nou.

— Nu vă aude nimeni, spuse Wanda, și nimeni nu mă va împiedica să fac iarăși abuz de sentimentele dumneavoastră cele mai sfinte și să joc cu dumneavoastră un joc frivol, continuă, repetând cu ironie satanică expresiile scrisorii mele către ea. Mă găsiți în acest moment numai crudă și nemiloasă sau sunt pe cale să devin *josnică*? Ce? Mă mai iubiți sau deja mă urâți și mă disprețuiți? Iată biciul.

I-l dădu grecului care se apropie repede de mine.

— Să nu îndrăzniți! am strigat, tremurând de indignare. Nu am de gând să suport nimic de la dumneavoastră…

— Asta credeți numai pentru că nu am blană, replică grecul cu un zâmbet frivol și își luă blana scurtă de zibelină de pe pat.

— Sunteți grozav! exclamă Wanda, îi dădu un sărut și îl ajută să-și pună blana.

— Pot să-l biciuiesc cu adevărat? o întrebă.

— Faceți cu el ce vreți, îi răspunse Wanda.

— Bestie! am izbucnit revoltat.

Grecul mă fixă cu ochii săi reci de tigru și probă biciul, mușchii i se umflară în timp ce-și luă avânt și îl făcu să zvâcnească prin aer, iar eu eram legat ca Marsyas și trebuia să văd cum se pregătea Apollo să mă jupoaie de viu.

Privirea mea făcu turul camerei și se opri la plafon, unde Samson

este orbit de filisteni la picioarele Dalilei. Pictura îmi păru în această clipă ca un simbol, o imagine veșnică a pasiunii, a voluptății, a dragostei bărbatului pentru femeie. „Fiecare dintre noi este la urma urmei un Samson, m-am gândit, și sfârșește prin a fi trădat într-un fel sau altul de femeia pe care o iubește, fie că ea poartă o bluză de postav sau o blană de zibelină."

— Ia priviți cum o să-l dresez acum, strigă grecul.

Își arătă dinții și fața sa căpătă acea expresie sângeroasă care mă speriase la el chiar de prima dată. Și începu să mă biciuiască… atât de nemilos, de crunt, încât tresăream sub fiecare lovitură și am început să tremur din tot corpul de durere. Lacrimile îmi șiroiau pe obraji, în timp ce Wanda ședea în haina ei de blană pe canapea, sprijinită pe un braț și, privind cu o curiozitate feroce, se tăvălea de râs.

Sentimentul de a fi maltratat de rivalul fericit, în fața unei femeii adorate, este de nedescris: simțeam că pier de rușine și deznădejde.

Iar cel mai rușinos era că, în situația mea jalnică, sub biciul lui Apollo și râsul cumplit al lui Venus a mea, am simțit la început un soi de excitare fantasmatică, suprasenzuală, dar Apollo a izbutit să scoată orice poezie cu biciul din mine, lovitură după lovitură, până ce am scrâșnit din dinți într-o furie neputincioasă și am blestemat persoana mea, imaginația mea voluptuoasă, femeia și dragostea.

Am văzut deodată cu o claritate înfiorătoare unde l-au dus pasiunea oarbă și voluptatea pe bărbat, încă de la Holofern și Agamemnon: în fundătură, în plasa femeii trădătoare, în mizerie, în sclavie și moarte. Pentru mine a fost ca trezirea dintr-un vis.

Sângele meu curgea deja sub biciul lui, mă zvârcoleam ca un vierme pe care-l zdrobești în picioare, dar el mă flagela în continuare fără îndurare, iar ea râdea în continuare fără milă, în timp ce închidea valizele gata împachetate și își punea haina de blană și încă i-am mai auzit râsul când, de brațul lui, coborî treptele pentru a se urca în trăsură.

A urmat un moment de tăcere. Am ascultat fără să răsuflu.

S-a auzit poarta închizându-se, caii se urniră din loc… încă un timp huruitul trăsurii… apoi totul se sfârși.

O clipă m-am gândit să mă răzbun, să-l omor, dar eram legat prin contractul ăla mizerabil, așa că nu mi-a rămas altceva de făcut decât să-mi țin cuvântul, să strâng din dinți și să-mi muște buzele.

Prima senzație după cumplita catastrofă a vieții mele a fost dorința de a trece prin trude mari, pericole și privațiuni. Am vrut să mă fac soldat și să plec în Asia sau în Algeria, dar tatăl meu, care era bătrân și bolnav, m-a solicitat lângă el. Așa că m-am întors liniștit în locurile natale și l-am ajutat timp de doi ani să-și rezolve problemele,

împărtășind cu el grijile și administrând gospodăria și am învățat ceea ce nu știusem până atunci, dar mă învioră acum ca o înghițitură de apă proaspătă, și anume *să muncesc* și *să îndeplinesc îndatoriri.*

Apoi tatăl meu a murit și eu am devenit moșier, fără ca astfel să se schimbe ceva. Mi-am pus eu însumi cizmele spaniole și acum trăiesc rezonabil mai departe, ca și cum bătrânul ar sta în spatele meu și ar privi cu ochii săi mari și inteligenți pe după umărul meu.

Într-o zi am primit o ladă, însoțită de o scrisoare. Am recunoscut scrisul Wandei.

Am deschis-o și am citit cu o emoție stranie.

„Domnul meu,

Acum că au trecut peste trei ani de la acea noapte la Florența, vă pot mărturisi încă o dată că v-am iubit foarte mult, dumneavoastră însă mi-ați înăbușit sentimentul prin acel devotament fantasmatic, prin acea pasiune dementă. Din clipa în care ați devenit sclavul meu, am simțit că nu mai puteați fi soțul meu, dar mi s-a părut incitant să vă realizez idealul și eventual să vă vindec, în timp ce eu însămi mă amuzam copios.

Am găsit bărbatul puternic de care aveam nevoie și cu care am fost atât de fericită cum putem fi numai pe acest ciudat glob de lut.

Dar fericirea mea a fost, ca a oricărei naturi omenești, numai de scurtă durată. A fost ucis acum un an în duel și de atunci trăiesc la Paris, ca o Aspasie.

Și dumneavoastră? Viața nu vă va fi lipsită de soare dacă imaginația a încetat să vă mai domine și dacă acum v-au ieșit din nou în evidență acele calități care mă atrăseseră atât de mult la început: claritatea gândirii, bunătatea inimii și mai cu seamă – *austeritatea morală.*

Sper că v-ați vindecat sub biciul meu, cura a fost cumplită, dar radicală. În amintirea acelei epoci și a unei femei care v-a iubit cu pasiune, vă trimit tabloul făcut de sărmanul pictor german.

Venus înveșmântată în blănuri”

Mi-a venit să zâmbesc și, cum stăteam cufundat în gânduri, am văzut-o deodată în fața mea pe frumoasa femeie în haina ei de catifea tivită cu hermină, cu biciul în mână, și eu am continuat să zâmbesc, gândindu-mă la femeia pe care o iubisem atât de nebunește, la haina de blană care mă entuziasmase odinioară atât de mult, la bici, la amintirea durerilor mele și am zâmbit în cele din urmă, zicându-mi: cura a fost cumplită, dar radicală și important este că m-am vindecat.

— Ei bine, și morala povestirii? l-am întrebat pe Severin, punând

manuscrisul pe masă.

— Că am fost un măgar, a exclamat, fără să se întoarcă spre mine, căci părea să se simtă jenat. Dacă măcar aș fi biciuit-o!

— Un mijloc curios, am replicat. Poate la țărăncuțele tale…

— Oh! astea sunt obișnuite, răspunse energic, dar gândește-te la efectul asupra doamnelor noastre fine, nervoase, isterice…

— Dar morala?

— Că femeia, așa cum a creat-o natura și cum o educă actualmente bărbatul, este dușmanul lui și poate fi numai sclava sau despotul lui, *însă niciodată tovarășa lui.* Asta va putea deveni abia când îi va fi egală în drepturi, când va fi de aceeași condiție cu el prin cultură și muncă. Acum avem numai alternativa de a fi ciocanul sau nicovala, iar eu am fost un măgar și am făcut din mine sclavul unei femei, înțelegi? De unde morala povestirii: cine se lasă biciuit merită să fie biciuit. Loviturile mi-au prins foarte bine. După cum vezi, ceața rozalie, suprasenzuală s-a destrămat și nimeni nu mă va mai face să iau maimuțele sfinte de la Benares{14} sau cocoșul lui Platon{15} drept chipul lui Dumnezeu.

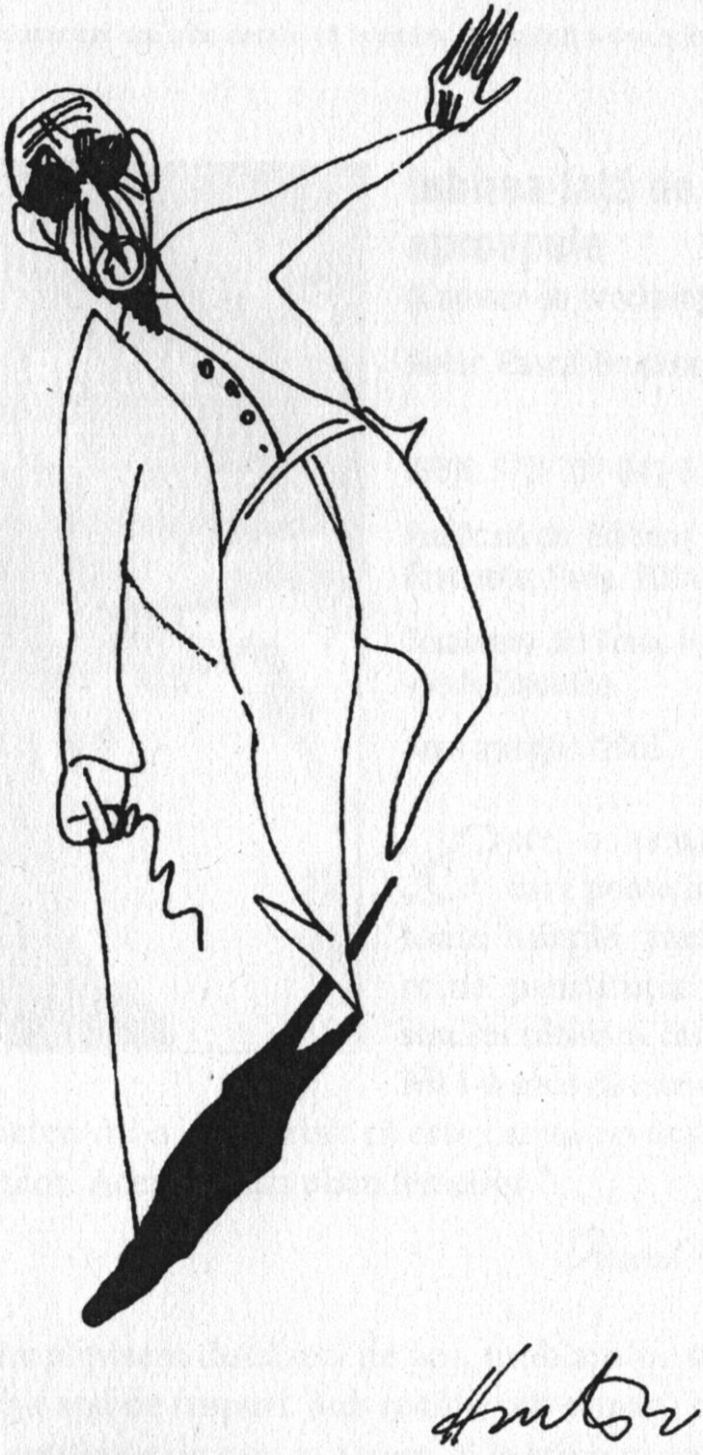

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia «banală» mi se pare binevenită: amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (așa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedește falimentară, pentru că iubita găsește mereu noi mijloace de-a înșela vigilența celui ce o iubește, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul masochian a inventat însă contractul. Așa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune o exigență în aparență minoră: portul blănii; și una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav și ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forță dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voință, acceptând suferința lui proprie.

Se pune în evidență un alt raport de forțe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relația amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferință, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relațiile omenești în general și în cele de dragoste, în special.

Ion Vianu

Inspirat de opera lui Sacher-Masoch, psihiatrul Krafft-Ebing a creat termenul de masochism.

Obligând ființa iubită să-l facă să sufere, amantul exercită o cumplită voință de putere; comparația cu gelozia «banală» mi se pare binevenită: amantul gelos vrea să domine ființa iubită, direct, printr-un control minuțios al fiecărui minut din viața ei (așa procedează eroul lui Proust, din *În căutarea timpului pierdut*). Metodă care se dovedește falimentară, pentru că iubita găsește mereu noi mijloace de-a înșela vigilența celui ce o iubește, inclusiv recursul la amorul sàfic. Amantul masochian a inventat însă contractul. Așa cum e conceput, el comportă, din partea celui ce-l propune, o exigență în aparență minoră: portul blănii; și una majoră: să abuzeze generos de dreptul de-a face să sufere. În schimb, amantul ar deveni sclav și ar pierde orice libertate. În fapt, lucrurile se petrec invers, iubita fiind de fapt obligată să respecte termenii unui contract pe care nu ea l-a formulat. Iar amantul face dovadă de o forță dublă, dominând nu numai pe cea care-l domină ci, printr-un efort de voință, acceptând suferința lui proprie.

Se pune în evidență un alt raport de forțe decât cel al posesiunii pure, al geloziei, caracteristice pentru relația amoroasă. Totodată, dominarea celuilalt prin suferință, prin capacitatea de-a suporta este un raport nu rareori prezent în relațiile omenești în general și în cele de dragoste, în special.

Ion Vianu

virtual-project.eu

Inspirat de opera lui Sacher-Masoch, psihiatrul Krafft-Ebing a creat termenul de masochism.

www.edituratrei.ro

ISBN 973-707-050-X

{1} Eroină a romanului *Abatele Prévost,* iubită de cavalerul des Grieux, și el dispus să adore metresa altui bărbat.

{2} În roman, Wanda este cea care redactează contractul, așa că se ajunge la o anumită complicație narativă: Severin este cel ce sugerează termenii, iar Wanda cea care îi formulează, în așa fel încât ea, „păgâna" în dragoste, va fi cea care își va da semnalul deplinului ei consimțământ la exigențele crude ale amantului.

{3} „Wanda", e un prenume de împrumut, cel al personajului Wanda din *Venus înveșmântată în blănuri,* de ea inspirat, într-o anumită măsură.

{4} Un taxidermist e un specialist în împăierea animalelor.

{5} Versurile din *Faust,* partea I, „Grădina Martei":

„Du übersinnlicher sinnlicher Freier,
Ein Mägdelein nasführet dich."

Autorul modifică „Mägdelein" cu „Weib" (femeie).
Traducerea lui Ștefan Aug. Doinaș, Editura Univers, București, 1983:

„Tu, mire senzual, ce metafizic te bălăcări!
Fetița te-a cam dus de nas cu măiestrie!" (*N.t.*)

{6} Friedrich Schiller evocă dragostea nefericită a cavalerului Toggenburg în balada sa *Ritter Toggenburg.* (*N.t.*)

{7} Citatul, care apare și ca moto al cărții, este din *Cartea Iuditei,* 16, 5. În traducerile românești ale Bibliei, l-am întâlnit însă de obicei sub forma: „Domnul cel Atotputernic prin mâna unei femei l-a nimicit" (*N.t.*)

{8} Haină cu blană, purtată de femei; cațaveică. (*N.t.*)

{9} Ursul subjugat care apare în poezia *Lilis Park* a lui Goethe. (*N.t.*)

{10} După personajul fantast Peter Schlemihl din nuvela lui Adalbert von Chamisso, *Peter Schlemihls wundersame Geschichte* (*Nemaipomenita poveste a lui Peter Schlemihl*). (*N.t.*)

{11} Închisoare din Veneția. (*N.t.*)

{12} Călare și cu haită de câini. (*N.t.*)

{13} *Baschlik* este un fel de căciulă cu aspect de glugă, cu două capete lungi care puteau fi prinse în jurul gâtului. A fost adus în Germania probabil în timpul războaielor de eliberare din secolul al XIX-lea prin cazacii ruși. (*N.t.*)

{14} Una dintre denumirile date de Schopenhauer femeilor, în *Über die Weiher* (*Despre femei*). (*N.t.*)

{15} Când Platon numise omul „un animal biped și fără pene", fusese aplaudat. Diogene a jumulit un cocoș, l-a adus în mijlocul conferinței și a exclamat: „Iată omul lui Platon." (*N.t.*)